

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
MIASTA I GMINY SOKÓŁKA**

**KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO**

**TEKST JEDNOLITY
ZMIANA 2011**

**ZAŁĄCZNIK NR 1
DO UCHWAŁY NR XVII/103/11
RADY MIEJSKIEJ W SOKŁÓCE
Z DNIA 29 WRZEŚNIA 2011 R.**

**PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ**

mgr Jerzy Kazimierowicz

**RADA MIEJSKA w SOKÓŁCE
16-100 SOKÓŁKA
Plac Kościuszki 1**

JT **PROJEKTY**
JERZY W. TALAGA
ARCHITEKT
15-665 Białystok, ul. Rumiankowa 14 m.1
tel./fax 0856546116, k.m.0604249135
NIP 719-100-28-05

ZESPÓŁ AUTORSKI

JT PROJEKTY mgr inż. arch. Jerzy Talaga nr WA-268

JT PROJEKTY mgr inż. arch. Katarzyna Talaga

w imieniu Burmistrza mgr inż. arch. Urszula Wróblewska

mgr inż. architekt Jerzy W. Talaga
upr. bud. Nr 194/69 z § 5 ust. 1 pkt 1 i 2
15-665 Białystok, ul. Rumiankowa 14 m.1
Podlaska Izba Architektów nr 7-180
Okręgowa Izba Urzędników nr WA-268

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ

mgr Jerzy Kazimierowicz

RADA MIEJSKA w SOKÓLCE
16-100 SOKÓLKA
Plac Kosciuszki 1

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	
1. Podstawa prawna	6
2. Materiały źródłowe	6
WSTĘP	7
A. OGÓLNE ZAŁOŻENIA ROZWOJU MIASTA I GMINY	8
I. CELE I ZADANIA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY	8
II. CELE I KIERUNKI ROZWOJU GMINY SOKÓŁKA	9
1. Cele i kierunki polityki przestrzennej państwa i województwa na terenie gm. Sokółka	9
2. Cele rozwoju zagospodarowania przestrzennego gm. Sokółka	11
2.1. Główne cele rozwoju	11
2.2. Cele ekologiczne rozwoju	11
2.3. Cele społeczne w zagospodarowaniu przestrzennym	12
2.4. Cele rozwoju gospodarczego	12
2.5. Cele rozwoju komunikacji	12
2.6. Cele rozwoju infrastruktury technicznej	12
3. Kierunki rozwoju miasta i gminy Sokółka	13
4. Podstawowe warunki dalszego rozwoju miasta i gminy Sokółka	14
B. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY WYNIKAJACE Z PLANU WOJ. PODLASKIEGO	15
1. Kierunki ochrony zasobów środowiska	15
1.1. Ochrona przyrody	15
1.1.1. Wdrożenie „Europejskiej sieci ekologicznej NATURA 2000”	15
1.1.2. Ochrona elementów systemu przyrodniczego	16
1.2. Ochrona powierzchni ziemi	16
1.3. Ochrona powietrza atmosferycznego	17
1.4. Ochrona wód śródlądowych - powierzchniowych i podziemnych	18
1.5. Ochrona lasów i zadrzewień oraz wzbogacanie ich walorów	18
1.6. Ochrona przed hałasem, wibracjami i elektromagnetycznym promieniowaniem Jonizującym`	18
1.7. Ochrona przed nadzwyczajnymi zagrożeniami środowiska	19
1.8. Ochrona przeciwpowodziowa	19
2. Kierunki ochrony dziedzictwa kulturowego	19
3. Kierunki rozwoju funkcji gospodarczych	20
3.1. Kierunki rozwoju rolnictwa	20
3.2. Kierunki produkcji rolniczej	20
3.3. Racjonalne zagospodarowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej	21
3.4. Rozwój i unowocześnienie przemysłu rolno – spożywczego	21
3.5. Kierunki rozwoju zagospodarowania turystycznego i wypoczynkowego	21

3.6. Rozwój wiodących form turystyki i wypoczynku	22
3.7. Kierunki rozwoju funkcji produkcyjnej	24
3.8. Zwiększenie atrakcyjności lokalizacyjnej w Gm. Sokółka	24
4. Kierunki rozwoju infrastruktury transportowej	26
4.1. Dostosowanie standardów technicznych drogi krajowej nr 19	26
4.2. Dostosowanie standardów technicznych dróg wojewódzkich	26
4.3. Dostosowania infrastruktury kolejowej do międzynarodowych, krajowych i regionalnych potrzeb przewozowych	26
4.4. Poprawienie warunków obsługi komunikacją zbiorową	27
4.6. Budowa ścieżek rowerowych	27
5. Kierunki rozwoju systemów infrastruktury elektroenergetycznej	27
6. Kierunki rozwoju systemów infrastruktury gazowniczej	27
7. Kierunki rozwoju systemów infrastruktury ciepłowniczych	27
7.1. Dostosowanie systemów ciepłowniczych do potrzeb	27
7.2. Ekologizacja systemów ciepłowniczych	28
7.3. Rozwój energetyki odnawialnej	28
8. Kierunki rozwoju systemów infrastruktury telekomunikacyjnej	28
9. Kierunki i zasady zagospodarowania w zakresie obronności i ochrony	28
9.1. Kierunki zagospodarowania w zakresie obronności państwa	29
9.2. Kierunki zagospodarowania w zakresie ochrony granicy państwowej	29
9.3. Kierunki zagospodarowania w zakresie obrony cywilnej (OC)	29
9.4. Kierunki zagospodarowania w zakresie ochrony bezpieczeństwa publicznego	31
9.5. Kierunki ochrony przeciwpowodziowej	31
10. Główne kierunki zagospodarowania	31
10.1. Kierunki rozwoju sieci osadniczej.	32
10.2. Kierunki ochrony środowiska przyrodniczego	33
10.3. Kierunki ochrony środowiska kulturowego	33
10.4. Kierunki rozwoju funkcji gospodarczych	33
10.4.1. Przemysł, przedsiębiorczość	33
10.4.2. Rolnictwo	34
10.4.3. Leśnictwo	35
10.4.4. Gospodarka rybacka	35
10.4.5. Turystyka i wypoczynek	35
11. Kierunki rozwoju systemów zaopatrzenia w wodę, odprowadzania ścieków i oczyszczania ścieków, usuwania i utylizacji odpadów stałych	36
11.1. Kierunki rozwoju systemów zaopatrzenia w wodę	36
11.2. Kierunki rozwoju systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków	36
11.3. Rozwój systemów usuwania i utylizacji odpadów stałych	37
12. Potencjalne zadania o charakterze rządowym, wojewódzkim i ponadlokalnym	37
C. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	
MIASTA I GMINY SOKÓŁKA	38
1. KIERUNKI POLITYKI PRZESTRZENNEJ	38

1.1. Polityka przestrzenna gminy	38
1.2. Obszary wskazane do zorganizowanej działalności inwestycyjnej	39
1.3. Obszary wskazane do przekształceń, modernizacji lub rehabilitacji	40
1.4. Obszary przestrzeni publicznej	40
1.5. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego	41
2. OGRANICZENIA I WYŁĄCZENIA SPOD ZABUDOWY	42
3. KIERUNKI I ZASADY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY	43
• REALIZACJA CELÓW ROZWOJU PRZESTRZENNEGO	
• STREFY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNE ZABUDOWY	
• WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA	
3.1. Ustalenia ogólne dotyczące stref funkcjonalnych	43
3.2. Strefa zabudowy mieszkaniowo-usługowej	44
3.3. Strefa zabudowy usługowej	46
3.4. Strefa zabudowy zagrodowej i rolniczej	47
3.5. Strefa zabudowy przemysłowo-składowej i usługowo-rzemieślniczej	49
3.6. Tereny zabudowy urządzeń i instalacji infrastruktury oraz tereny zamknięte	50
3.7. Strefa rozwoju funkcji letniskowo-rekreacyjnej i turystycznej	51
3.8. Strefa występowania i eksploatacji kopalin naturalnych	52
3.9. Strefa produkcji rolnej – grunty orne	55
3.10. Ekologiczna strefa dolin rzecznych i obniżen terenowych – łąki i pastwiska	56
3.11. Strefa leśna	57
3.12. Strefa intensywnej ochrony walorów przyrodniczych	58
3.13. Kierunki i zasady ochrony środowiska, jego zasobów, ochrony przyrody i krajobrazu kulturowego	59
3.14. Sieć dolin rzecznych	60
3.15. Lasy	61
3.16. Zieleń urządzona	62
3.17. Obszary i obiekty do objęcia szczególną formą ochrony przyrody oraz zasady ochrony krajobrazu	62
3.18. Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych	63
3.19. Ochrona sanitarna powietrza atmosferycznego	60
3.20. Ochrona przed hałasem i wibracjami oraz przed szkodliwym elektromagnetycznym promieniowaniem niejonizującym	64
3.21. Ochrona powierzchni ziemi	64
3.22. Zasady ochrony krajobrazu kulturowego	64
3.23. Kierunki i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej	65
3.24. Ochrona zabytków wpisanych i nie wpisanych do rejestru zabytków	65
3.25. Obiekty zabytkowe	67
3.26. Zasady ochrony konserwatorskiej obszarów zabytkowych wpisanych do rejestru	70
3.27. Zasady ochrony konserwatorskiej zabytków nie wpisanych do rejestru zabytków	71

3.28. Zasady ochrony stanowisk archeologicznych	71
3.29. Zasady ochrony zabytkowych założeń dworsko – ogrodowych	89
3.30. Zasady ochrony cmentarzy i mogił historycznych	90
3.31. Zasady ochrony konserwatorskiej zabytków ruchomych	90
3.32. Problematyka kulturowa miasta w jego rozwoju przestrzennym	90
3.33. Zasady tworzenia nowych wartości kulturowych	92
4. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWNIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ	92
4.1. Rolnicza przestrzeń produkcyjna	92
4.2. Tereny leśne	94
5. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	95
5.1. Kierunki i zasady rozwoju systemu komunikacji	95
5.2. Kierunki i zasady rozwoju systemu zaopatrzenia w wodę	99
5.3. Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków sanitarnych i wód opadowych	99
5.4. Gospodarka odpadami	101
5.5. Elektroenergetyka	103
5.6. Ciepłownictwo	104
5.7. Gazownictwo	105
5.8. Telekomunikacja	105
6. OBRONA CYWILNA I OCHRONA PRZECIWPÓŻAROWA	105
6.1. Obrona cywilna	105
6.2. Ochrona przeciwpożarowa	106
7. POLITYKA W ZAKRESIE SPORZĄDZANIA PLANÓW MIEJSCOWYCH	107
7.1. Ogólne zasady	107
7.2. Obszary dla których należy obowiązkowo sporządzić miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	108
7.3. Obszary dla których przewiduje się sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego	108

WPROWADZENIE

1. Podstawa prawna

- 1) Uchwała Nr X/67/07 Rady Miejskiej w Sokółce z dnia 29 maja 2007 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Sokółka.
- 2) Art. 9,10,11,12 i 13 Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z dnia 10 maja 2005 r.
- 3) Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Sokółka - 1998 r., Uchwała Nr XIV/132/99 Rady Miejskiej w Sokółce z dnia 15 grudnia 1999 r., zmieniona uchwałą Nr XXXI/239/05 Rady Miejskiej w Sokółce z dnia 1 marca 2005 r.

2. Materiały źródłowe

- 1) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Sokółka – 1986, aktualizacja 1992 - nie obowiązujący,
- 2) Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego m. Sokółka -2006 r.
- 3) Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Sokółka -1998 Uchwała Nr XIV/132/99 Rady Miejskiej w Sokółce z 15.12.1999r.
- 4) Plan zagospodarowania przestrzennego woj. Podlaskiego – 2003.
- 5) Programie ochrony środowiska województwa podlaskiego na lata 2007-2010,
- 6) Prognoza oddziaływania na środowisko „Programu Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego na lata 2007-2010”
- 7) Prognoza oddziaływania na środowisko regionalnego programu operacyjnego woj. podlaskiego na lata 2007 – 2013.
- 8) Uchwała Woj. Rady Narodowej w Białymstoku Nr XXVI/172/8 z 24.05.1988r. Dz.Urz. Nr 9, poz. 94, zm. Rozp. Nr 3/98 Woj. Białostocki z 20.05.1998 r. Dz. Urz. W.B. Nr 10, poz. 47) o ustanowieniu Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej wraz z strefą ochronną.
- 9) Plan Ochrony Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej – 2000.
- 10) Rozporządzenie nr 8/05 Wojewody Podlaskiego z dnia 25 lutego 2005 r. o utworzeniu Obszaru Chronionego Krajobrazu Wzgórz Sokólskich.
- 11) Plan gospodarki odpadami dla woj. Podlaskiego na lata 2007 – 2010 (uchwalony 8.03.2008).
- 12) Gminny plan gospodarowania odpadami w gminie Sokółka -2004.
- 13) Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego dotyczące terenów położonych we wsiach: Bohoniki, Drahle, Geniusze, Kantorówka, Karcze, Nowa Rozedranka, Zadworzany,
- 14) Rozporządzenie Nr 38/05 Wojewody Podlaskiego z dnia 4 kwietnia 2005 r w sprawie wyznaczenia aglomeracji Sokółka,
- 15) Koncepcja sieci kanalizacji sanitarnej i sieci wodociągowej dla Aglomeracji Sokólskiej,

- 16) Mapa topograficzna sytuacyjno-wysokościowa gminy Sokółka w skali 1: 25 000,
- 17) Mapa topograficzna sytuacyjno-wysokościowa gminy Sokółka w skali 1: 10 000,
- 18) Program Ochrony Środowiska na lata 2000 – 2005 (Starostwo Powiatowe w Sokółce),
- 19) Program ochrony środowiska województwa podlaskiego na lata 2007-2010,
- 20) Ekofizjografia do mpzp. Sokółki -2004,
- 21) Prognoza oddziaływania na środowisko mpzp. Sokółki -2004,
- 22) Prognoza oddział. na środowisko mpzp. zakładu gospodarowania odpadami w Gm. Sokółka,
- 23) Projekty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego Bobrowniki-Drahle-Kamionka Stara
- 24) Prognoza oddziaływania na środowisko mpzp. Bobrowniki-Drahle-Kamionka Stara - 2008.

WSTĘP

Miasta i gminy są podstawowymi jednostkami samorządu terytorialnego powołanymi do organizowania życia gospodarczego i społecznego. Zadaniem Rady jest tworzenie warunków i podejmowanie zorganizowanych działań zmierzających do zaspakajania potrzeb mieszkańców. Od aktywności Rady w dużym stopniu zależy min. rozwój życia publicznego, gospodarczego i społecznego w mieście i gminie.

Zgodnie z ustawą z dn. dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717, z późn. zm.), rada miasta lub gminy uchwała studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, w którym zawarte są m.in. kierunki zagospodarowania przestrzennego i dalszego rozwoju.

Zgodnie z art.9 ust.5 w/w ustawy studium nie jest aktem prawa miejscowego.

W niniejszej dokumentacji nakreślono kierunki zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Sokółka wynikające z uwarunkowań oraz przyjętej ogólnej strategii dalszego rozwoju.

Rysunek studium został wykonany na mapie w skali 1:10000. Przedstawia podstawowe informacje graficzne wynikające z ustaleń zawartych w tekście studium, min. granice stref funkcjonalno-przestrzennych, granice obiektów przyrodniczych objętych ochroną, trasy nowych szlaków komunikacyjnych, linii energetycznych, złoża surowców naturalnych i inne.

Polityka przestrzenna gminy Sokółka powinna być podporządkowana głównym, perspektywicznym jej funkcjom.

Położenie gminy na ważnym ciągu komunikacyjnym, walory przyrodnicze oraz bogate złoża kruszyw naturalnych wyznaczają kierunek rozwoju gospodarczego gminy.

A. OGÓLNE ZAŁOŻENIA ROZWOJU MIASTA I GMINY

I. CELE I ZADANIA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY

Podstawowym założeniem ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym jest to, że zagospodarowanie przestrzeni, niezależnie od rodzaju, znaczenia i rozmiaru inwestycji lub przedsięwzięcia jak również ich realizatora, odbywa się zawsze na obszarze gminy.

Realizacja tych przedsięwzięć jest możliwa jedynie na terenach przeznaczonych na ten cel, bowiem, zgodnie z przepisami Kodeksu Cywilnego, właściciel może korzystać z nieruchomości zgodnie z jej społeczno-gospodarczym przeznaczeniem. Tak więc, w przepisach prawnych ustalono kompetencje w zakresie decydowania o przeznaczeniu terenów. I tak, stosownie do przepisów ustawy o samorządzie terytorialnym jak i ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, kompetencje w zakresie kształtowania ładu przestrzennego przez określanie przeznaczenia terenów oraz sposobu ich zabudowy i zagospodarowania, powierzone gminom.

- To tylko rada gminy przez uchwalenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego stanowi o społeczno - gospodarczym przeznaczeniu terenów, które wraz z innymi przepisami prawa kształtują sposób wykonywania prawa własności.
- To dopiero po ustaleniu przeznaczenia terenów i warunków ich zabudowy i zagospodarowania mogą być realizowane określone przedsięwzięcia.

Przedsięwzięcia takie planowane są, oczywiście, w różnym czasie i na różnych, często odległych od siebie terenach. Tak więc, dla ich realizacji niezbędnym będzie wyprzedzające sporządzenie odpowiednich miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Wychodząc z założenia, że zagospodarowanie terenów odbywać się może w oparciu o wiele miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, należało w ustawie znaleźć rozwiązanie problemu koordynacji wszystkich planów, decyzji i przedsięwzięć realizacyjnych.

Opracowaniem, które pełni rolę koordynacyjną a zarazem opracowaniem określającym politykę gminy w zakresie gospodarki przestrzennej jest studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Na uwagę zasługuje fakt, że jest to opracowanie obligatoryjne i często będzie ono jedynym opracowaniem planistycznym obejmującym obszar całej gminy.

Obowiązek uchwalenia studium sprawia, że studium to, choć nie stanowi bezpośrednio podstawy decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach, staje się aktem o dużym znaczeniu dla dalszego postępowania organów gminy. I tak: studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jest podstawą do:

- podejmowania uchwał o przystąpieniu do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- planowania i realizacji zadań własnych gminy związanych z zagospodarowaniem przestrzennym,
- wewnętrznej kontroli uchwał o miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod kątem ich zgodności ze studium,

- ofertowej działalności organów gminy,
- posługiwania się przepisami ustaw szczegółowych, które mając swój aspekt przestrzenny na obszarze gminy wpływają na ustalenia studium i wiążą organy gminy w postępowaniu administracyjnym,
- gospodarki gruntami w gminie,
- podejmowania działań związanych z obejmowaniem ochroną najbardziej cennych i wartościowych obszarów i obiektów w gminie,
- wykonywanie prognoz wpływu ustaleń planów miejscowych na środowisko oraz ocen oddziaływania inwestycji na środowisko,
- planowanie prac kartograficznych umożliwiających sprawną działalność planistyczną i administracyjną.

Studium pozwala na prawidłowe, uwarunkowane fizyczną wartością przestrzeni oraz przepisami prawa, działania gminy związane z podejmowaniem prac planistycznych jak i postępowaniem w sprawie warunków zabudowy i zagospodarowania terenów.

Na podstawie studium władze gminy mogą odpowiedzialnie podchodzić do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz postępowania związanego z ustalaniem warunków zabudowy i zagospodarowania terenów, które w konsekwencji wpływają na kształt przestrzeni całej gminy.

II. CELE I KIERUNKI ROZWOJU GMINY SOKÓŁKA

1. Cele i kierunki polityki przestrzennej państwa i województwa na terenie gminy Sokółka

1) Ochrona i kształtowanie środowiska poprzez:

- zachowanie podstawowych elementów systemu przyrodniczego województwa,
- zachowanie obszarów i obiektów prawnie chronionych,
- ochrona środowiska oraz warunków życia i zdrowia ludzi,
- objęcie ochroną prawną wybranych elementów system przyrodniczego województwa.

2) Ochrona i kształtowanie środowiska kulturowego poprzez:

- przekształcenie i sukcesywne uzupełnianie zabudowy w strefie ochrony konserwatorskiej zgodnie z wymogami konserwatorskimi,
- zapewnienie sposobów użytkowania obiektów zabytkowych gwarantujących ich utrzymanie w dobrym stanie technicznym.

3) Rozwój turystyki i wypoczynku poprzez zagospodarowanie terenów o predyspozycji turystycznej położonych w otulinie „Puszczy Knyszyńskiej”, na terenie „Wzgórz Sokólskich” i tzw. „Janowszczyźnie” oraz prowadzenie akcji na rzecz organizacji wypoczynku na terenach wiejskich, jako zabudowa turystyczna, letniskowa oraz w zagrodach rolniczych tj. agroturystyki, a także realizacji ścieżek rowerowych.

4) Polityka rozwoju rolnictwa.

Gmina Sokółka należy do rejonu wschodniego mającego w województwie najniższą jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej i najniższą intensywność produkcji rolnej oraz niekorzystną strukturę obszarową gospodarstw rolnych. Rejon charakteryzuje się najwyższym udziałem lasów oraz dużym udziałem obszarów prawnie chronionych. W rejonie tym dominują uprawa zbóż podstawowych oraz ziemniaków dla potrzeb chowu bydła i trzody chlewnej.

- 5) Doskonalenie funkcjonowania i poprawa warunków komunikacyjnych poprzez:
- budowę ważnych ciągów komunikacyjnych, tj. nowego przebiegu drogi krajowej Nr 19 w klasie S19 trasą Kuźnica – Sokółka – Korycin wraz z obwodnicą Sokółki,
  - dostosowanie stanu technicznego dróg do zmieniających się potrzeb komunikacyjnych,
  - rozbudowa do parametrów międzynarodowych linii kolejowej: Warszawa - Białystok - Sokółka - Suwałki - Trakiszki - granica państwa „E75-Rail Baltica” oraz Sokółka - Kuźnica Białostocka - E26,
  - budowa dwupoziomowych przejazdów z drogami na trasie E26 i E75,
  - modernizacja drogi nr 674 Sokółka – Krynki, docelowo do klasy G, przebudowa skrzyżowania ulic Mariańskiej i Kryńskiej w Sokółce, przebudowa mostu na c.b.n. w Starej Kamionce.
- 6) W zakresie energetyki i telekomunikacji:
- w celu dostosowania systemu elektroenergetycznego do potrzeb wynikających z długofalowego rozwoju zagospodarowania województwa, stworzenia warunków sprawnego i niezawodnego funkcjonowania systemu, zapewnienia zaspokojenia potrzeb odbiorców w sposób ciągły, w tym: modernizacja istniejącej linii WN 110 kV, budowa linii WN 110 kV Czarna Białostocka – Sidra,
  - budowa elektrowni wiatrowej o mocy do 60 MW na terenach położonych na południe od m. Sokółki,
  - budowa elektrowni wiatrowej o mocy do 60 MW na terenach położonych na północny - zachód od m. Sokółki,
  - realizacja przedsięwzięć wykorzystujących źródła ekologicznej i odnawialnej energii, takich jak: biogazownie, ciepłownie opalane biomasą, wykorzystujących odpady, wykorzystanie energii słonecznej do ogrzewania i wytwarzania energii elektrycznej,
  - budowa gazociągu wysokiego ciśnienia Sokółka - Sidra z możliwością ustalenia wariantu trasy Czarna Białostocka – Sokółka,
  - utrzymanie istniejących urządzeń ciepłowniczych oraz modernizacja urządzeń w kierunku poprawy efektywności funkcjonowania i zmniejszenia uciążliwości dla środowiska poprzez zastosowanie ekologicznych paliw,
  - rozbudowę według aktualnych potrzeb sieci rozdzielczych i abonenckich na obszarze gminy.
- 7) Polityka przestrzenna województwa w zakresie gospodarki wodnej, ściekowej i odpadami zakłada:

- ochronę zasobów wód podziemnych stanowiących źródło zaopatrzenia w wodę mieszkańców,
- utrzymanie w należytym stanie infrastruktury technicznej wodociągów i kanalizacji,
- rozwiązanie problemu gospodarki odpadami stałymi na terenach wiejskich.

2. Cele rozwoju zagospodarowania przestrzennego gminy Sokółka.

2.1. Główne cele rozwoju

- 1) Zrównoważony rozwój gminy.
- 2) Ochrona wartości środowiska przyrodniczego.
- 3) Ochrona i kształtowanie środowiska kulturowego z uwzględnieniem tradycji i tożsamości kulturowej regionu Sokółki.
- 4) Stworzenie warunków dla wielofunkcyjnego rozwoju gminy, ze szczególnym uwzględnieniem rolnictwa, przetwórstwa rolno - spożywczego, drobnej wytwórczości, obsługi ruchu przygranicznego, a także turystyki i rekreacji.
- 5) Poprawa jakości życia mieszkańców gminy przez zapewnienie mieszkańcom pracy i dochodów pozwalających na godziwy, w odczuciu społecznym, poziom życia. Społecznym efektem rozwoju gminy będzie poprawa szeroko rozumianych warunków życia mieszkańców.
- 6) Zaspokojenie potrzeb społeczności lokalnej i zabezpieczenia powiązań społeczno – ekonomicznych terenów wiejskich z gminami sąsiednimi w sferach: społecznej, ekologicznej, infrastruktury technicznej.
- 7) Wykorzystanie dla rozwoju gminy położenia gminy, istniejących walorów rolniczej przestrzeni produkcyjnej, majątku trwałego oraz sprzyjanie rozwojowi przedsiębiorczości mieszkańców,

2.2. Cele ekologiczne rozwoju

- 1) Ochrona i zachowanie podstawowych elementów systemu przyrodniczego zapewniającego ciągłość przestrzenną systemu przyrodniczego województwa.
- 2) Wzbogacenie i racjonalne wykorzystanie walorów systemu przyrodniczego dla rekreacji i rolnictwa.
- 3) Zachowanie obszarów i obiektów prawnie chronionych.
- 4) Zapewnienie normatywnych warunków sanitarnych zamieszkiwania ludności w zakresie jakości powietrza atmosferycznego, poziomu hałasu i wibracji oraz elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego.

2.3. Cele społeczne w zagospodarowaniu przestrzennym

- 1) Wykreowanie miasta Sokółki do funkcji ośrodka regionalnego, mając na uwadze zrównoważony harmonijny rozwój jego struktury funkcjonalno-przestrzennej.
- 2) Należy tworzyć warunki do wzrostu ilości miejsc pracy na terenie gminy.

- 3) W polityce rozwoju mieszkalnictwa należy dążyć do stworzenia warunków do podniesienia standardu zamieszkiwania tj. wzrostu jakości budowanych mieszkań, ich wyposażenia oraz remontu mieszkań opuszczonych.
- 4) Ważnym zagadnieniem jest likwidacja barier komunikacyjnych, przestrzennych i technicznych dla osób niepełnosprawnych.
- 5) Należy sprzyjać podnoszeniu poziomu wykształcenia ludności, rozwoju kultury, sportu, ochrony zdrowia i opieki społecznej.
- 6) Należy uwzględniać związki funkcjonalno-społeczne mieszkańców gminy z miastem Białystok.

2.4. Cele rozwoju gospodarczego

- 1) Stworzenie warunków do rozwoju przemysłu i rzemiosła produkcyjnego a także usług poprzez wyposażenie w urządzenia infrastruktury technicznej terenów do tego celu przydatnych.
- 2) Efektywne wykorzystywanie niezagospodarowanego majątku produkcyjnego surowców lokalnych, zasobów pracy i tradycji produkcyjnych.
- 3) Poprawy struktury obszarowej gospodarstw rolnych.
- 4) Rozwój urzędzeń obsługi rolnictwa, ludności i ruchu turystycznego.
- 5) Właściwe wykorzystanie możliwości produkcyjnych rolnictwa zgodnie z uwarunkowaniami wynikającymi z jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

2.5. Cele rozwoju komunikacji

- 1) Należy dążyć do stworzenia właściwych warunków do zaspokojenia potrzeb społecznych w zakresie przemieszczania się ludzi i towarów na terenie gminy, jak też przemieszczeń zewnętrznych, w tym tranzytu ludzi i towarów przez teren gminy.
- 2) Zapewnienie funkcjonowania w odpowiednim standardzie prędkości i swobody ruchu tranzytowego, szczególnie na drodze krajowej nr19 i drogach wojewódzkich.
- 3) Minimalizacja kolizji między ruchem komunikacyjnym a zabudową i środowiskiem przyrodniczym.
- 4) Utrzymanie w należytych stanie ulic.
- 5) Podnoszenie standardu wyposażenia dróg w urządzenia obsługi komunikacji, zwłaszcza przy drodze nr 19.

2.6. Cele rozwoju infrastruktury technicznej

Celem zasadniczym jest zapewnienie sprawnego i niezawodnego funkcjonowania wszystkich systemów infrastruktury technicznej, zapewniając zaspokojenie wszystkich potrzeb w sposób ciągły i efektywnie ekonomiczny, w tym:

- 1) W zakresie gospodarki wodnej, ściekowej i odpadami stałymi:
  - ochrona zasobów wód podziemnych stanowiących źródło zaopatrzenia w wodę,
  - uporządkowanie gospodarki wodnej, w której zakłada się pełne zaopatrzenie w wodę podmiotów gospodarczych i społecznych – przy zachowaniu odpowiednich standardów (ilość i jakość wody),

- dalszy rozwój gospodarki ściekowej,
  - rozwiązanie problemu gospodarki odpadami (budowa Zakładu Gospodarowania Odpadami),
  - zmniejszenie uciążliwości urządzeń gospodarki wodno-ściekowej i eliminacja kolizji z zabudową,
- 2) W zakresie energetyki i telekomunikacji:
- utrzymanie przebiegów istniejących urządzeń przez gminę, służących realizacji celów ponadlokalnych,
  - dostosowanie systemu elektroenergetycznego do potrzeb wynikających z długookresowego funkcjonowania systemu poprzez modernizację i rozbudowę sieci SN 15 kV oraz NN,
  - dalszy rozwój nowoczesnych systemów ogrzewania w celu poprawy efektywności ich funkcjonowania i zmniejszania uciążliwości dla środowiska – poprzez stosowanie ekologicznych paliw,
  - rozbudowa pojemności centrali i sieci telefonicznych,
  - zmniejszenie uciążliwości i kolizji między sieciami energetycznymi a zabudową we wsiach i elementami systemu przyrodniczego gminy.

3. Kierunki rozwoju miasta i gminy Sokółka.

- 1) Tworzenie warunków do zrównoważonego i wielofunkcyjnego rozwoju gminy, ze szczególnym uwzględnieniem rolnictwa, przetwórstwa rolno - spożywczego, drobnej wytwórczości, obsługi ruchu przygranicznego, a także turystyki i rekreacji.
- 2) Rozwój powiatowych i ponad gminnych funkcji usługowo-administracyjnych, szczególnie związanych z oświatą i kulturą, ochroną zdrowia, sportem, opieką społeczną, łącznością i innymi.
- 3) Zapewnienie instytucjonalnej obecności Sokółki w systemie współpracy społeczno-gospodarczej na poziomie regionalnym, krajowym i międzynarodowym.
- 4) Aktywizacja społeczności lokalnej w celu efektywnego uczestnictwa w realizacji strategii rozwoju miasta i gminy poprzez rozwój samorządności i lokalnej demokracji.
- 5) Poprawa jakości życia mieszkańców gminy.
- 6) Stwarzanie warunków do wzrostu zamożności ludności;
- 7) Stwarzanie możliwości dalszego rozwoju miasta i gminy poprzez rozbudowę infrastruktury społecznej i technicznej, poprawę warunków mieszkaniowych, rozwój działalności wytwórczej i usługowej dotyczącej głównie obsługi ludności i rolnictwa, stwarzanie ekonomicznych warunków do przyciągania kapitału z zewnątrz.
- 8) Rozwój funkcji produkcyjno-przemysłowych, głównie w mieście Sokółka.
- 9) Zachowanie zasobów i walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego na obszarze miasta i gminy z uwzględnieniem tradycji i tożsamości kulturowej regionu Sokółki.

- 10) Obsługa turystyki i rekreacji oraz optymalne wykorzystanie najciekawszych obiektów i obszarów środowiska kulturowego gminy, budowę ścieżek rowerowych. Rozwój infrastruktury na obszarach kwalifikujących się do rozwoju rekreacji, turystyki i ochrony zdrowia.
- 11) Stwarzanie warunków do rozwoju budownictwa mieszkaniowego.
- 12) Rozwój infrastruktury wynikający z przebiegu na obszarze gminy głównej sieci dróg. Systematyczna modernizacja i uzupełnianie sieci dróg w gminie oraz poprawa parametrów technicznych tych dróg.
- 13) Tworzenie nowych miejsc pracy.
- 14) Racjonalne korzystanie z zasobów środowiska przyrodniczego z uwzględnieniem zasad jego ochrony szczególnie w zakresie programu NATURA 2000.
- 15) Racjonalne wykorzystanie bogatych złóż surowców mineralnych.
- 16) Poprawa wyposażenia sołectw w obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej i społecznej.
- 17) Umożliwienie zorganizowanego handlu ze wschodem.
- 18) Ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej i zachowanie rolniczego charakteru gminy na znacznych jej obszarach zmierzające do dalszego rozwoju rolnictwa, w szczególności do jego restrukturyzacji.

4. Podstawowe warunki dalszego rozwoju miasta i gminy.

- 1) Restrukturyzacja rolnictwa poprzez rozwój dużych i średniej wielkości gospodarstw rodzinnych, przy jednoczesnej naturalnej likwidacji gospodarstw małych, nierentownych.
- 2) Wspieranie gospodarstw zmieniających i unowocześniających kierunek produkcji.
- 3) Rozwój jednostek zajmujących się obsługą rolnictwa i turystyki.
- 4) Ochrona obszarów i obiektów przyrodniczych wykazujących wysokie walory.
- 5) Powiększenie obszarów dla inwestycji usługowych, głównie na terenie miasta oraz przyspieszenie rozwoju poprzez koncentrację i rozszerzenie asortymentu usług oraz przetwórstwa lub drobnego przemysłu.
- 6) Rozwój infrastruktury komunikacyjnej, telekomunikacyjnej i elektroenergetycznej.
- 7) Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej i gospodarki odpadami.
- 8) Rozwój bazy turystyczno-wypoczynkowej na wybranych obszarach.
- 9) Eksploatacja zasobów kruszyw naturalnych w sposób przemysłowy z zachowaniem minimalizacji szkodliwego wpływu kopalni na środowisko.
- 10) Rozwój energetyki ze źródeł odnawialnych – elektrownia wiatrowa.
- 11) Usprawnienie systemu pomocy społecznej dla rodzin najuboższych.
- 12) Poprawa warunków mieszkaniowych poprzez opracowywanie lokalnych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszarów przeznaczonych na ten cel wraz z usługami towarzyszącymi.

- 13) Promocja walorów przyrodniczych gminy.
- 14) Promocja i rozwój turystyki, agroturystyki i budownictwa letniskowego.
- 15) Kształtowanie ładu przestrzennego na obszarze miasta i gminy, zgodnie ze współczesnymi wymogami architektury.

B. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY WYNIKAJACE Z PLANU WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO

1. Kierunki ochrony zasobów środowiska

1.1. Ochrona przyrody:

1.1.1. Wdrożenie „Europejskiej sieci ekologicznej NATURA 2000”:

1) Sieć ekologiczna NATURA 2000 obejmuje:

- **specjalne obszary ochrony (SOO)** o znaczeniu dla Wspólnoty – realizujące Dyrektywę Rady 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz flory i fauny, wyznaczone przez akt prawny administracyjny i/lub umowę, w których stosowane są konieczne działania ochronne w celu zachowania w stanie naturalnym siedlisk i gatunków (z wyjątkiem ptaków), dla których obszary zostały wyznaczone w stanie naturalnym lub w celu odtworzenia takiego stanu,
- **obszary specjalnej ochrony (OSO)** - realizujące Dyrektywę Rady 79/409/EWG o ochronie dziko żyjących ptaków, mające kluczowe znaczenie dla ochrony gatunków ptaków na obszarach występowania tych gatunków, a także występowania gatunków migracyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem terenów podmokłych o znaczeniu międzynarodowym,

2) Sieć NATURA 2000 w Polsce, przygotowana pod patronatem Ministra Środowiska, zawiera obszary specjalnej ochrony (OSO) i specjalne obszary ochrony (SOO), uzgodniona ze stosownymi organami Unii Europejskiej.

W granicach gminy Sokółka obszary te bazują w większości na obszarach przyrodniczych już prawnie chronionych (parkach narodowych i krajobrazowych, rezerwatach i obszarach chronionego krajobrazu) obejmują:

- Dyrektywa Ptasia: - PLB 200003 „Puszcza Knyszyńska”,
- Dyrektywa Siedliskowa: - PLH 200006 „Ostoja Knyszyńska”,

3) Wdrażanie europejskiej sieci ekologicznej NATURA 2000 poprzez:

- objęcie ww obszarów ochroną prawną o statusach dostosowanych do wymogów Dyrektywy Siedliskowej i Dyrektywy Ptasiej,
- określenie rodzajów niezbędnych działań ochronnych dla terenów SOO i OSO, a w sytuacjach, gdy będzie to konieczne, także opracowanie i przyjęcie planów ochrony, uwzględniających uwarunkowania społeczne i gospodarcze występujące na danym terenie lub w jego otoczeniu,
- uwzględnianie ustaleń planów ochrony w planach zagospodarowania terenów,

zwłaszcza zaś w planach miejscowych zagospodarowania przestrzennego, operatach urzędzeniowych lasów, programach regulacji stosunków wodnych itp.,

- ocenianie skutków oddziaływania na elementy sieci NATURA 2000 planów lub przedsięwzięć, które mogą w istotny sposób zagrozić walorom przyrodniczym danej ostoi przyrody,
- odpowiednie zarządzanie obszarami będącymi pod ochroną z uwzględnieniem wyników monitoringu efektów ochrony siedlisk i populacji gatunków na obszarach sieci NATURA 2000.

1.1.2. Ochrona elementów systemu przyrodniczego województwa, w tym gminy Sokółka - objętych krajową i lokalną ochroną prawną, wymagających podniesienia (zmian) statusów ochronnych oraz objęcia ochroną prawną, w tym:

- 1) Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej - zgodnie z planem ochrony lub aktami prawnymi, a w częściach, które obejmie europejska sieć ekologiczna NATURA 2000, do czasu dostosowania statusów i zasad ich ochrony do wymogów dyrektyw UE jw.
- 2) Rezerwatów przyrody, pomników przyrody - zgodnie z planami ochrony (rezerwaty) lub aktami prawnymi stanowiącymi, a tych, które obejmie europejska sieć ekologiczna, do czasu dostosowania statusów i zasad ochrony do wymogów dyrektyw UE.
- 3) Obszaru chronionego krajobrazu „Wzgórza Sokólskie”.
- 4) Części włączonej do europejskiej sieci ekologicznej NATURA 2000 - zgodnie z aktami prawnymi stanowiącymi, do czasu dostosowania statusów prawnych i zasad ochrony do wymogów dyrektyw EU.
- 5) Obszarów znajdujących się poza europejską siecią ekologiczną NATURA 2000 - zgodnie z aktami prawnymi stanowiącymi, z uwzględnieniem statusu i zasad ochrony sąsiadujący z nimi terenów europejskiej sieci ekologicznej NATURA 2000.

1.2. Ochrona powierzchni ziemi:

- 1) Likwidacja źródeł zanieczyszczeń powierzchni ziemi, w tym:
  - likwidacja nielegalnych wysypisk odpadów i wylewisk nieczystości,
  - dostosowanie komunalnych wysypisk odpadów do wymogów przepisów sanitarnych z priorytetem miast i obszarów chronionych,
  - zastosowanie pełnej technologii utylizacji odpadów na największych wysypiskach komunalnych,
  - likwidacja mogilników przeterminowanych środków chemicznej ochrony roślin,
  - definitywne rozwiązanie problemu utylizacji niebezpiecznych odpadów medycznych poprzez spalarnie w rejonach największych zgrupowań zakładów lecznictwa zamkniętego,
  - zmniejszanie do minimum ilość emitowanych zanieczyszczeń energetycznych poprzez stosowanie środków technicznych, proekologicznych nośników energetycznych oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii.
- 2) Ograniczenie niekorzystnych skutków przemysłowej eksploatacji powierzchniowej złóż surowców mineralnych poprzez:

- stosowanie technologii przemysłowej eksploatacji złóż surowców mineralnych ograniczających ujemny wpływ na środowisko,
- rekultywacja wyrobisk poeksploatacyjnych surowców mineralnych w kierunku: leśnym, rybackim, rekreacyjnym lub rolniczym (ewentualnie mieszanym) stosownie do położenia i charakteru wyrobisk.

3) Ochrona gleb przed erozją wietrzną i wodną oraz niekorzystnymi zmianami stosunków wodnych poprzez:

- zalesienia, zadrzewienia i odpowiednie zabiegi agrotechniczne na obszarze Wzgórz Sokólskich oraz w strefach zboczowych dolin rzecznych,
- zapewnienie właściwej realizacji i funkcjonowania systemów melioracji wodnych na obszarach użytków zielonych, zwłaszcza w dolinach rzek.

4) Ochrona wartościowych gruntów rolnych przed nieuzasadnionym przeznaczeniem na cele nierolnicze w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, zwłaszcza w obszarach:

- intensywnych procesów urbanizacyjnych,
- intensywnego rozwoju zagospodarowania rekreacyjnego, zwłaszcza zabudowy lotniskowej.

5) Ochrona powierzchni ziemi przed nadzwyczajnymi zagrożeniami środowiska, a zwłaszcza katastrofami środków transportu przewożącymi ładunki niebezpieczne poprzez właściwe zabezpieczenia techniczne na trasach przewozu w miejscach newralgicznych.

1.3. Ochrona powietrza atmosferycznego:

1) Ograniczenie emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych oraz jej skutków pochodzących w szczególności z urządzeń energetyki cieplnej, przemysłu - zwłaszcza spożywczego, składowisk odpadów komunalnych, oczyszczalni ścieków, wytwórni mas bitumicznych, zaliczonych do źródeł zanieczyszczeń powietrza przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku oraz emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych, w szczególności poprzez:

- instalowanie w źródłach emisji urządzeń technicznych i technologicznych eliminujących emisję zanieczyszczeń lub ograniczających ją do poziomu normatywnego,
- stosowanie proekologicznych nośników energetycznych, w tym w szczególności ze źródeł odnawialnych,
- zmiany funkcji obiektów nie mogących spełniać wymogów normatywnych emisji lub ich relokacje,
- ustalanie obszarów ograniczonego użytkowania na obszarach nieuniknionego przekroczenia norm zanieczyszczeń.

2) Ustalanie dopuszczalnego poziomu niektórych substancji określonych przepisami w planach miejscowych i ich konsekwentne egzekwowanie, zwłaszcza w odniesieniu do obszarów zurbanizowanych, w tym w szczególności - mieszkaniowych, urządzeń użyteczności publicznej i zbiorowego użytkowania oraz objętych ochroną konserwatorską.

3) Uwzględnienie wyników monitoringu powietrza w procesach sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, a wyników raportów oddziaływania przedsięwzięć inwestycyjnych na środowisko w procesach decyzyjnych dotyczących realizacji zagospodarowania.

1.4. Ochrona wód śródlądowych - powierzchniowych i podziemnych:

- 1) Utrzymanie ilości wód powierzchniowych na poziomie zapewniającym ochronę równowagi biologicznej- tj. przepływów nienaruszalnych ustalonych według kryteriów hydrologicznych.
- 2) Doprowadzenie jakości wód powierzchniowych powyżej albo co najmniej na poziomie wymaganym w przepisach, dotyczy to zwłaszcza rzeki Sokołdy.
- 3) Eliminowanie źródeł zanieczyszczeń, zwłaszcza w zlewniach rzek wchodzących w skład obszarów prawnie chronionych poprzez:
  - budowę i modernizację oczyszczalni ścieków,
  - budowę i rozbudowę kanalizacji deszczowej wyposażonej w separatory,
  - ograniczenie ilości zrzutów ścieków oczyszczonych do cieków o małym przepływie.
- 4) Prowadzenie racjonalnej gospodarki zasobami wodnymi opartymi na zasadach zlewniowego gospodarowania wodą oraz na systemowych metodach zarządzania.
- 5) Wdrażanie dyrektyw UE w dziedzinie ochrony wód, w tym wykorzystanie metod wypracowanych w zlewni pilotażowej Narwi dla przekroju w Pułtusk, w pozostałych zlewniach.
- 6) Przestrzeganie zakazów i nakazów zawartych w decyzjach administracyjnych wyznaczających strefy ochrony pośredniej i bezpośredniej komunalnych ujęć wód.
- 7) Prowadzenie stałego monitoringu wód śródlądowych w zakresie jakości i ich ilości.

1.5. Ochrona lasów i zadrzewień oraz wzbogacanie ich walorów:

- 1) Zagospodarowanie i użytkowanie lasów zgodnie z zasadami określonymi w przepisach.
- 2) Ograniczanie przeznaczania lasów i gruntów leśnych, zwłaszcza wszelkiego rodzaju lasów ochronnych - w tym ustawowych lasów ochronnych (w promieniu 10 km od ich granic administracyjnych), głównie do celów niezbędnych dla rozwoju krajowej i wojewódzkiej infrastruktury technicznej, obronności i rekreacji.
- 3) Sukcesywne zalesianie gruntów marginalnych dla potrzeb produkcji rolniczej, zgodnie z optymalnymi granicami polno - leśnymi w planach miejscowych, w tym z priorytetem gmin objętych „Krajowym Programem Zwiększania Lesistości”.

1.6. Ochrona przed hałasem, wibracjami i elektromagnetycznym promieniowaniem jonizującym, w tym:

- 1) Eliminowanie z obszarów zamieszkałych ponadnormatywnych źródeł hałasu przemysłowego poprzez zmianę technologii i urządzeń.
- 2) Ustalanie w planach miejscowych dopuszczalnych natężeń hałasu dla terenów podlegających szczególnej ochronie, zwłaszcza centralnych części miast terenów mieszkaniowych i strefy rolno – osadniczej.

- 3) Określanie zasad i warunków sytuowania nowej zabudowy, w szczególności w stosunku do: dróg krajowych i wojewódzkich, linii kolejowych, a także linii elektroenergetycznych wysokich napięć.
- 4) Zabezpieczanie istniejącej zabudowy mieszkaniowej przed ponadnormatywnym hałasem komunikacyjnym poprzez instalowanie zabezpieczeń technicznych lub budowę obwodnic.
- 5) Zachowanie odpowiednich stref ochronnych od linii napowietrznych WN stacji elektroenergetycznych a także od urządzeń radiokomunikacji, radionawigacji i radiolokacji z polami elektromagnetycznymi od 300 do 300 000 MHz.
- 6) Obligatoryjne opracowywanie raportów oddziaływania na środowisko przedsięwzięć znacząco oddziaływujących na środowisko i uwzględnianie ich wniosków w decyzjach administracyjnych.

1.7. Ochrona przed nadzwyczajnymi zagrożeniami środowiska poprzez:

- 1) Stały monitoring obiektów zagrażających środowisku oraz tras przewozu niebezpiecznych ładunków przez teren województwa.
- 2) Wyznaczenie tras przewozu niebezpiecznych ładunków przez tereny mało zurbanizowane i pozbawione cennych obszarów przyrodniczych.
- 3) Lokalizację parkingów wyposażonych w odpowiednią infrastrukturę techniczną dla pojazdów przewożących niebezpieczne substancje chemiczne, w których nastąpiła awaria.

1.8. Ochrona przeciwpowodziowa:

- 1) Wyznaczenie terenów zagrożonych falą powodziową.
- 2) Określenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego sposobu zagospodarowania terenów znajdujących się w zasięgu zagrożenia powodziowego.

2. Kierunki ochrony dziedzictwa kulturowego

- 1) Ochrona zespołów kulturowych obiektów sakralnych: cerkwi w Sokółce, zespół kościoła pod wezwaniem św. Antoniego i meczetów w Bohonikach.
- 2) Ochrona najcenniejszych obszarów archeologicznych przez:
  - zachowanie walorów archeologiczno - krajobrazowych,
  - ochronę przed przeznaczeniem na cele mogące grozić dewastacją lub zniszczeniem,
  - stworzenie warunków udostępnienia zwiedzającym,
  - utworzenie rezerwatów i parków przyrodniczo – archeologicznych.
- 3) Ochrona krajobrazu kulturowego poprzez utworzenie (powołanie) obszarów o dominujących walorach historyczno - kulturowych (materialnych i niematerialnych) i przyrodniczych - historia, kultura, tradycja i przyroda, w tym obszarów objętych ochroną i udostępnieniem turystycznym zasobów historyczno — kulturowych w miejscowościach posiadających cenne zespoły obiektów i obiekty zabytkowe lub o wartościach kulturowych, świeckie i sakralne różnych wyznań.
- 4) Określanie zasobów kulturowych i ich wartości.
- 5) Opracowywanie strategii działań zmierzających do ochrony i prawidłowego zagospodarowania

wania,

- 6) Ukierunkowany, komplementarny rozwój i zagospodarowanie podporządkowane funkcji turystycznej.
- 7) Realizację infrastruktury związanej z funkcjonowaniem i wykorzystaniem potencjału krajobrazu kulturowego.
- 8) Tworzenie parków kulturowych wg zaleceń i wytycznych służb Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.
- 9) Rozwój turystyki, jako formy zagospodarowania krajobrazu w zgodzie z jego historycznym, zabytkowym charakterem.
- 10) Kultywowanie tradycji ludowych - rękodzieła ludowego, zwyczajów i obrzędów, w tym m.in.: wikliniarstwa, rzeźby ludowej, koronkarstwa, tkactwa, kowalstwa, garncarstwa, miodobrania, zapustów, wesel, itp.
- 11) Ochrona i poprawa infrastruktury pielgrzymkowej miejsc kultu religijnego reprezentujących różnorodność struktury narodowościowej i religijnej.

3. Kierunki rozwoju funkcji gospodarczych

3.1. Kierunki rozwoju rolnictwa

Głównym kierunkiem rozwoju rolnictwa będzie trwały, zrównoważony rozwój, uwzględniający ład ekonomiczny, społeczny i przestrzenny przy pełnym zachowaniu wymogów ekologicznych, w tym różnorodności biologicznej środowiska przyrodniczego.

Restrukturyzacja i rozwój obszarów wiejskich zmierzać powinna w kierunku wielofunkcyjności, stwarzającej warunki do tworzenia nowych miejsc pracy zarówno w sferze związanej z rolnictwem, jak i pozarolniczej (usługi, agroturystyka, drobny przemysł i rzemiosło).

3.2. Kierunki produkcji rolniczej

Na terenach o wysokich walorach przyrodniczych, w szczególności prawnie chronionych należy tworzyć warunki rozwoju gospodarstw małoobszarowych o ekstensywnych metodach produkcji rolniczej, wytwarzających zdrową żywność oraz rozwijających usługi agroturystyczne.

Na terenach o wysokiej jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej mających już ukształtowane tradycje i dobre warunki do rozwoju wysokotowarowego rolnictwa należy wspierać intensywne metody produkcji w kierunku metod integrowanych, przyjaznych środowisku, sprzyjające rozwojowi gospodarstw o produkcji specjalistycznej - roślinnej i zwierzęcej.

Należy dążyć do zachowania walorów środowiska przyrodniczego i łagodzenia negatywnych skutków intensyfikacji produkcji rolniczej oraz podnoszenia jakości żywności i higienicznych standardów produkcji żywności.

3.3. Racjonalne zagospodarowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz poprawa jej jakości

Poprawę jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej należy realizować poprzez:

- 1) Tworzenie warunków do kompleksowego urządzania terenów rolnych, w tym do prze-

kształceń struktury obszarowej gospodarstw w kierunku zwiększenia ich powierzchni i poprawy rozłogów w wyniku scaleń i wymian gruntów.

- 2) Poprawę stosunków wodnych użytków rolnych poprzez modernizację urządzeń melioracyjnych, realizację nowych obiektów dla terenów wymagających melioracji.
- 3) Realizację programów małej retencji.
- 4) Realizację programu zwiększenia lesistości.
- 5) Preferowanie rolnictwa ekologicznego w obszarach objętych europejskim programem ochrony środowiska NATURA 2000 oraz rolnictwa w systemie integrowanym, przyjaznym środowisku na pozostałym obszarze.
- 6) Wyłączenie z produkcji żywności terenów w pobliżu zakładów przemysłowych i dróg o dużym natężeniu ruchu z przeznaczeniem tych terenów na produkcję roślin przemysłowych i energetycznych.

3.4. Rozwój i unowocześnienie przemysłu rolno - spożywczego, usług rolniczych i instytucji otoczenia rolnictwa wymagać będzie:

- 1) Modernizacji i rozwoju zakładów przetwórstwa rolno - spożywczego oraz budowy nowych, w szczególności przetwarzających surowce ekologiczne, zwłaszcza tam, gdzie istnieją nadwyżki i trwałe tradycje produkcyjne surowców.
- 2) Tworzenie warunków do wielofunkcyjnego rozwoju wsi, wspierających powstawanie nowych miejsc pracy poza rolnictwem, w szczególności do obsługi turystów w rejonach przejść granicznych i obszarach atrakcyjnych dla turystyki poprzez rozwój usług agroturystycznych, a także poprzez poprawę infrastruktury technicznej, ułatwiającej rozwój małym i średnim firmom, w tym także zagranicznym.
- 3) Wspieranie działań zmierzających do organizacji regionalnych rynków mleka, mięsa czerwonego i rynku owocowo - warzywnego w celu uzyskania najwyższej konkurencyjności na rynku krajowym.
- 4) Wspieranie instytucji obsługujących rolnictwo, w szczególności zajmujących się kompleksową obsługą w zakresie zaopatrzenia w środki do produkcji oraz zbytu produktów, między innymi poprzez tworzenie związków producentów rolnych.
- 5) Rozwój oświaty rolniczej.

3.5. Kierunki rozwoju zagospodarowania turystycznego i wypoczynkowego

System ten obejmujący walory, zagospodarowanie i zjawiska turystyczne powinien być wykorzystywany, jako narzędzie strategii rozwoju przez różne podmioty rynku turystycznego. Powinien on również zapewnić pełen zakres łatwo dostępnej i aktualnej informacji potencjalnym użytkownikom, mieszkańcom i inwestorom. Realizacja systemu w aspekcie przestrzennym wymagać będzie:

- 1) Stworzenie w Sokółce lokalnego centrum informacji i obsługi ruchu turystycznego z działalnością informacyjno - edukacyjną, organizacją i zarządzaniem ruchem turystycznym oraz działalnością usługową.
- 2) Profil działalności centrum powinien obejmować w szczególności:
  - przygotowanie strategii marketingowej markowych produktów turystycznych,

- prowadzenie promocji turystycznej gminy,
- wspieranie modernizacji i rozwoju infrastruktury turystycznej,
- sprzedaż imprez i produktów turystycznych.

3.6. Rozwój wiodących form turystyki i wypoczynku

3.6.1. Wiodące formy turystyki i wypoczynku dostosowane do walorów środowiska gminy Sokółka i mające najlepsze warunki rozwoju, to:

- 1) Turystyka przyrodnicza i wielokulturowego pogranicza - mogąca przyciągnąć znaczne ilości turystów zagranicznych.
- 2) Agroturystyka i turystyka aktywna zorientowana głównie na turystę krajowego.
- 3) Turystyka transgraniczna i międzynarodowa.
- 4) Budownictwo letniskowe głównie dla ludności woj. Podlaskiego.

3.6.2. Turystyka przyrodnicza (motorowa, piesza, rowerowa, konna, kajakowa itp.) rozwijać się powinna głównie na bazie chronionych obszarów środowiska przyrodniczego, obszarów chronionego krajobrazu, rezerwatów, pomników przyrody. Wymagać to będzie:

- 1) Skutecznej ochrony i rozwoju obszarów chronionych.
- 2) Rozwoju różnych form turystyki przyrodniczej, w szczególności wśród dzieci i młodzieży.
- 3) Rozwoju sieci ścieżek przyrodniczo - edukacyjnych i specjalistycznych na najciekawszych terenach przyrodniczych oraz rozwoju „zielonych szkół”.

3.6.3. Turystyka wielokulturowego pogranicza (kulturowo - etniczna), motorowa, piesza, rowerowa, konna, kajakowa itp. wymagać będzie następujących działań:

- 1) Objęcia ochroną tradycyjnego specyficznego wiejskiego krajobrazu kulturowego i podniesienia estetyki zabytkowych obszarów.
- 2) Stworzenia regionalnego centrum turystyki wielokulturowego pogranicza w Sokółce.
- 3) Utworzenia parków krajobrazowo - kulturowych na najcenniejszych obszarach wiejskiego krajobrazu kulturowego i zespołów tradycyjnego budownictwa oraz określenie precyzyjnych zasad gospodarki przestrzennej w tych obszarach.
- 4) Opracowania koncepcji i tworzenia wiosek etnograficznych (np. wsi tatarskiej, białoruskiej, zaścianka drobno szlacheckiego) o rozbudowanych funkcjach turystycznych z lokalnymi centrami obsługi ruchu turystycznego, rzemiosłem i gastronomią regionalną oraz licznymi kwaterami agroturystycznymi, objętych przepisami lokalnymi chroniącymi ich specyficzny charakter.
- 5) Tworzenia i rozwój muzeów regionalnych (np. skansenów), w tym również w parkach krajobrazowych.
- 6) Ograniczania żywiołowego rozwoju zabudowy letniskowej szpecącej tradycyjny charakter wsi i obszarów przyrodniczych o walorach kulturowych poprzez ustalenia w planach miejscowych i wprowadzenie do praktyki projektowej katalogu modelowych projektów nawiązujących do tradycyjnych regionalnych form budownictwa.
- 7) Oznakowanie i zagospodarowanie tematycznych szlaków łączących ze sobą wioski et-

nograficzne.

3.6.4. Turystyka aktywna - służyć powinna wzbogaceniu oferty turystycznej, restrukturyzacji tradycyjnych form wypoczynku i wydłużeniu sezonu wypoczynkowego. Jej rozwój wymagać będzie w szczególności:

- 1) Wyznaczenia i zagospodarowania szlaków dla rajdów pieszych, rowerowych, motocyklowych i konnych, powiązanych z walorami przyrodniczymi i kulturowo – etnicznymi oraz z bazą wypoczynku pobytowego i wypoczynku świątecznego. Dotyczyć to powinno w szczególności obszarów Puszczy Knyszyńskiej i Wzgórz Sokólskich.
- 2) Zagospodarowania terenów przydatnych dla sportów zimowych w obszarach Puszczy Knyszyńskiej oraz terenach poeksploatacyjnych kopalni żwiru.
- 3) Odbudowy i udostępnienia do celów turystycznych wąskotorowych kolejek leśnych w Puszczy Knyszyńskiej.

3.6.5. Agroturystyka na obszarze opracowania powinna się rozwijać zwłaszcza w obszarach Puszczy Knyszyńskiej. Wymagać to będzie w szczególności:

- 1) Ustalenia obszarów szczególnie przydatnych do rozwoju agroturystyki w planach miejscowych i związanego z tym programu działań komunalnych w sferze infrastruktury technicznej i społecznej (np. wodociągi, kanalizacja, gazyfikacja, ogólnodostępne tereny plażowo - kąpieliskowe i sportowo — rekreacyjne) oraz utrzymania dobrego stanu sanitarnego wsi.
- 2) Opracowania wariantowych koncepcji adaptacji obiektów tradycyjnej zabudowy wiejskiej do zróżnicowanych pod względem standardu potrzeb agroturystycznych.
- 3) Ochrony i kultywowania tradycyjnego wiejskiego krajobrazu kulturowego.

3.6.6. Turystyka transgraniczna i międzynarodowa powinna być ukierunkowana na wykreowanie wizerunku województwa podlaskiego, w tym obszaru gminy Sokółka, jako polskiej i europejskiej „bramy” turystycznej na Białoruś (pośrednio Rosję). Sprzyjać temu będzie przygraniczne położenie obszaru, przebieg przez jego obszar ważnych europejskich i krajowych ciągów drogowych, kolejowych i przejścia graniczne oraz wartościowe turystycznie transgraniczne obszary chronione. Rozwój turystyki transgranicznej i międzynarodowej wymagać będzie w szczególności:

- 1) Modernizacji i zgodnego ze standardami europejskimi zagospodarowania głównej tranzytowej drogi ekspresowej Nr S19.
- 2) Modernizacji magistralnych linii kolejowych - Nr E 75 „Rail Baltica” Warszawa - Białystok - Suwałki - Kowno - Tallin, Nr E 26 Warszawa - Białystok - Grodno - Wilno - St. Petersburg.

3.6.7. Budownictwo letniskowe powinno być głównie tworzone, jako uzupełnienie istniejącego budownictwa zagrodowego, zachowując cechy i skalę architektury regionalnej i miejscowej.

3.7. Kierunki rozwoju funkcji produkcyjnej

Kierunki rozwoju funkcji produkcyjnej w gminie Sokółka dotyczą w szczególności:

- 1) Zwiększenia atrakcyjności lokalizacyjnej województwa dla krajowych i zagranicznych

inwestycji produkcyjnych.

- 2) Tworzenia lokalnych warunków rozwoju inwestycji produkcyjnych.
- 3) Predyspozycje jednostek osadniczych do realizacji przedsięwzięć produkcyjnych, w tym: przemysłu wysokich technologii, przemysłów surowcowych, przemysłu i usług związanych z eksportem i importem, innych przemysłów - w tym na bazie istniejącego majątku trwałego.

3.8. Zwiększenie atrakcyjności lokalizacyjnej w Gm. Sokółka

3.8.1. Dla przedsiębiorczości produkcyjnej wymagać to będzie w szczególności:

- 1) Zwiększenia zewnętrznej dostępności komunikacyjnej sieci osadniczej województwa i jej wewnętrznych powiązań transportowych.
- 2) Dostosowanie parametrów technicznych drogi krajowej Nr 19 do klasy S i potrzeb ruchu krajowego i międzynarodowego oraz doprowadzającą ruch do przejścia granicznego w Kuźnicy.
- 3) Dostosowanie parametrów technicznych dróg wojewódzkich do ich klas funkcjonalnych, potrzeb ruchu i powiązań z siecią dróg krajowych.
- 4) Dostosowanie parametrów dróg powiatowych znaczących dla rozwoju funkcji produkcyjnej.
- 5) Dostosowanie infrastruktury kolejowej do międzynarodowych i krajowych potrzeb przewozowych oraz standardów Unii Europejskiej z priorytetem linii magistralnej E 75 „Rail Baltica” i magistralnej E 26.
- 6) Poprawiania bezpieczeństwa pracy systemu elektroenergetycznego oraz budowę linii 110 kV i stacji elektroenergetycznych.
- 7) Budowy systemu gazowniczego w zakresie gazociągów magistralnych wysokiego ciśnienia (w/c).
- 8) Rozwoju systemów infrastruktury telekomunikacyjnej oraz infrastruktury informatycznej.
- 9) Promowania w kraju i zagranicą walorów lokalizacyjnych gminy Sokółka i jej obszarów dla działalności gospodarczej.

3.8.2. Tworzenie lokalnych warunków rozwoju inwestycji produkcyjnych dotyczyć powinno w szczególności:

- 1) Poprawy powiązań komunikacyjnych terenów produkcyjno-usługowych m. Sokółki, z zewnętrzną infrastrukturą transportową krajową i regionalną oraz miejscami zamieszkania i „obsługi biznesu”,
- 2) Zapewnienia niezawodności zasilania w odpowiednie do potrzeb aktualnych i przyszłych obiektów produkcyjnych ilości energii elektrycznej, gazu i ciepła ze źródeł komunalnych,
- 3) Wyposażenia terenów produkcyjno - usługowych w urządzenia komunalnej infrastruktury wodno - kanalizacyjnej i zapewnienia dogodnych warunków korzystania z tych urządzeń przez zakłady,
- 4) Przygotowania dla większych terenów produkcyjno - usługowych miejscowych pla-

nów zagospodarowania przestrzennego uwzględniających poza warunkami zabudowy i zagospodarowania elementy etapowania i gospodarki gruntami,

- 5) Zapewnienia korzystnych warunków terenowych do przygotowania infrastrukturalnego oraz promocji terenów i obiektów produkcyjnych na „rynku inwestycyjnym”.

3.8.3. Rozwój przemysłów związanych z lokalną bazą surowcową (surowce rolnicze, leśne, mineralne, itp.) dotyczyć może miejscowości i miejsc posiadających:

- 1) Ukształtowaną już i funkcjonującą bazę produkcyjną i surowcową oraz kadry, szkolnictwo dostosowane do potrzeb produkcji i rynku zbytu.
- 2) Udokumentowane złoża surowców mineralnych odpowiednie do efektywnej ekonomicznie eksploatacji przy obecnym lub perspektywicznym poziomie technologii i wymogach ochrony środowiska oraz zapewnioną odpowiednią obsługę w zakresie infrastruktury technicznej, w tym transportowej.
- 3) Ukształtowane tradycjami i warunkami naturalnymi produkcji zasoby surowców rolniczych przydatnych do przetwórstwa rolno - spożywczego, niezbędne zasoby wód dobrej jakości, odpowiednią czystość środowiska (zarówno przestrzeni produkcyjnej rolniczej jak i potencjalnej bazy przetwórczej) oraz zasilanie energetyczne i możliwości pozyskania kadr kwalifikowanych.
- 4) Dostateczną bazę pozyskiwania surowców drzewnych lub runa leśnego, z odpowiednią do rodzajów produkcji infrastrukturą transportową i zasilaniem energetycznym.

Z punktu widzenia powyższych kryteriów miejscami rozwoju lub lokalizacji przemysłów surowcowych o różnej skali wielkości i rodzajach produkcji może być m. Sokółka oraz tereny wiejskie w których rozwój ten nie koliduje z ich funkcjami turystyczno - wypoczynkowymi.

3.8.4. Przemysł i usługi związane z importem i eksportem (np. składowanie, konfekcjonowanie towarów, przetwórstwo częściowe itp.) mogą być lokalizowane w rejonach przejść granicznych w wydzielonych zespołach stosownie powiązanych z krajową infrastrukturą transportową i wyposażonych w pełną niezbędną infrastrukturę techniczną i urządzenia logistyczne. Szczególne predyspozycje do tego typu przemysłu i usług ma rejon przejścia granicznego oraz m. Sokółki (układy torowe).

3.8.5. Inne przemysły mogą się rozwijać na bazie:

- 1) Istniejącego majątku produkcyjnego w Sokółce, w szczególności wykorzystanego nieefektywnie, pod warunkiem spełnienia wymogów ochrony środowiska i stosownej infrastruktury technicznej,
- 2) wyznaczonych w planach miejscowych zagospodarowania przestrzennego terenach produkcyjno - usługowych, o dobrej dostępności transportowej i wyposażonych w niezbędną infrastrukturę techniczną, a także posiadających odpowiednie zaplecze szkolnictwa wyższego i średniego.

4. Kierunki rozwoju infrastruktury transportowej

4.1. Dostosowanie standardów technicznych drogi krajowej nr 19 do ich klas funkcjonalnych i potrzeb ruchu krajowego i międzynarodowego poprzez przebudowę i budowę,

do parametrów drogi ekspresowej klasy S w zależności od narastania ruchu i możliwości finansowych inwestora. Koncepcje programowe budowy tej drogi przewidują:

- 1) Budowę trasy drogi S19 Kuźnica – Sokółka – Korycin wraz z obwodnicą Sokółki.
- 2) Obwodnice wsi Geniusze i Straż.
- 3) Wzmocnienie nawierzchni do nacisku 100 kN/oś, docelowo do 115 kN/oś.
- 4) W etapie drogę jedno-jezdniową, a docelowo dwu-jezdniową.
- 5) Węzły, skrzyżowania dwupoziomowe, w tym do przepędu bydła i dzikich zwierząt, wzmocnienie mostów oraz drogi serwisowe do obsługi ruchu lokalnego, których lokalizacja określona będzie po opracowaniu koncepcji programowych na przebudowę tej drogi.
- 6) Budowę nowych miejsc obsługi podróżnych (MOP). Docelowo postuluje się włączenie drogi Nr S19 do uzupełniającej sieci europejskich korytarzy transportowych (TINA).

4.2. Dostosowanie standardów technicznych dróg wojewódzkich na całej długości do ich klas funkcjonalnych i potrzeb ruchu wynikających z obsługi powiązań wewnątrzwojewódzkich, w tym także do parametrów klasy G:

- 1) Nr 673 na odcinku Dąbrowa Białostocka – Sokółka.
- 2) Nr 674 Sokółka – Krynki.

4.3. Dostosowania infrastruktury kolejowej do międzynarodowych, krajowych i regionalnych potrzeb przewozowych, w tym:

- 1) Dostosowanie linii magistralnej E 75 (Rail Baltica) - Warszawa - Białystok - Sokółka - Suwałki - Trakiszki - granica państwa – (Kowno - Ryga - Tallin – Helsinki) leżącej w I paneuropejskim korytarzu transportowym, do kursowania pociągów z prędkością w ruchu pasażerskim 160 km/h i towarowym 120 km/h przy nacisku 225 KN/oś, poprzez:
  - budowę drugiego toru na odcinku Białystok - Sokółka - Suwałki - Trakiszki - granica państwa,
  - elektryfikację na odcinku Sokółka - Suwałki - Trakiszki - granica państwa,
  - budowę dwupoziomowych przecięć z trasami drogowymi.
- 2) Dostosowanie linii magistralnej E 26 (Warszawa – Białystok) - Sokółka - Kuźnica Białostocka - granica państwa - (Grodno - Wilno - S. Petersburg), do parametrów jak linia E 75.
- 3) Modernizację linii szerokotorowej - granica państwa - Kuźnica Białostocka - Sokółka – Geniusze.
- 4) Zorganizowanie transportu kombinowanego w szczególności na liniach Nr E75 i E22 oraz budowa terminali, których lokalizację przesądzą stosowne opracowania studialne projektowe

4.4. Poprawienie warunków obsługi komunikacją zbiorową wymagać będzie zapewnienia 2 km strefy dostępności do przystanków w komunikacji międzymiastowej, modernizacji i budowy dróg i ulic na trasach kursowania komunikacji autobusowej.

4.6. Budowa ścieżek rowerowych z uwzględnieniem ruchu drogowego i rowerowego lub rowerowego i pieszego na trasach turystycznych rowerowych regionalnych i lokalnych, w szczególności łączących elementy zagospodarowania turystycznego.

5. Kierunki rozwoju systemów infrastruktury elektroenergetycznej

Dostosowanie systemu elektroenergetycznego na napięciu 110 kV do potrzeb obecnych i wynikających z rozwoju województwa, na obszarze gminy wymagać będzie:

- 1) W najbliższych 15-tu latach - modernizację linii 110 kV Czarna Białostocka - Sokółka, Sokółka - Dąbrowa Białostocka.
- 2) Zapewnienia odpowiedniej ilości i jakości mocy i energii elektrycznej na potrzeby PKP, poprzez budowę RPZ 110/15 kV z liniami zasilającymi. Urządzenia te będą niezbędne w przypadku elektryfikacji szlaków kolejowych.
- 3) Racjonalnego wykorzystania źródeł energii elektrycznej, węzłów rozdzielczych i linii przesyłowych WN, SN i NN poprzez:
  - Utrzymanie w dobrym stanie technicznym wszystkich istniejących urządzeń elektroenergetycznych,
  - rozbudowę sieci rozdzielczych SN i linii NN.

6. Kierunki rozwoju systemów infrastruktury gazowniczej

Rozwój systemu na obszarze opracowania wymaga rozbudowy systemu gazowniczego w/c na obszarze opracowania wg „Długoterminowego planu rozwoju do roku 2020” Polskiego Górnictwa Naftowego i Gazownictwa S.A., w oparciu o istniejące gazociągi w/c, w tym wariantowego zasilania m. Sokółki projektowanym gazociągiem Czarna Białostocka - Sokółka.

7. Kierunki rozwoju infrastruktury systemów ciepłowniczych

7.1. Dostosowanie systemów ciepłowniczych do potrzeb

Systemy te powinny być dostosowane do potrzeb przekształceń i rozwoju zagospodarowania przestrzennego w warunkach konkurencji rynkowej nośników energetycznych poprzez:

- 1) Dostosowanie źródeł ciepła do przewidywanego zapotrzebowania i wybór najefektywniejszych technologii wytwarzania uwzględniających aspekty ekologiczne.
- 2) Odchodzenie od budowy źródeł o dużej mocy na rzecz mniejszych źródeł ciepła lokalizowanych bliżej odbiorców, w celu zmniejszenia strat przesyłowych i bieżącego dostosowania produkcji do potrzeb odbiorców.
- 3) Wprowadzanie nowych rozwiązań technicznych i technologicznych w istniejących sieciach i węzłach ciepłych minimalizujących koszty eksploatacji i ułatwiających obsługę.

7.2. Ekologizacja systemów ciepłowniczych

Niezbędne jest:

- 1) Zmniejszenie uciążliwości istniejących urządzeń systemów ciepłowniczych w zakresie technologii spalania i emisji spalin, przy zastosowaniu urządzeń oczyszczających, a także kontroli i restrykcji w stosunku do emiterów ponadnormatywnych zanieczyszczeń.
- 2) Wprowadzenie na szerszą skalę proekologicznych nośników energetycznych, takich jak gaz, biomasa, energia słoneczna i geotermalna.
- 3) Zmniejszanie zużycia energii cieplnej przez odbiorców (np. termorenowacja budynków).

7.3. Rozwój energetyki odnawialnej

Zgodnie z obowiązującym prawem w UE oraz przyjętymi przez Polskę zobowiązaniami w zakresie zwiększania ilości produkowanej energii ze źródeł odnawialnych - niezbędne jest:

- 1) Opracowanie strategii i programu rozwoju energetyki odnawialnej, obejmujących wszystkie potencjalne źródła energii odnawialnej.
- 2) Wdrażanie technologii energetycznych w oparciu o źródła odnawialne w założeniach i planach zaopatrzenia w energię.
- 3) Wykorzystywanie istniejących na obszarze gminy źródeł energii odnawialnej, tj.: biomasy (drewno, zrębki, słoma), biogazu (gnojowica, wysypiska śmieci, itp.), energii wiatrowej, słonecznej oraz ciepła z głębi ziemi.

8. Kierunki rozwoju systemów infrastruktury telekomunikacyjnej

Modernizacja i rozbudowa infrastruktury telekomunikacyjnej w tym stacji bazowych telefonii komórkowej, niezbędna jest w celu:

- 1) Utrzymania istniejących urządzeń telekomunikacyjnych w dobrym stanie technicznym.
- 2) Rozbudowy urządzeń telekomunikacyjnych wynikających z potrzeb rozwoju społeczno - gospodarczego.
- 3) Dalszego rozwoju telefonii komórkowej i budowy stacji bazowych zgodnie z zapotrzebowaniem mieszkańców.

9. Kierunki i zasady zagospodarowania w zakresie obronności i ochronności

Kierunki te obejmują potrzeby:

- 1) Obronności państwa.
- 2) Ochrony granic.
- 3) Obrony i ochrony ludności (OC).
- 4) Ochrony bezpieczeństwa publicznego.
- 5) Ochrony przeciwpożarowej i ratownictwa.
- 6) Ochrony przeciwpowodziowej.

Potrzeby te realizować należy w szczególności poprzez uwzględnianie poniższych kierunków i zasad zagospodarowania w ustaleniach sporządzanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, w wydawanych decyzjach o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenów oraz w programowaniu zadań inwestycyjnych w zakre-

sie infrastruktury technicznej i społecznej na wszystkich szczeblach administracji rządowej i samorządowej.

9.1. Kierunki zagospodarowania w zakresie obronności państwa

- 1) Utrzymanie istniejącego zasobu nieruchomości Skarbu Państwa będących w zarządzie MON lub Lasów Państwowych i znajdujących się w najmie wojska. Ewentualne wygaszenie prawa zarządu MON, na jego wniosek, nad całością lub częścią nieruchomości, które staną się zbędne dla potrzeb wojska.
- 2) Utrzymanie stref ochronnych dla obiektów wojskowych, dla których zostały już wydane odpowiednie decyzje.
- 3) Zapewnienie następujących parametrów dróg krajowych i wojewódzkich:
  - szerokości jezdni - 6 m,
  - minimalnego promienia skrętu - 30 m,
  - nośności mostów w ruchu ciągłym - 300 kN,
  - nośności mostów przy pojedynczym pojeździe - 600 kN,
  - skrajnie pionowe - 4,5 m,
- 4) Uwzględnianie potrzeb obronności i bezpieczeństwa państwa w kształtowaniu struktur przestrzennych jednostek osadniczych, wynikających z Zarządzenia Nr 7 Prezesa Rady Ministrów z 18 kwietnia 1986r. w sprawie uwzględniania aspektów obronnych w planowaniu przestrzennym (Dziennik Urzędowy K.O.K. 6/86) lub później wydanych w tej sprawie zarządzeń i przepisów.

Szczegóły dotyczące ww. kierunków zagospodarowania będą uściślane przez stosowne organy wojskowe na etapie zgłaszania uwag i wniosków do sporządzanych przez samorządy opracowań planistycznych i na etapie ich uzgadniania.

9.2. Kierunki zagospodarowania w zakresie ochrony granicy państwowej

W celu poprawy warunków ochrony granicy państwowej poprzez Straż Graniczną, odcinek granicy chroniony przez jedną strażnicę powinien ulec skróceniu do około 15-20 km.

9.3. Kierunki zagospodarowania w zakresie obrony cywilnej (OC)

9.3.1. Kształtowanie odpornych na zagrożenia nadzwyczajne struktur przestrzennych jednostek osadniczych w planach miejscowych poprzez stosowanie następujących zasad:

- 1) Ograniczanie powierzchni zespołów zabudowy zwartej do ok. 250 ha i rozdzielanie poszczególnych większych zespołów takiej zabudowy pasami przeciwpożarowymi o szerokości min. 100 m. Pasy takie należy kształtować zwłaszcza na bazie terenów otwartych o charakterze ekologicznym i rekreacyjnym, a wykorzystywać również do celów ewakuacji i realizacji budowli ochronnych.
- 2) Unikanie monotonii programowej dużych zespołów mieszkaniowych poprzez łączenie funkcji mieszkaniowej z funkcjami produkcyjnymi i usługowymi komercyjnymi, tj. tworzenie zespołów wielofunkcyjnych.
- 3) Kształtowanie zabudowy przy głównych trasach komunikacyjnych w sposób uniemożliwiający ewentualne zagruzowanie, tj. przyjmując szerokość ulic w liniach zabudowy

nie niniejszą niż suma wysokości budynków naprzeciwległych plus 10 m.

- 4) Stosowanie dobrych powiązań układów ulic wewnętrznych z ulicami głównymi, w tym z trasami wylotowymi z miast, umożliwiającymi sprawną ewakuację i rozśrodkowanie ludności.
- 5) Stosowanie dwustronnego zasilania zabudowy z systemów infrastruktury energetycznej i wodociągowej, zapewniającego sprawne i niezawodne ich funkcjonowanie.
- 6) Zapewnianie ochrony sanitarnej dolin rzek oraz obszarów zasobowych ujęć komunalnych wody (stref ochrony pośredniej).
- 7) Dywersyfikacje zasilania jednostek osadniczych, zwłaszcza największych, w energię elektryczną.
- 8) Zaniechanie wyznaczania terenów budowlanych na terenach zagrożenia powodziowego i rozwijanie małej retencji.

9.3.2. Kształtowanie systemu urządzeń obronnych i ochronnych, w tym:

- 1) Przygotowywanie doraźnych miejsc ochronnych (ukryć zastępczych) dla mieszkańców z wykorzystaniem terenów tworzących systemy przyrodnicze miast, a w szczególności: lasów, parków, terenów użytków rolnych, ogrodów działkowych, części pasów linii elektroenergetycznych, terenów o niskich poziomach wód gruntowych w dolinach rzecznych, położonych w sąsiedztwie terenów mieszkaniowych, itp.
- 2) Planowanie ukryć zastępczych na terenach zabudowy mieszkaniowej intensywnej z wykorzystaniem na ten cel: zieleńców, boisk sportowych, skwerów, placów zabaw, itp. - przy spełnieniu warunków zachowania odległości ukrycia od budynku w wielkości minimum połowy wysokości budynku plus trzy metry.
- 3) Dążenie do zapewnienia ukryć ludności w budowlach ochronnych jako obiektach o podwójnym przeznaczeniu tzn. spełniających swoje funkcje w czasie pokoju, a jednocześnie umożliwiającymi szybkie ich wykorzystanie do celów ochronnych. Dotyczy to również obiektów przewidzianych do przystosowania i wykorzystania w warunkach zagrożenia jako punktów likwidacji skażeń. Na schrony i ukrycia powinny być przede wszystkim wykorzystane piwnice w budynkach mieszkalnych, użyteczności publicznej, podziemne obiekty handlowe, usługowe, magazynowe, komunikacyjne, garażowe, itp. dostosowane do potrzeb obrony cywilnej..
- 4) Rezerwowanie terenów do doraźnego wykorzystywania obiektów ochronnych oraz punktów likwidacji skażeń i wykonywanie ich zagospodarowania w czasie pokoju, zapewniającego szybkie i bezkolizyjne lokalizowanie tych budowli w przypadkach braku możliwości zapewnienia ukrycia określonej liczby ludności w istniejących już budowlach ochronnych i pomieszczeniach częściowo przystosowanych na ukrycia.
- 5) Zapewnienie dostawy wody dla ludności w warunkach ekstremalnych w ilości 7,5 l wody na osobę/dobę poprzez utrzymanie i realizację studni awaryjnych z zachowaniem odległości studni od budynków mieszkalnych nie przekraczającej 800 m,
- 6) Planowanie systemu alarmowania mieszkańców tak umieszczonych, aby zasięgiem ich słyszalności w promieniu ok. 300 m objąć obszary istniejącego i przyszłego (projektowanego) zainwestowania.

- 7) Systematyczne przystosowywanie oświetlenia zewnętrznego całej infrastruktury energetycznej i komunikacyjnej do wygaszania i zaciemniania.
- 8) Rekompensowanie nieuniknionych zmian przeznaczenia terenów rezerwowanych w planach pod: budowle ochronne doraźne, ujęcia wody, punkty likwidacji skażeń itp., z równoczesnym zarezerwowaniem równorzędnego terenu lub zabezpieczeniem odpowiedniej ilości budowli ochronnych OC zlokalizowanych pod budynkami.
- 9) Likwidowanie istniejących budowli ochronnych i studni awaryjnych tylko w wyjątkowych wypadkach i tylko za zgodą Szefa Obrony Cywilnej Województwa na wnioski zainteresowanych jednostek oraz po zasięgnięciu opinii Powiatowego, Miejskiego lub Gminnego Szefa OC.

9.4. Kierunki zagospodarowania w zakresie ochrony bezpieczeństwa publicznego

- 1) Kształtowanie przejrzystych układów przestrzennych zabudowy, przeciwdziałających z natury zjawiskom kryminogennym .
- 2) Utrzymanie i modernizacja obiektów policji, przydatnych do pełnionych celów.
- 3) Budowa nowych obiektów, stosownie do potrzeb policji.

9.5. Kierunki ochrony przeciwpowodziowej

Na terenie gminy, zgodnie z opracowaniem „Studium dla potrzeb ochrony przeciwpowodziowej”, występuje zagrożenie zalewu bezpośredniego wodą. Główny cel działań w tym zakresie sprowadzać się powinien do ochrony terenów zainwestowanych oraz realizacji następujących ustaleń:

- 1) Ustalanie dopuszczalności zabudowy oraz warunków zabudowy i zagospodarowania terenów zagrożonych powodzią w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem skutków prawnych tych ustaleń.
- 2) Uwzględnianie w planach miejscowych zagospodarowania przestrzennego w szczególności:
  - budowy dróg na terenach zalewowych z wyniesieniem korony drogi minimum 0,5 m powyżej maksymalnych rzędnych fali powodziowej,
  - budowy linii energetycznych, gazowych, itp. na terenach zalewowych, w sposób gwarantujący pełne bezpieczeństwo,
  - zakaz wyznaczania nowych terenów zabudowy trwałej i zagospodarowania trwałego (z wyjątkiem urządzeń hydrotechnicznych) w obszarach zalewowych.

10. Główne kierunki rozwoju zagospodarowania.

Powiat sokolski wchodzi w skład obszaru funkcjonalnego centralnego woj. Podlaskiego.

Stan i prognoza ludności powiatu sokolskiego do roku 2030 na tle obszaru funkcjonalnego centralnego przedstawia się następująco:

powiat	2005	2010	2015	2020	2025	2030
miasto Białystok	295,8	308,2	322,3	334,3	341,8	345,3
białostocki	141,3	142,5	144,1	145,0	144,6	143,0
moniecki	43,8	42,4	41,0	39,6	38,0	36,4
sokolski	72,8	70,6	68,6	67,0	65,3	63,7
razem obszar centralny	555,8	565,3	576,9	585,6	588,1	587,4
w tym: Gm. Sokółka	26,5	25,8	25,1	24,4	23,8	23,2

Źródło: Opracowanie WBPP w oparciu o "Prognoza ludności Polski wg województw na lata 1999 - 2030" - GUS, Warszawa 2000.

Obszar funkcjonalny centralny, a w tym powiat sokolski posiadają warunki do rozwoju wielofunkcyjnego z dominacją przemysłu i rolnictwa. Uzupełniające funkcje pełnić będą turystyka, leśnictwo oraz lecznictwo uzdrowiskowe.

10.1. Kierunki rozwoju sieci osadniczej.

Głównym ośrodkiem obsługi będzie miasto Sokółka.

Sokółka - powiatowy i gminny wielofunkcyjny ośrodek rozwoju koncentrujący urządzenia usługowe w zakresie: edukacji, ochrony zdrowia, kultury, sportu, handlu oraz otoczenia biznesu. Prawidłowe pełnienie funkcji i podnoszenie rangi miasta wymagać będzie:

- 1) Wzmocnienia bazy materialnej infrastruktury społecznej poprzez:
  - modernizację i rozbudowę bazy materialnej szkolnictwa średniego,
  - restrukturyzację, modernizację i rozbudowę bazy lecznictwa zamkniętego i otwartego oraz rozwój opieki socjalnej i pomocy społecznej prowadzonej przez różne instytucje,
  - rozbudowę oraz w miarę potrzeb budowę nowych placówek kultury, w tym bibliotek, muzeów, itp.,
  - modernizację i rozbudowę bazy sportu i rekreacji.
- 2) Poprawy funkcjonalności systemu komunikacyjnego miast poprzez budowę obwodnic w ciągach dróg krajowych, budowę bezkolizyjnych skrzyżowań z liniami kolejowymi i przebudowę dróg wojewódzkich przechodzących przez miasto.
- 3) Rozbudowy i budowy infrastruktury kanalizacyjnej, ciepłowniczej i elektroenergetycznej, stosownie do potrzeb rozwoju zabudowy i ochrony środowiska.
- 4) Rozwoju małych i średnich zakładów pracy nieuciążliwych dla środowiska, w tym modernizacji i restrukturyzacji istniejących zakładów oraz urządzeń obsługi biznesu.
- 5) Zagospodarowania terenów wypoczynku masowego i świątecznego w miastach i ich sąsiedztwie.
- 6) Modernizacji i budowy urządzeń obsługi ruchu międzynarodowego w Sokółce.

10.2. Kierunki ochrony środowiska przyrodniczego

W dziedzinie środowiska przyrodniczego za najważniejsze kierunki ochrony przyrody uznaje się:

- 1) Wdrażanie i uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ustaleń dotyczących ochronnych uwarunkowań zagospodarowania obszarów projektowanej europejskiej sieci NATURA-2000.
- 2) Obejmowanie ochroną prawną wybranych elementów systemu przyrodniczego oraz tworzenie nowych rezerwatów przyrody, użytków ekologicznych i innych form ochrony określonych w ustawie o ochronie przyrody.
- 3) Zapobieganie nadmiernym stratom wody i poprawę bilansu wodnego obszaru funkcjonalnego, poprzez realizację zbiorników małej retencji.
- 4) Przyjęcie priorytetu realizacyjnego dla systemów kanalizacji sanitarnej, deszczowej oraz gromadzenia i utylizacji odpadów stałych dla obszarów objętych ochroną prawną.
- 5) Ochronę lasów i zadrzewień poprzez:
  - ograniczenie przeznaczania terenów leśnych na cele nieleśne, zwłaszcza lasów ochronnych położonych w granicach administracyjnych miast,
  - sukcesywne zalesianie gruntów marginalnych zgodnie z określonymi granicami polno-leśnymi wprowadzonymi do dokumentów planistycznych gmin i z krajowym programem zwiększania lesistości.
- 7) Ochronę przed nadzwyczajnymi zagrożeniami środowiska, zwłaszcza poprzez:
  - stały monitoring obiektów zagrażających środowisku oraz drogowych i kolejowych tras przewozu niebezpiecznych ładunków,
  - wyznaczenie zasięgu fali powodziowej terenów zagrożonych powodzią od rzek i zbiorników wodnych z określeniem w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego sposobu zagospodarowania terenów znajdujących się w zasięgu zagrożenia powodziowego.

10.3. Kierunki ochrony środowiska kulturowego

Zasadnicze kierunki działania w zakresie ochrony środowiska kulturowego to:

- 1) Ochrona i rewaloryzacja historycznych założeń zabytkowego układu urbanistycznego m. Sokółki.
- 2) Ochrona i utrzymanie dobrego stanu technicznego i form historycznych obiektów zabytkowych i o wartościach kulturowych oraz stanowisk archeologicznych, w tym:
  - obiektów sakralnych,
  - obiektów techniki - wiatraków i młynów na obszarach wiejskich,
  - grodzisk, kurhanów i stanowisk archeologicznych.

10.4. Kierunki rozwoju funkcji gospodarczych

10.4.1. Przemysł, przedsiębiorczość:

- 1) Stymulowanie lokalizacji inwestycji, zwiększenie podaży uzbrojonych terenów budowlanych, przemysłowych i usługowych - zwłaszcza komunalnych i skarbu państwa dla lo-

kalizacji zakładów i ich zespołów.

- 2) Tworzenie warunków przestrzennych do rozwoju otoczenia biznesu, transgranicznej współpracy gospodarczej oraz wykorzystania rezerw tkwiących w zagospodarowaniu przestrzennym.
- 3) Wsparcie rozwoju przemysłu, m.in. poprzez tworzenie warunków do modernizacji i budowy zakładów produkcyjnych powiązanych z lokalną bazą surowcową, w tym:
  - rozwój małych i średnich zakładów przetwórstwa rolno-spożywczego opartego o zasobną bazę surowcową i nowoczesne technologie; dotyczy to głównie przetwórstwa mleczarskiego, mięsnego, zbóż, ziemniaków oraz owoców i warzyw,
  - rozwój zakładów produkcyjnych bazujących na surowcach drzewnych,
  - rozwój przemysłu materiałów budowlanych w oparciu o udokumentowane złoża kruszywa naturalnego w rejonie Sokółki.

10.4.2. Rolnictwo

Obszar funkcjonalny centralny charakteryzujący się średnią jakością rolniczej przestrzeni produkcyjnej, ze względu na usytuowanie w nim Białegostoku, Łap i Sokółki, gdzie znajdują się znaczące zakłady przetwórstwa rolno - spożywczego, powinien być zapleczem surowcowym dla tych zakładów, w szczególności w zakresie produkcji zwierzęcej i ogrodniczej.

Głównym kierunkiem rozwoju rolnictwa w obszarze centralnym będzie trwały rozwój zrównoważony uwzględniający ład ekonomiczny, społeczny i przestrzenny prowadzący do wielofunkcyjnego rozwoju metodami produkcji zarówno w systemie integrowanym jak i ekologicznym, w szczególności w obszarach objętych programem NATURA 2000. Kierunkami rozwoju rolnictwa w obszarze Gm. Sokółka będzie hodowla bydła mlecznego i trzody chlewnej oraz upraw ziemniaków, warzyw i owoców.

Racjonalne zagospodarowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz poprawa jej jakości poprzez:

- 1) Tworzenie warunków do rozwoju rolnictwa zrównoważonego uwzględniającego zróżnicowaną wartość rolniczej przestrzeni produkcyjnej w obszarze przy zachowaniu tradycyjnych wartości kulturowych i obyczajowości wiejskiej.
- 2) Preferowanie rozwoju gospodarstw specjalistycznych i specjalizacji produkcji w kierunku jej intensyfikacji w zachodniej części obszaru gminy a ekstensyfikację produkcji rolnej, a nawet jej zaniechanie na rzecz zalesiania gruntów marginalnych, we wschodniej części obszaru,
- 3) Dalszy rozwój specjalizacji chowu bydła mlecznego na potrzeby rynku żywnościowego i przetwórstwa,
- 4) Modernizacja i rozwój zakładów przetwórstwa rolno-spożywczego oraz budowa nowych, w szczególności przetwarzających produkty ekologiczne w celu wykorzystania większych możliwości produkcyjnych rolnictwa i przerobu wytwarzanych surowców na miejscu,
- 5) Wspieranie instytucji obsługujących rolnictwo w szczególności w zakresie rozwoju bazy

przechowalnictwa surowców i produktów oraz ich zbytu poprzez rozwój giełdy rolno-spożywczej w Sokółce,

- 6) Tworzenie warunków do wielofunkcyjnego rozwoju wsi, a w szczególności do powstawania nowych miejsc pracy poza rolnictwem (np. w obsłudze turystyki w rejonach rekreacyjnych i obszarach chronionych),
- 7) Preferowanie rolnictwa ekologicznego w obszarach objętych europejskim programem ochrony środowiska NATURA 2000,
- 8) Tworzenie warunków do kompleksowego urządzania terenów wiejskich, w tym do przekształceń struktury obszarowej gospodarstw rolnych w kierunku zwiększenia ich powierzchni i poprawy rozłogów poprzez: scalenia i wymiany gruntów, zwłaszcza w gminach wschodniej części obszaru, wydzielenia gruntów Skarbu Państwa do przejęcia przez Lasy Państwowe w celu zalesienia, poprawę stosunków wodnych użytków rolnych, w tym modernizację urządzeń melioracyjnych, realizację nowych obiektów dla terenów wymagających melioracji oraz realizacji programu małej retencji,
- 9) Wyłączanie z produkcji żywności gruntów rolnych w sąsiedztwie zakładów przemysłowych, emitujących zanieczyszczenia i dróg o dużym natężeniu ruchu, z przeznaczeniem tych gruntów pod produkcję roślin przemysłowych,
- 10) Tworzenie instytucji zajmujących się kompleksową obsługą gospodarstw rolnych, w szczególności specjalistycznych i wielkotowarowych w zakresie zaopatrzenia w środki do produkcji, obsługi finansowej, doradczej i marketingowej i warunków rozwoju ich bazy materialnej.

10.4.3. Leśnictwo

- 1) Rozwój leśnictwa, głównie w oparciu o istniejące kompleksy lasów Puszczy Knyszyńskiej oraz lasy prywatne, poprzez zalesienia gruntów marginalnych.
- 2) Ukierunkowanie gospodarki leśnej w Puszczy Knyszyńskiej na harmonizowanie funkcji produkcyjnych z funkcją ekologiczną, w tym podnoszenie społecznej funkcji lasów i niwelowanie konfliktów (miejsce pracy, ochronność, źródło surowców i runa leśnego, walory rekreacyjne i warunki ich wykorzystania).

10.4.4. Gospodarka rybacka

- 1) Wspieranie rozwoju hodowli ryb w zbiornikach retencyjnych.
- 2) Wspieranie budowy i hodowli ryb w stawach rybnych.
- 3) Tworzenie warunków do rozwoju baz rybackich i ośrodków zarybieniowych gatunków tradycyjnie hodowanych.

10.4.5. Turystyka i wypoczynek

- 1) Uporządkowanie istniejącego zainwestowania turystyczno-wypoczynkowego poprzez:
  - podniesienie standardów bazy i wyposażenia,
  - uporządkowanie gospodarki ściekowej,
  - likwidację bazy substandardowej i degradującej walory przyrodnicze i rekreacyjne,
  - modernizację dróg dojazdowych.

- 2) Rozwój turystyki transgranicznej i międzynarodowej w oparciu o:
  - istniejące i projektowane kolejowe i drogowe przejścia graniczne,
  - drogę krajową Nr 19,
  - drogę wojewódzką Nr 670,
  - linię kolejową Białystok - Sokółka - Kuźnica Białostocka - granica państwa oraz Sokółka - Augustów - Suwałki - granica państwa.
- 3) Stworzenie wioski etnograficznej - tatarskiej w Bohonikach.
- 4) Rozwój turystyki kulturowo-etnicznej (samochodowej, pieszej, rowerowej, konnej).
- 5) Rozwój zabudowy letniskowej na obszarach atrakcyjnych przyrodniczo w powiązaniu z wiejskimi jednostkami osadniczymi wyposażonymi w podstawową infrastrukturę techniczną (woda, kanalizacja).
- 6) Tworzenie warunków do rozwoju agroturystyki.
- 7) Zagospodarowanie szlaków turystycznych:
  - pieszych i rowerowych w miejsca odpoczynku i biwakowania,
  - samochodowych w parkingi i Miejsca Obsługi Podróżnych.

11. Kierunki rozwoju systemów zaopatrzenia w wodę, odprowadzania i oczyszczania ścieków, usuwania i utylizacji odpadów stałych.

11.1. Kierunki rozwoju systemów zaopatrzenia w wodę wymagają dostosowania ich do potrzeb wynikających z rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru i zapewnienia odbiorcom dostawy wody w sposób ciągły o jakości zgodnej z obowiązującymi normami i w ilości pokrywającej pełne zapotrzebowanie, w tym:

- 1) Budowa nowych urządzeń zaopatrzenia w wodę w mieście Sokółka.
- 2) Modernizacja istniejących stacji wodociągowych.
- 3) Rozbudowa sieci wodociągowej w miastach i terenach wiejskich umożliwiającą podłączenie do scentralizowanych systemów wodociągowych zwartej zabudowy istniejącej i projektowanej.

11.2. Kierunki rozwoju systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków

Kierunki zapewniające ograniczenie wielkości odprowadzanych ładunków zanieczyszczeń do wód powierzchniowych i ziemi oraz normatywne standardy cywilizacyjne w zakresie odprowadzania ścieków z istniejącego i przyszłego osadnictwa, wymagać będą:

- 1) Uporządkowania gospodarki ściekowej na terenach wiejskich o zwartej zabudowie z priorytetem realizacyjnym w obszarach prawnie chronionych.
- 2) Modernizacji istniejących oczyszczalni ścieków zwłaszcza pod kątem redukcji związków biogenych azotu i fosforu.
- 3) Budowy urządzeń oczyszczających wody opadowe przed ich odprowadzeniem do wód powierzchniowych na istniejących i projektowanych kanałach w Sokółce i zabudowanych terenach wiejskich z priorytetem realizacyjnym dla obszarów prawnie chronionych,

zwłaszcza w strefie ochronnej ujęć wodnych.

11.3. Rozwój systemów usuwania i utylizacji odpadów stałych

Rozwój ukierunkowany na ochronę środowiska i gospodarcze wykorzystanie części odpadów wymagać będzie:

- 1) Budowy spalarni dla potrzeb powiatu sokolskiego.
- 2) Budowy Zakładu Gospodarowania Odpadami, z zastosowaniem nowoczesnych technologii w gminie Sokółka.
- 3) Wprowadzenia selektywnej zbiórki odpadów pozwalających na pozyskanie surowców wtórnych z priorytetem realizacji w obszarach prawnie chronionych i zagospodarowanych terenach turystycznych.
- 4) Rozwiązania problemu odpadów niebezpiecznych, w tym szpitalnych.

12. Potencjalne zadania o charakterze rządowym, wojewódzkim i ponadlokalnym wynikające z kierunków zagospodarowania przestrzennego zawarte w nadrzędnych programach rozwoju.

L.p.	Nazwa zadania	Obszar realizacji	Orientacyjna realizacja
1	2	3	4
1.	Modernizacja istniejących linii WN 110 kV	gm. Sokółka, m. Sokółka	2010 - 2025
2	Droga S19 - Kuźnica – Sokółka – Korycin – Tykocin - węzeł Choroszcz, wraz z obwodnicą Sokółki oraz trasa: Sokółka – Wasilków z obwodnicą wsi Geniusze i Straż; - wzmocnienie nawierzchni do 115 kN/oś.	gm. Sokółka, m. Sokółka	2013 - 2020
3	Droga nr 674 Sokółka – Krynki, przebudowa skrzyżowania ulic Mariańskiej i Kryńskiej w Sokółce, przebudowa mostu na c.b.n. w Starej Kamionce	m. Sokółka gm. Sokółka	do 2020

4	Magistralna linia kolejowa E75-Rail Baltica : Warszawa - Białystok - Sokółka - Suwałki - Trakiszki - granica państwa rozbudowa do parametrów międzynarodowych polegać będzie na: <ul style="list-style-type: none"> • budowie 2 toru na odcinkach jednotorowych • elektryfikacji linii na odcinku Sokółka -Suwałki - Trakiszki - granica państwa • dostosowaniu linii do kursowania pociągów z prędkością w ruchu pasażerskim 160 km/h i towarowym 120 km/h przy nacisku 225 kN/oś • sukcesywnej budowie dwupoziomowych przecięć z trasami drogowymi. 	m. Sokółka gm. Sokółka	do 2020
5	Magistralna linia kolejowa E26 - Sokółka - Kuźnica Białostocka - granica państwa – przebudowa trasy o parametrach jak linia E 75	m. Sokółka gm. Sokółka	do 2025
6	Kuźnica Białostocka - Gieniusze (szerokotorowa) - przebudowa trasy	m. Sokółka gm. Sokółka	do 2020
7	Budowa terminalu transportu kombinowanego, ewentualnie w Kuźnicy Białostockiej lub w Sokółce. Ilość i lokalizację terminali przesądzą stosowne opracowania ~~studialno - projektowe~~	m. Sokółka pow. Sokółka	do 2020
8	Budowa dwóch elektrowni wiatrowych o mocy do 60 MW każda.	gm. Sokółka	do 2020

C. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY SOKÓŁKA

1. KIERUNKI POLITYKI PRZESTRZENNEJ

1.1. Polityka przestrzenna gminy

- 1) Zabudowę mieszkaniową, usługową, zabudowę przemysłowo-składową związaną z wytwórczością i przetwórstwem, a także z obsługą turystyki i wypoczynku należy lokalizować przede wszystkim na niezabudowanych terenach w granicach opracowanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego a w przypadku ich braku w granicach zwartej zabudowy lub na terenach przyległych do zwartej zabudowy.
- 2) Przy przeznaczaniu gruntów pod zabudowę związaną z produkcją i przetwórstwem, w decyzjach administracyjnych należy ustalać warunek, że ich uciążliwość nie może wykraczać poza granice działki inwestora.
- 3) W granicach zwartej zabudowy wsi mogą być lokalizowane obiekty związane z realizacją lokalnych celów publicznych (infrastruktura społeczna i techniczna).

- 4) Powiększenie obszaru zwartej zabudowy wsi może nastąpić przez zabudowę działek leżących nie dalej niż 50 m od granic zwartej zabudowy wsi, pod warunkiem uwzględnienia ograniczeń wymienionych w pkt. 6, z wyjątkiem bonitacji gleb przyłączanego terenu.
- 5) Podejmowanie działań w zakresie wykorzystania położenia gminy w strefie przygranicznej i przygotowywanie ofert terenowych dla inwestorów zainteresowanych rozwojem aktywności gospodarczej na obszarze gminy Sokółka i gmin ościennych.
- 6) Lokalizacja obiektów, które stosownie do przepisu art. 73 ustawy o ochronie i kształtowaniu środowiska, nie mogą być realizowane w granicach zwartej zabudowy wsi, może następować z uwzględnieniem:
  - zasad ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego,
  - uwarunkowań ograniczających bądź wykluczających tereny z możliwości ich zabudowy, określonych w rozdz. 1.

1.2. Obszary wskazane do zorganizowanej działalności inwestycyjnej

1.2.1. Do kompetencji gminy należy stworzenie warunków dla realizacji wszelkiego rodzaju budownictwa. Większość inwestycji budowlanych w gminie stanowi realizacja indywidualnego budownictwa mieszkaniowego oraz w szerokim znaczeniu obiektów usługowych i produkcyjnych. Potrzeby społeczności lokalnej w zaspakajaniu potrzeb mieszkaniowych realizowane są głównie we własnym zakresie.

1.2.2. Wszystkie zurbanizowane tereny gminy oraz wymagające przekształceń przeznacza się pod zabudowę. Na terenach wyznaczonych pod budownictwo, zgodnie z przepisami szczególnymi dopuszczone są działania w zakresie:

- 1) Uzupelniania wolnych obszarów i luk w zabudowie.
- 2) Modernizacji zabudowy, remontów, zmian funkcji i formy budynków.
- 3) Wprowadzanie różnych funkcji i typów zabudowy.
- 4) Wprowadzanie nowych funkcji i sposobów użytkowania terenów wynikających z ustaleń miejscowych planów zagospodarowania terenów i indywidualnych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

1.2.3. Działanie inwestycyjne polegające na lokalizowaniu, jedynie w wyjątkowych przypadkach, zabudowy związanej z prowadzeniem działalności gospodarczej poza terenami przeznaczonymi pod zabudowę, oraz w terenie objętym ochroną prawną ze względu na walory przyrodnicze lub kulturowe jest możliwe, przy spełnieniu warunków określonych dla takich sytuacji. Są to wymagania dotyczące zasad ochrony środowiska i wymogów prawa budowlanego.

Sytuacja braku możliwości lokalizowania pewnych inwestycji, może dotyczyć także terenów wyznaczonych pod zabudowę. Przy lokalizacji cmentarzy i innych obiektów mogących pogorszyć stan środowiska, zalecana jest szczególna ostrożność przy wyborze miejsca.

1.2.4. Na obszarze gminy określa się w studium obszary wskazane do zorganizowanej działalności inwestycyjnej:

- 1) W strefie zabudowy mieszkaniowo-usługowej w północno-wschodnim rejonie miasta oraz w rejonie południowym.

- 2) W strefie zabudowy przemysłowo-składowej i usługowo-rzemieślniczej we wschodnim rejonie miasta i gminy oraz w rejonie południowo-zachodnim.
- 3) Budowa infrastruktury komunikacyjnej w tym drogi ekspresowej nr S19 z węzłami;
- 4) Przebudowa i modernizacja linii kolejowych:
  - E75-Rail Baltica: Warszawa - Białystok - Sokółka - Suwałki - Trakiszki - granica państwa, budowa 2 toru na odcinkach jednotorowych, dostosowanie linii do kursowania pociągów z prędkością w ruchu pasażerskim 160 km/h i towarowym 120 km/h przy nacisku 225 kN/oś,
  - E26 - Sokółka - Kuźnica Białostocka - granica państwa – przebudowa trasy o parametrach jak linia E 75,
- 5) Budowa terminalu transportu kombinowanego w Sokółce.
- 6) Budowa elektrowni wiatrowej o mocy do 60 MW, na obszarze położonym w kierunku południowym od Sokółki a między wsiami: Zawistowszczyzna – Stodolne – Kurowszczyzna.
- 7) Budowa elektrowni wiatrowej o mocy do 60 MW, na obszarze położonym w kierunku północno-zachodnim od Sokółki a między wsiami: Kraśniany – Kuryły – Bogusze – Sokolany - Sierbowce.

1.3. Obszary wskazane do przekształceń, modernizacji lub rehabilitacji

Nie stwierdzono na terenie gminy występowania w obrębie istniejących terenów zabudowanych obszarów wymagających pilnej interwencji planistycznej poprzez środki prawne, czyli ustalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w celu wywołania przekształceń przestrzennych.

Tereny wymagające przekształceń lub rehabilitacji to głównie obszary wsi z zabudową rozproszoną lub kolonijną. Likwidacja zabudowy rozproszonej nie jest procesem prostym i łatwym. Mieszkańcy są przyzwyczajeni do własnego trybu życia, struktura własności działek ustalona często od wielu lat, koszty przeniesienia siedliska wysokie, a decyzje dramatyczne. W większości przypadków eliminacja zabudowy rozproszonej następuje w wyniku naturalnych procesów demograficznych i przymusów ekonomicznych.

W perspektywie rozwiązanie problemu zabudowy rozproszonej i kolonijnej powinno więc polegać na:

- 1) Przenoszeniu siedlisk na tereny zwartej zabudowy wzdłuż dróg gminnych.
- 2) Zmiany funkcji zagrody w kierunku turystyczno-wypoczynkowym.
- 3) Akcji uświadamiania odnośnie kosztów funkcjonowania w obecnym kształcie, tworzenia warunków scalania gruntów.
- 4) Egzekwowaniu wymagań dotyczących ochrony środowiska w problematyce odprowadzania ścieków i gospodarki odpadami.

1.4. Obszary przestrzeni publicznej

Przestrzenią publiczną są wszelkie miejsca dostępne powszechnie i nieodpłatnie, fizyczna przestrzeń w której, może znaleźć się każda jednostka społeczna. Organizacja przestrzeni publicznej wpływa na sposób kontaktowania się ludzi.

Przestrzenią publiczną są drogi, ulice i place miejskie czy różne stale dostępne i stanowiące własność publiczną. Przestrzeniami publicznymi są też zwykle różne formy stanowiące własność państwową lub gminną.

Przestrzeniami publicznymi mogą stać się czasowo przestrzenie budynków użyteczności publicznej, jak np. handlowe, hole kinowe, dworcowe, hale targowe, muzealne lub inne miejsca udostępniane publicznie przez właściciela lub zarządcę w określonym czasie np. prywatne parkingi czy ogrodzone parki lub ogrody.

Zgodnie z tymi kryteriami w m. Sokółce a także wsiach gminy Sokółka znajduje się wiele obszarów przestrzeni publicznych. Przestrzeń publiczna o znaczeniu nadrzędnym, jakim jest rynek miejski w Sokółce winna podlegać wyjątkowej opiece pod kątem decyzji przestrzennych, plastycznych, organizacji ruchu, zapewnienia bezpieczeństwa publicznego itp.

1.5. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego

1.5.1. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym

Głównymi obszarami, na których będą rozmieszczone inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym będą: miasto Sokółka, oraz wsie: Bogusze, Geniusze, Janowszczyzna, Karcze, Kraśniany, Kundzicze, Kundzin, Lipina, Malawicze Dolne, Moczarnia Nowa, Planteczka, Podkamionka, Poniatowice, Słojniki, Stara Kamionka, Straż, Walenkowo, Zadworzany, Zawistowszczyzna,

Do głównych inwestycji należą:

- 1) Inwestycje z zakresu infrastruktury technicznej (rozwój sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, gazowej, elektroenergetycznej, telekomunikacyjnej w tym stacji bazowych telefonii komórkowej).
- 2) Budowa ścieżek rowerowych.
- 3) Budowa targowiska miejskiego z halą targową w Sokółce na terenie między ulicami Lotników Lewoniewskich i Głowackiego a terenami kolejowymi.
- 4) Budowa targowicy miejskiej wraz z parkingiem dla samochodów ciężarowych w Sokółce w części północnej miasta przy drodze wojewódzkiej za GPZ w kierunku projektowanego węzła drogowego na obwodnicy S19..
- 5) Budowa zakładu gospodarki odpadami.
- 6) Organizacja selektywnej zbiórki odpadów.
- 7) Niezależnie od powyższych, znanych dziś, zadań, umożliwiała się realizację innych zadań.

1.5.2. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym

Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa podlaskiego i „potencjalnych programów rządowych” będą rozlokowane głównie w Sokółce oraz centralnym terenie gminy.

Do znanych dziś zadań należą:

- 1) Budowa informatycznego systemu wspomagania zarządzania województwem przez administrację samorządową (realizacja zadania zapewni: system elektronicznej łączności dla jednostek samorządu terytorialnego, znaczący postęp w zakresie komunikacji pomiędzy podmiotami gospodarczymi, usprawnienie procesów inwestowania).

- 2) Budowa nowego przebiegu drogi krajowej S19 Kuźnica – Sokółka – Korycin i odcinka Sokółka - Wasilków oraz obwodnicy m. Sokółki, wsi Geniuszy i Straży.
- 3) Budowa nowej linii energetycznej WN 110 kV Czarna Białostocka - Sidra.
- 4) Modernizacja linii energetycznej WN 110 kV Czarna Białostocka – Sokółka – Sidra.
- 5) Budowa gazociągu wysokiego ciśnienia Sokółka - Sidra (wariantowo Czarna Białostocka – Sokółka).
- 6) Rozbudowa do parametrów międzynarodowych linii kolejowej E75-Rail Baltica, Warszawa - Białystok - Sokółka - Suwałki - Trakiszki - granica państwa.
- 7) Rozbudowa do parametrów międzynarodowych linii kolejowej E26, Sokółka – Kuźnica Białostocka - granica państwa.
- 8) Przebudowa trasy linii szerokotorowej Kuźnica Białostocka – Geniusze.

2. OGRANICZENIA I WYŁĄCZENIA SPOD ZABUDOWY

2.1. Na rozwój lub ograniczenie projektowanej strefy osadniczo-produkcyjnej wpływ mają głównie warunki fizjograficzne. W ramach określonej strefy ograniczonego rozwoju przyjęto w większości występowanie sumarycznie tak negatywnych zjawisk jak: wysoki poziom wód gruntowych, słabą nośność podłoża i złe warunki bioklimatyczne.

Określono też obszary wymagające wprowadzenia działań zmniejszających uciążliwe oddziaływanie drogi krajowej nr 19 istniejącej i projektowanej m.in. poprzez wprowadzenie w planach zagospodarowania przestrzennego pasa zwartej zieleni o szerokości min.50 m i ewentualnych ekranów przeciwakustycznych.

2.2. Przewiduje się zakaz zabudowy następujących terenów:

- 1) Kompleksów leśnych i zadrzewień, (z wyjątkiem lasów przeznaczanych w miejscowych planach z.p. na inne cele).
- 2) Trwałych użytków zielonych, w tym zmeliorowanych.
- 3) Dolin rzecznych.
- 4) Zieleni urządzonej.
- 5) Obszarów występowania kruszyw naturalnych.
- 6) Rezerwatów przyrody i ostoi zwierząt.
- 7) Obszarów występowania torfowisk oraz gruntów słabonośnych i podmokłych.
- 8) Terenów niezbędnych dla projektowanych dróg.
- 9) Przewidywanej lokalizacji elektrowni wiatrowej.

2.3. Na terenach wyłączonych spod zabudowy dopuszcza się:

- 1) Zachowanie istniejącej zabudowy zagrodowej, jak też innej, oraz ich modernizację.
- 2) Lokalizację inwestycji służących obsłudze tych terenów, np. leśniczówka, gajówka, urządzenia hydrograficzne, maszty przekaźników telekomunikacyjnych, itp.
- 3) Inwestycji niekubaturowych, które dopuszcza ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

- 4) Inwestycji liniowych urządzeń infrastruktury technicznej (napowietrznej i podziemnej).
- 5) Inwestycji drogowych polegających na modernizacji i poszerzeniu istniejących dróg, a także budowie nowych dróg.
- 6) Inwestycji turystycznych w lasach, których istnienie dopuszcza ustawa o lasach.

2.4. Przewiduje się ograniczenia w zagospodarowaniu terenów objętych:

- 1) Szczególnymi formami ochrony, związanymi z zakazami i nakazami w zakresie gospodarki przestrzennej, ujętymi w stosownych dokumentach dotyczących objęcia terenów ochroną lub w planach ochrony, których ustalenia są wiążące przy wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenów.
- 2) Występowaniem gruntów rolnych klas bonitacyjnych I - III, których wykorzystanie poprzedzone być musi uzyskaniem stosownej zgody.
- 3) Położeniem terenu w strefie uciążliwej tj. wysypiska lub oczyszczalni, co skutkuje stosownymi ograniczeniami w zagospodarowaniu przestrzennym terenów sąsiednich.
- 4) Występowaniem stanowisk archeologicznych, co skutkuje koniecznością uzgadniania możliwości zagospodarowania terenu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków a w przypadku odkrycia znalezisk w czasie robót ziemnych dostarczenia ich do Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków i prowadzenia dalszych prac pod jego nadzorem.

3. KIERUNKI I ZASADY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY

- **REALIZACJA CELÓW ROZWOJU PRZESTRZENNEGO**
- **STREFY FUNKCJONALNO – PRZESTRZENNE ZABUDOWY**
- **POLITYKA PRZESTRZENNA W STREFACH**
- **WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA W STREFACH**

3.1. Ustalenia ogólne dotyczące stref funkcjonalnych

- 1) Władze miasta i gminy Sokółka zobowiązane są do podejmowania działań prowadzących do podnoszenia estetyki zabudowy, zapewnienia ładu przestrzennego w dziedzinie zagospodarowania terenów miejskich, wiejskich i innych obiektów oraz do tworzenia odpowiedniej infrastruktury komunalnej, podnoszącej poziom cywilizacyjny oraz warunki ochrony środowiska przyrodniczego.
- 2) Przyjmuje się, że terenami zwartej zabudowy są tereny o powierzchni nie mniejszej niż 3 ha i wskaźniku zabudowy stanowiącym nie mniej niż 15% powierzchni działki lub terenu.
- 3) Poza terenami zwartej zabudowy dopuszcza się realizację budownictwa związanego z komunikacją, infrastrukturą techniczną, zabudową letniskową, pensjonatową, obsługi turystyki oraz budownictwo rolnicze, w tym agroturystyka – o ile przepisy szczególne na to pozwalają.
- 4) Inwestycje celu publicznego, jak też inne, mogą być lokalizowane na obszarze całej gminy, na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub, w przypadku braku planu, na warunkach określonych w Rozdziale 5 „Lokalizacja inwestycji celu publicznego i ustalanie warunków zabudowy w odniesieniu do innych inwestycji” ustawy z

dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. nr 80, poz. 717, z późn. zm.) lub na podstawie obowiązujących przepisów.

- 5) Prowadzenie w sposób systematyczny, pod kierunkiem fachowych służb (konserwatorskich, nadzoru budowlanego) prac konserwacyjnych niezbędnych dla utrzymania we właściwym stanie technicznym obiektów zabytkowych, a także zapewnienie odpowiedniej ochrony obiektom posiadającym wartość kulturową.
- 6) Sprzyjanie adaptacji niewykorzystanych obiektów budowlanych na cele użytkowe, zwłaszcza na cele mieszkalnictwa, usług, usług turystycznych, rekreacyjnego i innych na zasadach przestrzegania przepisów dotyczących ochrony środowiska naturalnego, ochrony gruntów rolnych i leśnych oraz ochrony dóbr kultury, a także pod warunkiem zachowania tradycyjnych form adaptowanych obiektów.
- 7) Budownictwo mieszkaniowe, zagrodowe oraz budownictwo przemysłowe, usługowe, lotniskowe i pensjonatowe powinno być realizowane na terenach zwartej zabudowy, lub do tej zabudowy bezpośrednio przylegających z zachowaniem procedur i przepisów obowiązujących przy zmianie przeznaczenia terenu, a także w zgodności z przepisami o ochronie gruntów rolnych i leśnych.
- 8) Na terenach zwartej zabudowy, lub na jej obrzeżach, lokalizacja nowych obiektów może nastąpić pod warunkiem przestrzegania następujących zasad:
  - dla zabudowy wielorodzinnej wysokość budynków do 5 kondygnacji nadziemnych w tym użytkowe poddasze,
  - utrzymanie nowej zabudowy odpowiednio do skali i cech zabudowy w miejscowości,
  - charakter i gabaryty nowej zabudowy oraz rodzaj pokryć dachowych powinny nawiązywać do cech budownictwa miejscowego.
- 9) Realizacja inwestycji winna przewidywać wszelką przebudowę istniejącej infrastruktury technicznej na terenie projektowanej inwestycji na koszt inwestora.
- 10) Szkodliwe oddziaływanie inwestycji winno ograniczać się do terenu do którego inwestor posiada prawny tytuł własności.
- 11) Niezbędne jest opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla przewidzianych w studium dwóch kompleksów elektrowni wiatrowych.
- 12) Zalecane jest wykorzystanie energii odnawialnej, wytwarzanej na cele własne, przez: przedsiębiorstwa, wspólnoty, fundacje, zespoły usług, obiekty turystyczne i sportowe, gospodarstwa domowe i gospodarstwa rolnicze, w tym szczególnie: energii słonecznej, wiatru i biomasy. Lokalizacja i budowa wymienionych urządzeń nie może być uwarunkowana sporządzeniem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

3.2. Strefa zabudowy mieszkaniowo-usługowej

Strefa obejmuje tereny zwartej zabudowy mieszkaniowej, istniejącej i projektowanej, wielorodzinnej i jednorodzinnej, występującej z usługami nieuciążliwymi wbudowanymi, usługami osiedlowymi na działkach wydzielonych (szkoła, przedszkole itp.) oraz tereny zieleni urządzonej. Wysokość zabudowy do 5 kondygnacji.

Występowanie:

Obejmuje większość terenów w granicach miasta.

Polityka przestrzenna i kierunki rozwoju:

- 1) Właściwe kształtowanie ładu przestrzennego i modernizacji zabudowy.
- 2) Modernizacja i rozwijanie istniejącego układu komunikacyjnego w obrębie zabudowy.
- 3) Rozwój infrastruktury technicznej, zwłaszcza wodno-kanalizacyjnej i elektroenergetycznej.
- 4) Ograniczenie szkodliwego oddziaływania dróg na przyległe tereny mieszkaniowe ze względu na hałas i zanieczyszczenie spalinami.
- 5) Tworzenie warunków i rozwiązań technicznych mających na celu poprawę bezpieczeństwa ruchu komunikacyjnego.
- 6) Ograniczenie występowania zabudowy ekstensywnej, porządkowanie wewnątrz kwartałów zabudowy i zwiększenie intensywności zabudowy.
- 7) Porządkowanie istniejącej struktury zabudowy i eliminowanie zabudowy substandardowej.
- 8) Podnoszenie na wyższy poziom walorów estetycznych zabudowy.
- 9) Przestrzeganie zasad architektury krajobrazu z dostosowaniem skali projektowanej zabudowy do warunków lokalizacyjnych.
- 10) Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni działki lub terenu zabudowy nie może być mniejsza jak 25 %.
- 11) Zabudowę mieszkaniową, należy lokalizować przede wszystkim na niezabudowanych terenach zgodnie z obowiązującym planem zagospodarowania przestrzennego.
- 12) Stosowanie rozwiązań urbanistycznych poprawiających warunki zamieszkania i umożliwienie prowadzenia działalności gospodarczej.
- 13) Lokowanie usług dla ludności w parterach budynków, tworzenie ulicznych ciągów usług w miejscach najlepszej dostępności.
- 14) W granicach zwartej zabudowy mieszkaniowej mogą być lokalizowane obiekty związane z realizacją lokalnych celów publicznych (infrastruktura społeczna i techniczna).
- 15) Projektowanie i realizacja obiektów budowlanych podporządkowana powinna być następującym zasadom:
  - wysokość zabudowy do 5 kondygnacji w tym poddasze,
  - zaleca się projektowanie budynków jednorodzinnych o wysokości do 3 kondygnacji w tym poddasze użytkowe,
  - realizacja budynków mieszkalnych plombowych winna być dostosowana do zabudowy już istniejącej;
  - zachowanie istniejącej linii zabudowy przy zabudowie plombowej,
  - charakter i gabaryty zabudowy oraz pokryć dachowych muszą być zbliżone do charakteru zabudowy i pokryć w sąsiedztwie.
  - zaleca się projektowanie dachów dwuspadowych i wielospadowych;

- przyjęcie poziomu podłogi parteru nie wyżej niż 1 m w stosunku do poziomu terenu przy wejściu do budynku,
  - wysokość budynków gospodarczych i garaży do 5 m od poziomu terenu do okapu,
- 16) Orientacyjne wielkości działek przeznaczonych pod zabudowę jednorodzinną na terenie zwartej zabudowy:
- dla budynków wolnostojących nie mniej jak 700 m², przy szerokości frontu około 20 m,
  - dla budynków bliźniaczych nie mniej jak 500 m², przy szerokości frontu około 16 m.

3.3. Strefa zabudowy usługowej

Strefa obejmuje tereny koncentracji istniejącej i projektowanej zabudowy usługowej na własnych wydzielonych działkach w tym także dla lokalizacji obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m². Wysokość zabudowy do 3 kondygnacji w tym poddasze użytkowe lecz nie więcej jak 15 m.

Występowanie:

- 1) Ścisłym centrum miasta Sokółki.
- 2) W rejonie wylotów obecnej trasy drogi nr 19 w kierunku Białegostoku i w kierunku Kuźnicy Białostockiej - w tym także obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m².
- 3) Na obszarach po eksploatacji kruszywa w Zadworzanach (usługi sportu i rekreacji).
- 4) W rejonie projektowanego węzła dróg S19 i G673 - w tym także obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m².
- 5) W rejonie wsi Geniusze przy trasie drogi 19.

Polityka przestrzenna i kierunki rozwoju:

- 1) Stosowanie rozwiązań urbanistycznych poprawiających warunki prowadzenia działalności gospodarczej.
- 2) Właściwe kształtowanie ładu przestrzennego i modernizacji zabudowy.
- 3) Uzupełnianie wolnych przestrzeni w zabudowie wsi obiektami służącymi funkcji turystycznej, rekreacyjnej i usługowej. Obiekty winny harmonizować z otaczającą zabudową czerpiąc wzory z zabudowy zagrodowej.
- 4) Modernizacja i rozwijanie istniejącego układu komunikacyjnego oraz lokalizowanie parkingów o niezbędnej pojemności w obrębie zabudowy usługowej.
- 5) Rozwój infrastruktury technicznej, zwłaszcza wodno-kanalizacyjnej i elektroenergetycznej.
- 6) Tworzenie warunków i rozwiązań technicznych mających na celu poprawę bezpieczeństwa ruchu w rejonie koncentracji usług.
- 7) Tworzenie ulicznych ciągów usług w miejscach najlepszej dostępności.
- 8) Porządkowanie wnętrza kwartałów zabudowy i zwiększanie intensywności zabudowy.
- 9) Podnoszenie na wyższy poziom walorów estetycznych zabudowy.

- 10) Przestrzeganie zasad architektury krajobrazu z dostosowaniem skali projektowanej zabudowy do warunków lokalizacyjnych.
- 11) Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni działki lub terenu inwestycji nie może być mniejsza jak 25 %.
- 12) Dopuszcza się uzupełniającą funkcję mieszkalną spełniającą potrzeby własne właścicieli terenu.

3.4. Strefa zabudowy zagrodowej i rolniczej

Strefa obejmuje tereny istniejącej i projektowanej zwartej zabudowy zagrodowej i rolniczej wraz z występującą lokalnie w jej granicach zabudową jednorodzinną i zabudową letniskową (pojedyncze obiekty lub niewielkie osiedla), oraz: usługami nieuciążliwymi i uciążliwymi, obiektami zaopatrzenia rolnictwa i skupu płodów rolnych, drobnym przemysłem przetwórczym. Zabudowa zagrodowa zwarta zajmuje największą powierzchnię. Poza tym typem zabudowy powszechnie na terenie całej gminy występuje rozproszona zabudowa zagrodowa typu kolonijnego. Zabudowa wielorodzinną pojawia się nielicznie i wiąże się głównie z obiektami przeznaczonymi dla pracowników specjalistycznych gospodarstw rolnych. Wysokość zabudowy do 3 kondygnacji.

Występowanie:

Obejmuje większość wsi w granicach gminy.

Polityka przestrzenna i kierunki rozwoju:

- 1) Wyniku przemian ekonomicznych zachodzących w rolnictwie liczba siedlisk typowo rolniczych powoli, ale bardzo wyraźnie zmniejsza się, proces ten prawdopodobnie będzie się nasilał.
- 2) Istniejące zagrody oraz nowe budownictwo zagrodowe może być uzupełniane zabudową jednorodzinną, zabudową o funkcji usługowej, turystycznej, letniskowej, pod warunkiem zapewnienia ładu przestrzennego i harmonii z otoczeniem, a także przestrzegania przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych oraz ochronie środowiska.
- 3) Podejmowanie działań w zakresie wykorzystania położenia gminy w strefie przygranicznej i przygotowywanie ofert terenowych dla inwestorów zainteresowanych rozwojem aktywności gospodarczej na obszarze gminy.
- 4) We wsiach położonych na terenach atrakcyjnych pod względem krajobrazowym, postuluje się uzupełnianie funkcji rolniczej zabudową letniskowo-rekreacyjną.
- 5) Usługi w większości wsi będą dotyczyły głównie obsługi mieszkańców tych miejscowości, poza usługami oświaty (obsługa kilku wsi) i usługami typu stacje benzynowe, punkty naprawy samochodów, oraz ewentualnie usługami hotelowo-gastronomicznymi obliczonymi na obsługę podróżnych, lokalizowane przy głównych ciągach komunikacyjnych.
- 6) Zabudowę mieszkaniową, usługową oraz zabudowę związaną z drobną wytwórczością i przetwórstwem, a także z obsługą turystyki i wypoczynku należy lokalizować przede wszystkim na niezabudowanych działkach w granicach zwartej zabudowy wsi. Przy przeznaczaniu gruntów pod zabudowę związaną z produkcją i przetwórstwem, w decyzjach administracyjnych należy ustalać warunek, że ich uciążliwość nie może wykraczać poza granice działki inwestora.

- 7) W granicach zwartej zabudowy wsi mogą być lokalizowane obiekty związane z realizacją lokalnych celów publicznych (infrastruktura społeczna i techniczna).
- 8) Lokalizacja obiektów, które stosownie do przepisów ustawy Prawo ochrony środowiska, nie mogą być realizowane w granicach zwartej zabudowy wsi, może następować na terenach rolnych z uwzględnieniem zasad ochrony środowiska przyrodniczego kulturowego.
- 9) Stosowanie rozwiązań urbanistycznych poprawiających warunki zamieszkania i umożliwienie prowadzenia działalności gospodarczej.
- 10) Gospodarstwa hodowlane o obsadzie powyżej 210 DJP powinny być zlokalizowane w odległości nie mniej niż 200 m od zabudowy mieszkaniowej.
- 11) Właściwe kształtowanie ładu przestrzennego i modernizacji zabudowy z powszechnym obowiązkiem stosowania elementów i wzorów architektury regionalnej.
- 12) Propagowanie parterowego typu zabudowy z dachami tradycyjnymi.
- 13) Ograniczenie wysokości budynków do dwóch kondygnacji, w wyjątkowych uzasadnionych urbanistycznie przypadkach do trzech.
- 14) Modernizacja i rozwijanie istniejącego układu komunikacyjnego w obrębie zabudowy.
- 15) Rozwój infrastruktury technicznej, zwłaszcza wodno-kanalizacyjnej i elektroenergetycznej.
- 16) Ograniczenie szkodliwego oddziaływania dróg na przyległe tereny mieszkaniowe ze względu na hałas i zanieczyszczenie spalinami.
- 17) Tworzenie warunków i rozwiązań technicznych mających na celu poprawę bezpieczeństwa ruchu.
- 18) Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni działki nie może być mniejsza jak 25 % z wyjątkiem zabudowy zagrodowej.
- 19) Tworzenie warunków do rozwoju zaplecza związanego z produkcją rolniczą w obrębie poszczególnych gospodarstw.
- 20) Lokowanie usług dla ludności szczególnie w rejonach skrzyżowań z drogami powiatowymi, gminnymi i wewnętrznymi oraz w miejscach najlepszej dostępności.
- 21) Ograniczenie występowania zabudowy rozproszonej.
- 22) Koncentrowanie zabudowy po obu stronach dróg.
- 23) Przeciwdziałanie wydłużaniu ciągu zabudowy poza proponowanymi w Studium układami przestrzennymi.
- 24) Porządkowanie istniejącej struktury zabudowy i eliminowanie zabudowy substandardowej.
- 25) Podnoszenie na wyższy poziom walorów estetycznych zabudowy.
- 26) Przestrzeganie zasad architektury krajobrazu z dostosowaniem skali zabudowy projektowanej.
- 27) Projektowanie i realizacja obiektów budowlanych w zabudowie zagrodowej i rolniczej podporządkowana być musi następującym zasadom:
  - budynki mieszkalne parterowe z użytkowym poddaszem,

- poziom podłogi parteru budynku mieszkalnego nie wyżej niż 1 m od poziomu terenu,
- wysokość do okapu budynków gospodarczych i inwentarskich do 5 m od poziomu terenu,
- wysokość do okapu budynków produkcyjno-usługowych i użyteczności publicznej nie więcej niż 6 m od poziomu terenu,
- wysokość urządzeń i instalacji zgodnie z wymogami stosowanej technologii (silosy, kominy, wyciągi itp.);
- dachy symetryczne dwuspadowe i wielospadowe o nachyleniu połaci 20° do 45° z wyjątkiem budynków inwentarskich wielkogabarytowych i obiektów działów specjalnych,
- zakaz realizowania obiektów budowlanych z dachami pulpitowymi, uskokowymi i asymetrycznymi oraz stosowania imitacji połaci dachowych na ścianach budynków,
- zaleca się stosowanie do prac elewacyjnych materiałów tradycyjnych, szczególnie budynków kształtujących pierzeję ulicy;
- zachowanie istniejącej linii zabudowy przy zabudowie plombowej,
- charakter i gabaryty zabudowy oraz pokryć dachowych muszą być zbliżone do charakteru zabudowy i pokryć w sąsiedztwie.

28) Orientacyjne wielkości działek przeznaczonych pod zabudowę na terenie zwartej zabudowy wsi:

- zabudowa zagrodowa – nie mniej jak 2000 m², przy szerokości frontu działki minimum 25 m.
- zabudowa jednorodzinna - nie mniej jak 700 m², przy szerokości frontu minimum 20m.

29) Ustala się zakaz rozpraszania nowej zabudowy mieszkaniowej.

30) Zaleca się zwiększanie atrakcyjności turystycznej terenów wiejskich gminy przez:

- podnoszenie wartości estetycznej krajobrazu,
- zwiększanie stopnia czystości wód powierzchniowych,
- spiętrzanie wód rzecznych,
- zwiększanie zalesienia terenów,
- stwarzanie warunków dla rozwoju procesów samooczyszczania środowiska,
- likwidowanie dzikich wysypisk śmieci i innych źródeł zanieczyszczeń powierzchni ziemi,
- unikanie lokalizacji obiektów uciążliwych i zagrażających środowisku przyrodniczemu.

31) Uwzględnianie ustaleń planu ochrony dla Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej przy sporządzaniu opracowań planistycznych.

3.5. Strefa zabudowy przemysłowo-składowej i usługowo-rzemieślniczej.

Strefa obejmuje tereny istniejącej lub planowanej zabudowy przemysłowej, składów, magazynów, rzemiosła uciążliwego, produkcji i usług uciążliwych. Zabudowa ta powinna być re-

alizowana na terenach wyznaczonych na ten cel w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, pod warunkiem zapewnienia zgodnych z przepisami szczególnymi wymagań w zakresie zaopatrzenia w wodę i odprowadzenia ścieków, a także ochrony powietrza atmosferycznego i ochrony przed hałasem, przy jednoczesnym przyjęciu zasady, że strefa uciążliwości zakładu mieści się w granicach jego własnej działki. Wysokość zabudowy w zależności od potrzeb technologicznych.

Występowanie:

Budownictwo przemysłowo-składowe tworzy duże powierzchniowo obszary w postaci dzielnic przemysłowych we wschodnim i południowo-zachodnim rejonie miasta oraz enklawy w ramach zabudowy mieszkaniowej (głównie jako drobny przemysł, magazyny, składy, rzemiosło uciążliwe i przedsiębiorstwa obsługi rolnictwa). Większość zakładów przemysłowych i składów znajduje się w dzielnicy wschodniej. Tereny posiadają pełną infrastrukturę techniczną i dostęp do bocznic kolejowych.

Polityka przestrzenna i kierunki rozwoju:

- 1) Wyznaczenie nowych obszarów pod zabudowę produkcyjno-usługową na kierunku wschodnim na terenach uzbrojonych lub możliwych do szybkiego uzbrojenia.
- 2) Prowadzenie działań zmierzających do pozyskania nowych inwestycji i inwestorów.
- 3) Stosowanie rozwiązań urbanistycznych poprawiających warunki prowadzenia działalności gospodarczej.
- 4) Właściwe kształtowanie ładu przestrzennego i modernizacji zabudowy z zaleceniem stosowania elementów i wzorów architektury regionalnej.
- 5) Modernizacja i rozwijanie istniejącego układu komunikacyjnego w obrębie zabudowy.
- 6) Rozwój infrastruktury technicznej, zwłaszcza wodno-kanalizacyjnej i elektroenergetycznej.
- 7) Tworzenie warunków i rozwiązań technicznych mających na celu poprawę bezpieczeństwa ruchu komunikacyjnego.
- 8) Porządkowanie istniejącej struktury zabudowy i eliminowanie zabudowy substandardowej, prowizorycznej i zdekapitalizowanej.
- 9) Podnoszenie na wyższy poziom walorów estetycznych zabudowy.
- 10) Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni działki lub terenu inwestycji nie powinna być mniejsza jak 25 %.
- 11) Dopuszcza się uzupełniającą funkcję mieszkalną spełniającą potrzeby własne właścicieli terenu.

3.6. Tereny zabudowy urządzeń i instalacji infrastruktury oraz tereny zamknięte.

Pojedyncze tereny obejmujące tereny: obsługi komunikacji, wodociągów, kanalizacji, ciepłownictwa, elektroenergetyki, telekomunikacji, gospodarowania odpadami, zamknięte tereny kolejowe. Wysokość zabudowy w zależności od potrzeb technologicznych.

Występowanie:

Tworzą nieduże powierzchniowo obszary zlokalizowane w różnych częściach miasta i gminy.

Polityka przestrzenna i kierunki rozwoju:

- 1) Rozbudowa istniejących obiektów,
- 2) Wyznaczanie nowych lokalizacji na terenach przeznaczonych pod rozwój strefy zabudowy mieszkaniowo-usługowej i strefy zabudowy przemysłowo-składowej i usługowo-rzemieślniczej.

3.7. Strefa rozwoju funkcji letniskowo-rekreacyjnej i turystycznej.

Obejmuje obszary użytkowane lub projektowane pod rekreację, turystykę i zabudowę letniskową. Walory środowiska przyrodniczego gminy, w szczególności takie jak: „Puszcza Knyżyńska”, „Wzgórza Sokólskie” i „Janowszczyzna”, stosunkowo czyste środowisko, znaczna ilość gruntów niezagospodarowanych, stwarzają szerokie możliwości rozwoju rekreacji jako, istotnego czynnika rozwoju gospodarczego gminy i wzbogacania jej budżetu.

W gminie Sokółka powinny być rozwijane następujące formy turystyki i wypoczynku o zasięgu regionalnym i lokalnym:

- 1) Wypoczynek pobytowy całoroczny w zespołach rekreacyjnych.
- 2) Wypoczynek pobytowy i sobotnio-niedzielny w zabudowie letniskowej.
- 3) Wypoczynek specjalistyczny (myślistwo, wędkarstwo, jeździectwo).
- 4) Turystyka piesza, motorowa i rowerowa.
- 5) Agroturystyka.

W strefie rozwoju funkcji letniskowo-rekreacyjnej i turystycznej obowiązuje zakaz lokalizacji inwestycji oddziałujących szkodliwie na środowisko.

Występowanie:

Obszar gminy dotychczas był wykorzystywany w niewielkim stopniu do celów rekreacyjnych. Brak tutaj zwartych kompleksów zabudowy domków letniskowych. Istniejące tereny i obiekty wykorzystywane do celów rekreacyjnych występują głównie w koegzystencji z zabudową zagrodową w strefie zabudowy zagrodowej i rolniczej.

Polityka przestrzenna i kierunki rozwoju:

Na terenie gminy można wyróżnić kilka obszarów atrakcyjnych turystycznie, w których należy prowadzić działania sprzyjające rozwojowi tej funkcji oraz wprowadzać zabudowę letniskową. Rozwój agroturystyki oraz adaptacja rozproszonej zabudowy rolniczej na funkcję letniskową tworzy duże możliwości aktywizacji turystyczno-wypoczynkowej gminy. Urozmaicona rzeźba terenu i znaczna lesistość stwarza warunki do rozwoju usług rekreacji.

Potencjalnie dobre warunki stwarza okolica otuliny Parku Krajobrazowego „Puszcza Knyżyńska” oraz strefa chronionego krajobrazu „Wzgórza Sokólskie”. Doliną rzeki Sokołdy przebiega korytarz ekologiczny o randze regionalnej. Zagospodarowanie na tym terenie powinno odbywać się według wytycznych wynikających z planu ochrony Parku.

W sumie tworzy to następujące możliwości:

- 1) W strefie chronionego krajobrazu mogą być lokalizowane formy turystyki pobytowo-wypoczynkowej (campingi, ośrodki wypoczynkowe).
- 2) Mogą być wyznaczone w terenach z cennym krajobrazem naturalnym i kulturowym ścieżki edukacji ekologicznej z tablicami i informacjami, organizowane punkty widokowe, wyznaczone i budowane parkingi i inne obiekty urządzone ułatwiające poznanie obszaru i nie zakłócające jego naturalnego rytmu.
- 3) Stawy rybne, oraz ich otoczenie winny być wykorzystane na cele rekreacyjne i letniskowe.
- 4) Na obszarach leśnych należy wyznaczyć (po drogach) szlaki spacerowe i ścieżki rowerowe.
- 5) Rozproszona zabudowa kolonijna powinna być przekształcana na wskazanych terenach na zabudowę o charakterze letniskowym. Proces ten powinien dotyczyć również wsi zwartych urbanistycznie leżących na atrakcyjnym terenie.
- 6) Dla terenów wskazanych do wykorzystania turystycznego i rekreacyjnego należy sporządzić miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.
- 7) Władze powinny propagować walory przyrodnicze, krajobrazowe, i historyczne miasta i gminy w celu zachęcenia potencjalnych inwestorów poprzez:
  - wydawanie folderów i materiałów reklamowych oraz informacyjnych,
  - opracowanie i publikowanie cyklu artykułów np. w prasie;
  - zawarcie informacji o możliwościach rozwoju turystycznego gminy w Internecie (opracowanie strony internetowej).
- 8) udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni działki lub terenu inwestycji nie może być mniejsza jak 50 %.

3.8. Strefa występowania i eksploatacji kopalin naturalnych.

Gmina Sokółka posiada jedne z najbogatszych zasobów kruszywa naturalnego. Eksploatacja odbywa się w sposób przemysłowy od kilku dziesięcioleci i przewiduje się dalszą eksploatację w okresie co najmniej 50 lat.

Występowanie:

Strefa występowania obejmuje złoża kruszywa naturalnego położone na znacznych obszarach gminy i położona jest głównie w 3 rejonach gminy:

- rejon nr 1 - na północnym wschodzie gminy – rejon wsi Gliniszcz Wielkie – Zadworzany, duże złoża o wysokiej jakości występujące jednolicie na obszarze 490 ha w tym złoża będące już w eksploatacji o powierzchni 190 ha;
- rejon nr 2 - w południowo -wschodniej części gminy – w rejonie wsi: Bohoniki – Drahle – Bobrowniki – Nowa Kamionka - Stara Kamionka, ogromne złoża o bardzo wysokiej jakości występujące jednolicie na bardzo dużym obszarze o powierzchni 2300 ha, w tym złoża będące już w eksploatacji o powierzchni 500 ha;
- rejon nr 3 - w środkowej części gminy – w rejonie wsi Bilwinki – Geniusze - Igryły, Janowszczyzna - Jelenia Góra - Lipowa Góra - Podkamionka, złoża średniej wielkości o

średniej jakości z równoległym występowaniem glin zwałowych. Złóża eksploatowane o powierzchni 60 ha, całkowita powierzchnia złóż tego rejonu wynosi 390 ha

Całkowita powierzchnia złóż określona w Studium, wynikająca z rozpoznania geologicznego zasobów kopalin w omówionych rejonach gm. Sokółka wynosi 3180 ha.

Polityka przestrzenna i kierunki rozwoju:

Występujące złoża określone na rysunku Studium, znajdują się na różnych etapach zainteresowania gospodarczego i w związku z tym przyjmuje się następującą politykę przestrzenną gospodarowania występującymi złożami:

- 1) **Strefy PG-I** - tereny górnicze obecnie eksploatowane, znajdujące się na różnych etapach wydobywania złoża, w stosunku do których przewiduje się:
  - kontynuację eksploatacji aż do całkowitego wydobywania złoża,
  - sukcesywne prowadzenie rekultywacji w kierunku rolnym, leśnym, wodnym lub rekreacyjnym, aż do całkowitego zakończenia rekultywacji.
- 2) **Strefy PG-II** –obszary przygotowywane na tereny górnicze, posiadające rozpoznanie zasięgu i zasobów znajdujących się tam złóż, a także w części podjęte uchwały Rady o przystąpieniu sporządzenia planów zagospodarowania przestrzennego w stosunku do których przewiduje się:
  - uzyskanie przewidzianych prawem koncesji,
  - opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego terenów górniczych,
  - podjęcie eksploatacji aż do całkowitego wydobywania złoża,
  - sukcesywne prowadzenie rekultywacji na obszarze gdzie eksploatacja złoża jest zakończona, aż do całkowitego zakończenia rekultywacji.
- 3) **Strefy PG-III** –obszary występowania kruszyw naturalnych, w stosunku do których przewiduje się eksploatację w okresie perspektywicznym za około 20 – 30 lat.
- 4) Eksploatacja kruszywa winna być skoordynowana z możliwościami bezkonfliktowego wywozu środkami transportu pozyskanego kruszywa, z zachowaniem następujących zasad:
  - za priorytetowy środek transportu uznaje się transport kolejowy,
  - transport drogowy określonymi ciągami drogowymi, może odbywać się za zgodą zarządcy drogi, przy zachowaniu bezpieczeństwa przejazdu i ograniczonego oddziaływania na środowisko przez tereny zabudowane zabudową mieszkaniową,
  - wyklucza się transport kruszywa przez tereny objęte ochroną Natura 2000 położone po wschodniej stronie drogi krajowej nr 19.
- 5) Dla ograniczenia emisji hałasu, drgań i pylenia w miejscowościach, położonych przy trasach przewozu kruszywa, należy przewidzieć następujące działania mające na celu zapobieganie i ograniczenie negatywnych oddziaływań na środowisko i ludzi:
  - utrzymanie dróg w dobrym stanie technicznym, a w szczególności równości jezdni,
  - systematyczne usuwanie z jezdni piasku i pyłu,

- bezwzględne ograniczenie prędkości pojazdów do wartości wynikających z pomiarów dopuszczalnego natężenia hałasu,
  - wykonanie barier bezpieczeństwa między jezdnią a chodnikiem w miejscach o ograniczonej widoczności,
  - subsydiowanie wykonania następujących prac przy drogach przewozu kruszywa:
    - a) wykonanie szpalerów zieleni izolacyjnej zimozielonej na działkach budowlanych graniczących z drogą,
    - b) wymiana stolarki okiennej i drzwiowej na pyłoszczelną i dźwiękoszczelną w budynkach mieszkalnych położonych przy drogach przewozu kruszywa,
    - c) ocieplanie budynków mieszkalnych co stanowi jednocześnie izolację akustyczną przy drogach przewozu kruszywa.
- 6) Ponadto przyjmuje się następujące zasady dotyczące gospodarowania złożami kruszywa naturalnego.
- stosowanie rozwiązań ograniczających negatywne skutki prowadzenia eksploatacji złoża,
  - sukcesywna budowa bocznic kolejowych w celu umożliwienia eksportu kruszywa koleją w głąb kraju,
  - ograniczenie wywozu kruszywa transportem samochodowym przez określenie odpowiednich granicznych możliwości obciążenia dróg ilością sumy przewożonych ton kruszywa na dobę, w drodze ustanowienia odpowiedniego aktu prawa miejscowego,
  - rozwój infrastruktury technicznej, zwłaszcza wodno-kanalizacyjnej i elektroenergetycznej na terenach przyległych do terenów górniczych,
  - ograniczenie szkodliwego oddziaływania na drogi, przyległe tereny rolne i tereny zabudowane,
  - tworzenie warunków i rozwiązań technicznych mających na celu poprawę bezpieczeństwa ruchu w aspekcie dużego użycia wielko-tonażowych środków transportu,
  - rekultywacja terenów poeksploatacyjnych, winna być prowadzona sukcesywnie w trakcie eksploatacji, na terenach, gdzie eksploatacja będzie zakończona,
  - tereny wyrobisk znajdujące się poniżej poziomu wód gruntowych, należy pozostawić jako zbiorniki wodne.
- 7) Oddziaływanie prowadzonej eksploatacji kruszywa na terenach górniczych jest oddziaływaniem na środowisko o stałym i wieloletnim okresie trwania.
- 8) Oddziaływanie na obszar Natura 2000, czynnej eksploatacji kruszywa na terenach górniczych w rejonie nr 1 i 2 jest ograniczone, ze względu na znaczne oddalenie wynoszące 13 km od rejonu nr1 i 5 km od rejonu nr 2. Oddziaływanie eksploatowanych terenów górniczych w rejonie nr 3 ze względu na bliskość położenia, wynoszące 1,5 km, może być ze szkodą dla obszarów NATURA 2000 i Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej wraz z jego otuliną. Eksploatację kruszywa w rejonie 3 należy każdorazowo poprzedzić na etapie przygotowania koncesji wnikliwym raportem oddziaływania na środowisko w związku z niezaprzeczalnymi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi tego rejonu gminy

oraz bliskim sąsiedztwem obszaru NATURA 2000 i Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej.

- 9) Oddziaływanie eksploatacji złóż kruszywa na graniczące z nimi kompleksy leśne, winno podlegać stałemu dozorowi w zakresie zachowania odpowiednich dla roślinności lasów stosunków wodnych. W przypadku zachwiania środowiska wód pierwszego poziomu należy zastosować odpowiednie środki techniczne dla zapewnienia wymaganych warunków wilgotnościowych poziomu korzeniowego.
- 10) Granice terenów górniczych winny zachować filary ochronne od terenów zabudowanych, linii WN 110 i 220 kV, dróg, terenów rolnych i leśnych zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami.

3.9. Strefa produkcji rolnej – grunty orne.

Głównym elementem przestrzennego obszaru gminy Sokółki są tereny służące do produkcji rolnej, które stanowią 70% ogólnej powierzchni. Atutem sokolskiego rolnictwa są bardzo korzystne warunki ekologiczne dla jego rozwoju. Sprzyja temu dobry stan środowiska naturalnego oraz występująca w wielu gospodarstwach tradycyjna kultura rolna, polegająca na unikaniu stosowania środków chemicznych w hodowli i uprawie. Obszary ziemi sokólskiej są bardzo dobrym miejscem do produkcji ekologicznie zdrowej żywności. Wśród zwierząt hodowanych przeważa: bydło mleczne, trzoda chlewna i owce. Gmina słynie z hodowli konia typu sokólskiego.

Występowanie:

Obejmuje duże obszary upraw rolniczych na całym obszarze gminy, z wyłączeniem kompleksów leśnych. W użytkowaniu gospodarstw indywidualnych znajduje się 94,5 % powierzchni gruntów ornych. Grunty klas II do IV klasy bonitacyjnej zajmują 45,5 % powierzchni gruntów ornych. Przeciętna wielkość gospodarstwa wynosi ok. 7,5 ha.

Polityka przestrzenna i kierunki rozwoju:

- 1) Stosownie do przepisów ustawy z dnia 3.02.1995 roku o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. Nr 16 poz. 78, z 1997 r. Nr 60 poz. 370, Nr 80 poz. 505 i Nr 160 poz. 1079 oraz z 1988r. Dz. U. Nr 106 poz. 668), przed przeznaczeniem gruntów rolnych pod zabudowę w trybie sporządzenia planów miejscowych należy uzyskać stosowną zgodę na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze.
- 2) Ograniczenie przeznaczenia gruntów najwyższych klas bonitacyjnych pod zabudowę - wyjątek mogą stanowić przeznaczane pod zabudowę działki rolnicze, leżące w bezpośrednim sąsiedztwie terenów już zabudowanych lub już przeznaczonych pod zabudowę.
- 3) Powiększenie areału gospodarstw na obszarach o korzystnych warunkach do rozwoju produkcji rolnej, przy jednoczesnej likwidacji gospodarstw małych, nierentownych w drodze przekształcenia na funkcję mieszkaniową i letniskową.
- 4) Specjalizacja gospodarstw o odpowiednich predyspozycjach lokalizacyjnych (otulina Parku, Wzgórza Sokólskie) w kierunku produkcji żywności ekologicznej i w powiązaniu z agroturystyką.

- 5) Zakaz rozpraszania zabudowy, pozwalający na ochronę cennych gruntów rolnych przy jednoczesnej możliwości wykorzystania istniejących urządzeń infrastrukturalnych. Zakaz nie dotyczy:
  - obiektów uciążliwych bądź mogących pogorszyć stan środowiska, które stosownie do przepisów o ochronie środowiska nie mogą być realizowane w granicach zwartej zabudowy wsi,
  - siedlisk związanych z dużym arealem rolnym, które mogą być realizowane po spełnieniu warunków wynikających z przepisów prawa.
- 6) Tempo przemian rolnictwa będzie zależne głównie od wzrostu zatrudnienia pozarolniczego w miastach i na obszarach wiejskich.
- 7) Intensyfikacja i specjalizacja produkcji rolnej.
- 8) Wieś tradycyjna powinna się przekształcać w wielofunkcyjną.
- 9) Rozwój infrastruktury technicznej na obszarach wiejskich.
- 10) Zakładanie upraw roślin „energetycznych” na słabych gruntach (klasy V, VI i VIz).
- 11) Przekształcenie gospodarstw w zabudowie rozproszonej na cele letniskowe i turystyczne.
- 12) Wykorzystanie przestrzeni rolniczej do upraw roślin o małych wymaganiach glebowych.
- 13) Poprawa dostępności edukacji dla młodzieży wsi.

3.10. Ekologiczna strefa dolin rzecznych i obniżeń terenowych – łąki i pastwiska

Grunty występujące w dolinach rzek, na wilgotnych gruntach w obniżeniach i na płaskich powierzchniach to głównie zmeliorowane wilgotne łąki i pastwiska.

Nieużytki rolnicze w zabagnionych obniżeniach bezodpływowych porośnięte zróżnicowanymi zespołami roślinności bagiennej od szuwarów trzcinowych i trzcinowo-łozowych po turzycowiska i mechowiska. Są to najcenniejsze pod względem przyrodniczym zespoły roślinne z całą gamą roślin chronionych i rzadkich.

Występowanie:

Na terenie gminy strefa dolin rzecznych obejmuje:

- 1) Fragmenty dolin rzeki Sokołdy, przecinające obszar gminy.
- 2) Dolinki innych małych cieków jak Kamionka i Sokółka, łącznie z rozszerzeniami w różnych fragmentach przepływających przez teren gminy.
- 3) Lokalne obniżenia terenowe.

Polityka przestrzenna i kierunki rozwoju:

- 1) Objęcie ochroną fragmentu dolin rzek Sokołdy i Kamionki znajdujące się poza Parkiem Krajobrazowym.
- 2) Utrzymanie dotychczasowych funkcji przewidzianych dla obszarów dolin rzecznych (gospodarka łąkowo-pastwiskowa) z ograniczeniem różnego typu inwestycji (w tym także zabudowy zagrodowej i innej).
- 3) Wprowadzenie uzupełniających zalesień, przy jednoczesnym zachowaniu drożności dolin rzecznych.

- 4) Utrzymanie zakazu nadmiernego odwadniania powodującego przesuszenie i degradację dolin rzecznych.
- 5) Budowanie przepustów w nasypach kolejowych i drogowych oraz utrzymywanie ich drożności w celu swobodnej migracji zwierząt.
- 6) Utrzymanie zakazu eksploatacji surowców naturalnych.

3.11. Strefa leśna

Wszelkie przeznaczenie gruntów leśnych na cele nieleśne oraz ich użytkowania do czasu wyłączenia z produkcji leśnej może następować w oparciu o obowiązujące przepisy w zakresie ochrony gruntów leśnych. Podstawową funkcją lasów gospodarczych jest produkcja wysokiej klasy surowca drzewnego na zaspokojenie potrzeb gospodarki narodowej. Gospodarka leśna prowadzona być powinna zgodnie z zasadami, ustalonymi w planach urządzenia lasów poszczególnych nadleśnictw. Ruch turystyczny na obszarze tych lasów ogranicza się do ruchu po wyznaczonych szlakach turystycznych.

Występowanie:

Obszary leśne zajmują ogółem 6349 hektarów, co stanowi ponad 20,2% powierzchni gminy. Obejmuje wszystkie zwarte kompleksy leśne oraz krajobraz rolniczo-leśny z licznie występującymi polanami i enklawami pól i łąk śródleśnych. Większe kompleksy lasów występują w południowo-zachodniej i północno-wschodniej części obszaru gminy. Spełniają one, poza produkcyjnymi, również szereg ważnych funkcji z zakresu kształtowania krajobrazu, ochrony gleb, regulacji klimatu i regulacji bilansu wodnego oraz szereg funkcji niewymiernych z dziedziny rekreacji, turystyki i wypoczynku. Są to lasy o wysokich walorach przyrodniczych, które w planie zagospodarowania przestrzennego gminy zostały włączone do Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej im. prof. Witolda Sławińskiego i jego strefy ochronnej. Lasy w północno-wschodniej części gminy wchodzi w skład krajobrazu chronionego Wzgórz Sokolskich.

Polityka przestrzenna i kierunki rozwoju:

- 1) Ochrona terenów leśnych poprzez zakaz zmniejszania ich powierzchni, niszczenia, lub działań osłabiających odporność biologiczną ekosystemów leśnych (głównie obniżanie poziomu wód gruntowych).
- 2) Zwiększanie lesistości gminy poprzez prowadzenie zalesień i dolesień, w perspektywie nastąpić powinien wzrost lesistości do ok. 33%.
- 3) Zwiększanie powierzchni lasów pełniących funkcje poza produkcyjne, ochronne i rekreacyjne.
- 4) Proces zalesień i gospodarki leśnej może być istotnym czynnikiem zwiększenia ilości zatrudnienia pozarolniczego na niektórych obszarach wiejskich.
- 5) Harmonizowane będą funkcje produkcyjne lasów (produkcja głównie drewna, jako odnawialnego surowca ekologicznego – podstawy szeregu przemysłów, zawodów i gałęzi pracy) z ich funkcją ekologiczną (retencja, stabilizacja wód i klimatu, zmniejszenie zagrożeń powodziowych i pożarowych).

- 6) Wzrastać będzie znaczenie społecznej funkcji lasów, współzależnej z obu funkcjami w/w (miejsca pracy, zaopatrzenie w budulec i opał, tereny wypoczynku i turystyki oraz niwelowanie sytuacji konfliktowych).

3.12. Strefa intensywnej ochrony walorów przyrodniczych

Gmina Sokółka leży na terenie obszaru funkcjonalnego „Zielone Płuca Polski” a Park Krajobrazowy Puszczy Knyszyńskiej, wraz z jej otuliną, stanowi obszar węzłowy o znaczeniu międzyregionalnym.

Na terenie gminy Sokółka, stosownie do przepisów o ochronie przyrody, szczególnymi formami ochrony przyrody objęte są:

- 1) Strefa NATURA 2000.
- 2) Park Krajobrazowy Puszczy Knyszyńskiej im. Witolda Sławińskiego.
- 3) Otulina parku krajobrazowego.
- 4) Obszar Chronionego Krajobrazu Wzgórz Sokolskich.
- 5) Rezerwat przyrody „Kozłowy Ług”.
- 6) 7 pomników przyrody.

Park Krajobrazowy Puszczy Knyszyńskiej wraz z strefą ochronną, powstał na mocy uchwały Wojewódzkiej Rady Narodowej w Białymstoku z dnia 24 maja 1988 roku (uchwała Nr XXVI/172/8 z 24.05.1988 r. Dz. Urz. WB Nr 9, poz. 94, zmiana: rozporządzenie Nr 3/98 Wojewody Białostockiego z 20.05.1998 r. Dz. Urz. W.B. Nr 10, poz. 47).

W chwili obecnej w granicach gminy Sokółka znajduje się 3070,1 ha terenów Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej. Do najważniejszych walorów przyrodniczych Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej i jego otuliny, w granicach gminy Sokółka zalicza się tereny leśne Puszczy Knyszyńskiej wraz z rozległą doliną rzeki Supraśl, na których znajduje się rezerwat „Kozłowy Ług”. Obszar ten wyróżnia się dobrym stanem zachowania środowiska przyrodniczego, między innymi, dlatego, że dość słabe gleby nie zachęcały do osiedlania się na tym terenie.

Obszar Chronionego Krajobrazu Wzgórz Sokolskich powstał na mocy Rozporządzenia nr 8/05 Wojewody Podlaskiego z dnia 25 lutego 2005 r., celem zachowania różnorodności biologicznej siedlisk przyrodniczych. W chwili obecnej w granicach gminy znajduje się 4666,0 ha terenów obszaru chronionego krajobrazu.

Rezerwat "Kozłowy Ług" jest jedynym rezerwatem występującym na terenie gminy. Rezerwat ma charakter torfowy, odznacza się wysokim stopniem naturalności, oraz występowaniem wielu gatunków roślin rzadkich i chronionych. Na terenie rezerwatu występuje całkowity zakaz zmiany stosunków wodnych. Jest on objęty ochroną konserwatorską.

Pomniki przyrody na terenie gminy stanowią:

- 3 lipy w miejscowości Gilbowszczyzna,
- głazowisko przy drodze Białystok- Kuźnica,
- dąb szypułkowy w miejscowości Gilbowszczyzna,
- sosna zwyczajna w miejscowości Kamionka Stara,

- dąb szypułkowy w okolicach wsi Dworzysk,
- dąb szypułkowy w okolicach wsi Lipina.

Polityka przestrzenna gminy

1) Działania na obszarach objętych szczególnymi formami ochrony podporządkowane być muszą następującym ustaleniom przepisów szczególnych:

- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz.U. Nr 62, poz.627 z 2001 roku).
  - Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 roku O ochronie przyrody (Dz.U. nr 92, poz.880 z 2004).
  - ustalenia Uchwały Woj. Rady Narodowej powołującej Park Krajobrazowy i Obszar Chronionego Krajobrazu, dotyczące ograniczeń w zagospodarowaniu przestrzennym na tych obszarach, muszą być uwzględniane przy sporządzaniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego i w decyzji związanych z zagospodarowaniem przestrzennym,
  - ustalenia planu ochrony Parku Krajobrazowego są wiążące przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz wydawaniu decyzji administracyjnych związanych z zagospodarowaniem przestrzennym;
- 2) W przypadku braku planu ochrony, wszelkie zmiany zagospodarowania na terenach wymagających ochrony należy uwzględnić w planach miejscowych sporządzanych dla tych obszarów.
- 3) Wykluczenie z zabudowy obszarów lasów i terenów predestynowanych pod zalesienie.
- 4) Wokół pomników przyrody obowiązuje zakaz zabudowy w promieniu 15 m.
- 5) Propozycja podniesienia statusu ochrony prawnej części Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej do rangi Parku Narodowego.
- 6) Zakaz zanieczyszczenia wód, gleby i powietrza.
- 7) Zakaz niszczenia gleby i naturalnego ukształtowania terenu.

3.13. Kierunki i zasady ochrony środowiska, jego zasobów, ochrony przyrody i krajobrazu kulturowego.

Zakłada się zachowanie wszystkich podstawowych elementów systemu przyrodniczego gminy, ochronę i wzbogacanie walorów ekologicznych i wartości użytkowych oraz ich racjonalne wykorzystanie w rozwoju gminy przy zapewnieniu sprawnego funkcjonowania całego systemu przyrodniczego w powiązaniu z systemem wojewódzkim i krajowym.

Ustala się zasadę naprawy szkody wyrządzonej środowisku przyrodniczemu oraz krajobrazowi kulturowemu przez sprawcę szkody.

Zasadnicze ustalenia zostały określone w podrozdziałach:

- 3.9. Strefa produkcji rolnej – grunty orne.
- 3.10. Ekologiczna strefa dolin rzecznych i obniżeń terenowych – łąki i pastwiska
- 3.11. Strefa leśna
- 3.12. Strefa intensywnej ochrony walorów przyrodniczych.

3.14. Sieć dolin rzecznych

Doliny cieków wodnych oraz zagłębienia terenowe stanowią element ekosystemu przyrodniczego o znaczeniu lokalnym i funkcjach: ekologicznej, bioklimatycznej, gospodarczej, krajo-
brazowej i rekreacyjnej.

Polityka przestrzenna gminy i kierunki zagospodarowania:

- 1) Zakaz lokalizowania nowej zabudowy w odległości mniejszej niż 100 metrów od linii brzegowej rzek: Sokołda, Sokółka i Kamionka poza terenem istniejącej zwartej zabudowy, z wyjątkiem obiektów turystyki wodnej, gospodarce wodnej i rybackiej.
- 2) Wykluczenie z zabudowy obszarów dolin rzecznych oraz obniżeń terenowych, stanowiących lokalny system powiązań przyrodniczych.
- 3) Podejmowanie działań w zakresie porządkowania gospodarki wodno - ściekowej w gminie;
- 4) Usprawnienie eksploatacji dolinowych systemów melioracyjnych, a szczególnie zahamowanie szybkiego odpływu wód wiosennych.
- 5) Modernizacja dolinowych systemów melioracyjnych i wyposażenie w urządzenia piętrzące dla prowadzenia nawodnień metodą regulowanego odpływu.
- 6) Renaturalizacja cieków i rzek uregulowanych w celu zwiększenia retencji dolinowej na obszarach nie użytkowanych rolniczo.
- 7) Zwiększanie retencyjności gleb poprzez stosowanie zabiegów agrotechnicznych, która przyczyni się do:
  - powiększenia zasobów wód powierzchniowych (mała ilość zbiorników wodnych),
  - ochrony walorów przyrodniczych, w szczególności na obszarach podmokłych i mokradłowych.
- 8) Intensyfikacji i poprawy warunków produkcji rolnej.
- 9) Ochrony jakości wody przed zanieczyszczeniami obszarowymi.
- 10) Budowa małych zbiorników wodnych.
- 11) Prawidłowe kształtowanie krajobrazu rolniczego poprzez tworzenie zadrzewień śródpolnych, barier biogeochemicznych wzdłuż cieków.
- 12) Zabiegi przeciwoerozyjne na obszarach silnie zagrożonych erozją wodną.
- 13) Ustalanie warunków ochrony wód przed zanieczyszczeniem w opracowaniach planistycznych i decyzjach administracyjnych.
- 14) Zachowanie funkcji i walorów środowiska ekologicznego, jako ciągów naturalnej zieleni łąkowo-pastwiskowej z lokalnymi skupiskami wysokiej zieleni łąkowej.
- 15) Ochrona przed zainwestowaniem i degradacją sanitarną.
- 16) Dopuszczenie realizacji w ich obrębie obiektów małej retencji wodnej.
- 17) Zakaz wykonywania prac ziemnych naruszających w sposób istotny rzeźbę terenu i układ stosunków wodnych.

- 18) Zakaz wykonywania melioracji trwale naruszających stosunki wodne w dolinach rzecznych i obszarach źródłiskowych oraz naruszających w istotny sposób rzeźbę terenu.
- 19) Zakaz zakładania i budowy stacji paliw oraz zbiorników do magazynowania gazów, olejów i smarów.
- 20) Zakaz lokalizacji wysypisk odpadów stałych i płynnych.
- 21) Zakaz odprowadzania ścieków sanitarnych (nieoczyszczonych i oczyszczonych) w ilości, która nie pozwala na utrzymanie odpowiedniej (planowanej) klasy czystości wód poszczególnych odbiorników (rzek).
- 22) Przeprowadzenie rekultywacji terenów po wydobyciu surowców naturalnych w okolicy Kundzina i organizacja ogólnie dostępnych terenów sportowych i rekreacyjnych.
- 23) Propagowanie rozwoju agroturystyki w wyznaczonych strefach po wschodniej i zachodniej stronie gminy.
- 24) Ustalanie warunków ochrony powietrza, gleb i wód przed zanieczyszczeniami w opracowaniach planistycznych i w decyzjach o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenów.
- 25) Podejmowanie działań w zakresie zmniejszenia uciążliwości drogi krajowej nr 18 w obrębie zwartej zabudowy.
- 26) Usprawnienie systemu zbiórki, segregacji i składowania odpadów w gminie i jednocześnie egzekwowanie obowiązku dokumentowania wywozu odpadów z posesji i wywozu padłych zwierząt.
- 27) Podjęcie działań, które pozwolą na podniesienie czystości wody; od źródeł do miasta Sokółki do I klasy, a na odcinku od Sokółki do ujścia rzeki Jałówki, do II klasy czystości.
- 28) Poprawa stanu czystości wód wymaga:
  - uregulowania gospodarki ściekowej na terenie gminy,
  - zapobiegania przedostawaniu się zanieczyszczeń z pól do cieków, poprzez wprowadzenie przegród biologicznych w ich sąsiedztwie,
  - ustalania warunków ochrony wód przy lokalizacji inwestycji.

3.15. Lasy

Lasy stanowią element podstawowy w systemie przyrodniczym gminy składający się z:

- 1) Zwartego kompleksu Puszczy Knyszyńskiej stanowiącej element systemu przyrodniczego o znaczeniu ponadregionalnym „NATURA 2000” i funkcjach: ekologicznej, naukowo-dydaktycznej, bioklimatycznej, gospodarczej, krajobrazowej i rekreacyjnej,
- 2) Z pozostałych lasów stanowiących element systemu przyrodniczego gminy o znaczeniu lokalnym i funkcjach: ekologicznych, gospodarczych, krajobrazowych i rekreacyjnych.

Podstawowe kierunki zagospodarowania obszarów leśnych to:

- 1) Ochrona walorów przyrodniczych i użytkowych przez zachowanie lasów, jako elementów krajobrazu naturalnego.

- 2) Utrzymanie trwałości i ciągłości przestrzennej funkcjonowania w ramach systemu ekologicznego oraz racjonalne wykorzystanie dla potrzeb gospodarczych i rekreacyjno-wypoczynkowych.
- 3) Prowadzenia gospodarki leśnej zgodnie z ustaleniami planów urządzenia lasów.
- 4) Udostępniania i częściowego przystosowywania kompleksów leśnych dla potrzeb rekreacyjno-wypoczynkowych.
- 5) Wykonania rekultywacji wyrobisk poeksploatacyjnych o kierunku leśnym.
- 6) Powiększania powierzchni leśnej w drodze zalesiania gruntów rolnych na wniosek właścicieli nieruchomości.
- 7) Uwzględnienia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gminy ustaleń Planu Ochrony Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej.
- 8) Nieuzasadnionego zmniejszania powierzchni leśnej na cele nieleśne.
- 9) Zakaz zabudowy z wyjątkiem urządzeń integralnie związanych z ich funkcją.
- 10) Zakaz lokalizacji składowisk odpadów przemysłowych i komunalnych.

3.16. Zieleń urządzona

Podstawowym kierunkiem zagospodarowania jest ochrona powierzchni istniejącej zieleni urządzonej i form zagospodarowania przed likwidacją z wyjątkiem szczególnych przypadków realizacji ważnych elementów komunikacyjnych lub infrastrukturalnych.

Realizacja ochrony istniejącej zieleni urządzonej wymagać będzie w szczególności:

- 1) Zakazu przeznaczania tych terenów na inne cele w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i decyzjach o warunkach zabudowy.
- 2) Doboru odpowiednich do warunków siedliskowych i układów przestrzennych gatunków zieleni.
- 3) Zachowania funkcji zieleni cmentarnej i parków podworskich.
- 4) Przestrzegania wymogów konserwatorskich w użytkowaniu i zagospodarowaniu obiektów stanowiących przedmiot ochrony konserwatorskiej.

3.17. Obszary i obiekty objęte szczególną formą ochrony przyrody oraz zasady ochrony krajobrazu

Na obszarze gminy Sokółka obszarami i obiektami prawnie chronionymi są:

- 1) Park Krajobrazowy „Puszcza Knyszyńska” wraz z otuliną.
- 2) Rezerwat "Kozłowy Ług".
- 3) Obszar chronionego krajobrazu „Wzgórza Sokólskie”.
- 4) Pomniki przyrody.

Podstawowy kierunek zagospodarowania w/w obiektów to:

- 1) Zachowanie dotychczasowego użytkowania i ochrona przed degradacją sanitarną.
- 2) Zapewnienie właściwego funkcjonowania i ciągłości układów ekologicznych.
- 3) Uwzględnienie w planach miejscowych i decyzjach o warunkach zabudowy zasad zagospodarowania określonych w planie ochrony Parku Krajobrazowego Puszczy.

Dla zachowania i ochrony istniejących walorów krajobrazowych należy:

- 1) Zachować rolniczo-leśny charakter gminy.
- 2) Zachować obecny stan zagospodarowania dolin rzek i zapobiegania ich zabudowie.
- 3) Zachować tożsamość krajobrazową poprzez zachowanie tradycyjnych układów osadniczych.

3.18. Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych

Dla ochrony wód powierzchniowych i podziemnych niezbędne jest:

- 1) Uzyskanie i utrzymanie odpowiednich określonych klas czystości wód powierzchniowych.
- 2) Ochrona wód gruntowych przed zanieczyszczeniami sanitarnymi, przemysłowymi i wodami opadowymi.
- 3) Utrzymanie nienaruszalnego przepływu biologicznego rzek.
- 4) Budowy lokalnych oczyszczalni ścieków.
- 5) Ochrony sanitarnej ujęć wód dla celów komunalnych i przemysłowych, zgodnie z ustaleniami pozwoleń wodno-prawnych.
- 6) Prawidłowej gospodarki zasobami wód powierzchniowych poprzez realizację programu małej retencji, polegającego na budowie zbiorników wodnych.
- 7) Podejmowanie działań w zakresie porządkowania gospodarki wodno - ściekowej w gminie.
- 8) Ustalanie warunków ochrony powietrza, gleb i wód przed zanieczyszczeniami w opracowaniach planistycznych i w decyzjach o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenów.
- 9) Podjęcie działań, które pozwolą na podniesienie czystości wody; od źródeł do miasta Sokółki do I klasy, a na odcinku od Sokółki do ujścia do rzeki Jałówki, do II klasy czystości.
- 10) Zapobieganie przedostawaniu się zanieczyszczeń z pól do cieków, poprzez wprowadzenie przegród biologicznych w ich sąsiedztwie.
- 11) Ustalanie warunków ochrony wód przy lokalizacji inwestycji.

3.19. Ochrona sanitarna powietrza atmosferycznego

W celu ochrony powietrza atmosferycznego należy:

- 1) Przeciwdziałać wzrostowi zanieczyszczeń powietrza, głównie produktami pochodzącymi z procesów energetycznych, przemysłowych oraz komunikacji.
- 2) Wprowadzić stały monitoring atmosfery, jako podstawy ustalania lokalnych, jednostkowych norm emisji zanieczyszczeń lub ich likwidacji w formie stosownych decyzji organów kompetentnych ds. ochrony środowiska szczebla samorządowego i państwowego.
- 3) Nakazać instalowanie urządzeń do redukcji zanieczyszczeń oraz zmian profilu i technologii produkcji w obiektach stanowiących głównie źródła zanieczyszczeń.
- 4) Stosować ekologiczne nośniki energetyczne (gaz ziemny i płynny, olej opałowy, energia elektryczna).

5) Utrzymywać dobry stan techniczny ulic i dróg.

3.20. Ochrona przed hałasem i wibracjami oraz przed szkodliwym elektromagnetycznym promieniowaniem niejonizującym

Minimalizacja poziomu hałasu i wibracji oraz promieniowania niejonizującego, wymagać będzie:

- 1) Eliminacji z obszarów zamieszkania i rekreacji źródeł hałasu o ponadnormatywnym natężeniu poprzez zabezpieczenia techniczne lub zmianę technologii i urządzeń.
- 2) Przestrzegania zasady, iż hałas i wibracje przekraczające dopuszczalne poziomy nie mogą wychodzić poza obręb działki, na której są wytwarzane.
- 3) Określania zasad i warunków sytuowania nowej zabudowy w stosunku do dróg o znacznej uciążliwości akustycznej, drogi nr: 19, 671, 673 i 674 i linii kolejowej.
- 4) Przestrzegania i uwzględniania w planach miejscowych zagospodarowania przestrzennego oraz w decyzjach o warunkach zabudowy wartości progowych poziomu hałasu określonych w przepisach szczególnych, aktualnie poziom dopuszczalny hałasu w dB wynosi:
  - a) dla terenów zabudowy mieszkaniowej:
    - drogi i linie kolejowe – 55 dB,
    - pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu – 50 dB.
  - b) dla terenów zabudowy zagrodowej i mieszkaniowo-usługowej:
    - drogi i linie kolejowe – 60 dB,
    - pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu – 55 dB.
- 5) W zakresie ochrony ludzi i środowiska przed szkodliwym elektromagnetycznym promieniowaniem niejonizującym, budynki przeznaczone na stały pobyt ludzi lokalizować w odległości nie mniej niż 6 m od osi linii energetycznej średniego napięcia 15 kV i 19 m od osi linii energetycznej wysokiego napięcia 110 kV.

3.21. Ochrona powierzchni ziemi

Celem ochrony powierzchni ziemi i racjonalnego wykorzystania jej walorów użytkowych należy:

- 1) Chronić powierzchnię ziemi przed zanieczyszczeniami stałymi i płynnymi.
- 2) Chronić rolniczą przestrzeń produkcyjną przed przeznaczeniem jej na cele inne niż rolnicze.
- 3) Chronić powierzchnię ziemi przed negatywnymi skutkami powierzchniowej eksploatacji surowców mineralnych.
- 4) Rekultywować nieczynne i dzikie wysypiska śmieci.

3.22. Zasady ochrony krajobrazu kulturowego

W aktualnych warunkach rozwojowych i działań w zakresie zaspokojenia potrzeb człowieka, ochrona krajobrazu kulturowego wiąże się z gospodarczą ochroną przyrody, która poprzez metody gospodarowania związane z problemami urbanistycznymi, dąży jednocześnie do zachowania naturalnych walorów krajobrazu, a zatem utrzymania bogactwa świata roślinnego i

zwierzęcego w środowisku leśnym, polowym, łąkowym i wodnym oraz utrzymania sprawności gleb, czystości wód, powietrza i estetyki krajobrazu.

Ochrona krajobrazu kulturowego nie może polegać jedynie na jego ochronie dotyczącej działań zachowawczych, niezbędna jest też jego konserwacja. Polegać ona powinna na działaniach powodujących jego utrzymanie w należytej, ustalonej dotychczas formie.

W gminie nieustannej konserwacji wymaga krajobraz rolniczy, który bez ponawiania zabiegów agrotechnicznych uległby regresowi.

Należy mieć także na uwadze konieczność rekultywacji terenów zdewastowanych, np. poeksploatacyjnych.

Ważnym zadaniem jest utrzymanie pozostałości parków podworskich w Sokółce i we wsiach Kundzin i Lebedzin.

Ochronie i pielęgnacji podlegają także istniejące na terenie gminy pomniki przyrody.

Jednymi z cenniejszych wartości krajobrazowo-kulturowych na terenie gminy są dominanty w postaci wież kościołów, jak też panoramy wsi, a także masywy leśne, które to elementy winny być zachowane.

3.23. Kierunki i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

Ochrona i utrzymanie w należyłym stanie technicznym obiektów zabytkowych i kulturowych, w miarę upływu lat będzie coraz trudniejsze i to gmina będzie musiała przejmować te obiekty oraz dbać o ich należyte utrzymanie.

Jednocześnie, istniejące na terenie gminy dobra kultury w postaci zabytków i obszarów zabytkowych, zabytków nie wpisanych do rejestru zabytków, zabytków archeologicznych, będą nabierały z biegiem lat wartości historycznych (niektóre z nich będą wpisane do rejestru zabytków), ale także ulegały dalszej degradacji technicznej, jeżeli nie podejmie się odpowiednich działań w celu utrzymania ich należytego stanu.

Rozwiązanie tego trudnego problemu będzie wymagało skoordynowania działań administracji rządowej i samorządowej.

Obiekty i obszary objęte ochroną oznaczono na mapie dotyczącej polityki zagospodarowania przestrzennego gminy. Przy wydawaniu decyzji związanych z zagospodarowaniem przestrzennym terenów znajdujących się na obszarach chronionych lub w pobliżu obiektów chronionych lub miejsc pamięci i miejsc historycznych należy uwzględniać ich szczególne znaczenie w przestrzeni gminy, a warunki decyzji dostosowywać do przepisów szczególnych i sytuacji przestrzennej zamierzenia inwestycyjnego.

3.24. Ochrona zabytków wpisanych i nie wpisanych do rejestru zabytków – zasady ochrony konserwatorskiej

Wszystkie obiekty uznane za zabytkowe (wpisane i nie wpisane do rejestru zabytków) oraz posiadające wartości historyczno – kulturowe wymienione w „Uwarunkowaniach” podlegają ochronie.

Polityka przestrzenna gminy:

- 1) Ochrona obiektów zabytkowych, wpisanych do rejestru zabytków, przez ich zachowanie i

konserwację. Wszelkie prace przy obiektach i na terenach zabytkowych oraz w ich bezpośrednim otoczeniu mogą być prowadzone tylko po uzyskaniu zezwolenia konserwatora zabytków;

- 2) Ochrona obiektów kulturowych umieszczonych w ewidencji dóbr kultury których wykaz umieszczono w części dotyczącej uwarunkowań rozwoju zagospodarowania przestrzennego, przez ich zachowanie i ochronę. Prace przy tych obiektach powinny być uzgadniane z konserwatorem zabytków. Rozbiórka budynku o wartościach kulturowych może być dokonana tylko w uzasadnionych przypadkach za zgodą konserwatora zabytków;
- 3) Ochrona zabytkowych założeń parkowych przez:
  - rekonstrukcję elementów zabytkowych układu terenu (układ komunikacyjny, podział funkcjonalno-przestrzenny, osie kompozycyjne i widokowe, cieki i zbiorniki wodne),
  - zachowanie i konserwację starodrzewu,
  - usunięciu elementów zniekształcających kompozycję zieleni (np. samosiewy) i odtworzeniu elementów zniszczonych (uzupełnienie nasadzeń).
- 4) Wymienione wyżej prace mogą być prowadzone tylko w uzgodnieniu z konserwatorem zabytków.
- 5) Zachowanie cmentarzy i mogił historycznych przez.
  - wyłączenie ich z wszelkiej działalności inwestycyjnej nie związanej z rewaloryzacją obiektu,
  - na zachowaniu i konserwacji historycznych elementów ukształtowania terenu cmentarzy (nasypy, wały, układ alejowy, układ kwater i mogił),
  - zachowanie i konserwację starodrzewu,
  - zachowanie i konserwację zabytkowych nagrobków, krzyży i innych elementów małej architektury (ogrodzenia, bramy),
  - usuwanie elementów zniekształcających (samosiewy, wysypiska, wyrobiska),
  - uwzględnianie ich występowania przy ustalaniu warunków zabudowy i zagospodarowywania terenów z nimi sąsiadujących.
- 6) Zakaz lokalizowania obiektów uciążliwych i obiektów, które mogą pogorszyć stan środowiska przyrodniczego w sąsiedztwie obiektów zabytkowych.
- 7) Zakaz lokalizacji obiektów zasłaniających widok na zabytek czy też dysharmonizujących przestrzennie i kompozycyjnie z jego elementami.
- 8) Uwzględnianie występowania w gminie stanowisk archeologicznych, działalność inwestycyjna na ich terenie może być prowadzona pod nadzorem archeologiczno-konserwatorskim. W przypadku stwierdzenia reliktywów archeologicznych podczas prowadzenia robót ziemnych lub budowlanych, prace mogą być kontynuowane jedynie zgodnie z przepisami w zakresie ochrony dóbr kultury.

W tym celu należy:

- 1) Ścisłe współpracować z Podlaskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

- 2) Ustalać w planach miejscowych zagospodarowania przestrzennego i w decyzjach o warunkach zabudowy odpowiednie zalecenia w celu ochrony zabytków i wartości kulturowych.
- 3) Kontrolować stan techniczny obiektów oraz udzielać pomocy (z udziałem Podlaskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków) ich właścicielom w celu należytego utrzymania obiektów.
- 2) Dbać o właściwe wykorzystanie funkcji obiektów.
- 3) Dążyć w szczególnych przypadkach do wykupienia obiektów przez gminę.
- 4) W przypadku konieczności rozbiórki lub przeniesienia obiektu o wartościach kulturowych, należy przed jego likwidacją lub przeniesieniem dokonać inwentaryzacji na zasadach określonych przez Podlaskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.
- 5) Wszelkie prace dotyczące obiektów zabytkowych i w ich bezpośrednim sąsiedztwie wymagają uzyskania zezwolenia Podlaskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.
- 6) Na terenach cmentarzy i parków należy przeprowadzać systematyczne prace remontowo – konserwatorskie dawnych nagrobków i krzyży prace porządkowe i pielęgnacyjne zieleni oraz – po uprzednim uzyskaniu pozytywnej opinii Podlaskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

3.25. Obiekty zabytkowe

Obiekty wpisane do Rejestru Zabytków są objęte ścisłą ochroną konserwatorską, która polega na ich zachowaniu i konserwacji.

Wykaz zabytków wpisanych do rejestru:

- 1) układ urbanistyczny starego miasta, obejmujący siatkę ulic i placów pochodzących z okresu XVII - XVIII wieku , oraz skalę zabudowy i sylwetę, wpisany do rejestru zabytków decyzją z dnia 20.12.1982 nr rejestru 514,
- 2) Drewniany meczet tatarski w Bohonikach nr rej. A-60,
- 3) Cmentarz muzułmański w Bohonikach nr rej. A-61,
- 4) Cmentarz żydowski w Sokółce ul. Zamenhofa, XVII - XX w. nr rej. A-114,
- 5) Zagroda nr 15 i stodoła w zagrodzie nr 16 w Geniuszach.
- 6) Dwa wiatraki koźlaki w Maławiczach Dolnych nr rejestru 379
- 7) Dróżniczówka murowana oraz domy nr 10 i 28 w Starej Rozedrance.
- 8) Dom nr 27 w Podkamionce.
- 9) Domy nr 18 i 51 w Starej Kamionce.
- 10) Zespół kościoła parafialnego w Starej Rozedrance.
- 11) Wiatrak paltrak w zagrodzie nr 28 w Zaspiczach.
- 12) Rynek z przyległymi ulicami z czasów lokowania miasta w XVI wieku.
- 13) Zespół kościoła par. pw. św. Antoniego, ul Grodzieńska 47, pochodzący z XIX - XX wieku, nr rejestru A - 7 z 30.12.1999 r. - chroniony w granicach zajmowanej działki,
- 14) Kościół katolicki w stylu neoklasycyźnym z 1848 roku pod wezwaniem św. Antoniego

nr rej. A-7 poz. 1

- 15) Budynek bramy przy kościele pod wezwaniem św. Antoniego nr rej. A-7 poz. 2
- 16) Kaplica przy kościele pod wezwaniem św. Antoniego nr rej. A-7 poz. 3,
- 17) Plebania stara przy kościele pod wezwaniem św. Antoniego nr rej. A-7 poz. 4,
- 18) Plebania nowa przy kościele pod wezwaniem św. Antoniego nr rej. A-7 poz. 5,
- 19) Budynek gospodarczy przy kościele pod wezwaniem św. Antoniego nr rej. A-7 poz. 6,
- 20) Cerkiew parafialna św. A. Newskiego, Rynek, w Sokółce z ok. 1830 roku nr rej. 676,
- 21) Plebania prawosławna, skrzyżowanie ulic Piłsudskiego i Ściegiennego, drewniana, powstała na przełomie XIX/XX wieku, nr rejestru A-577 z 04.12.1084 r.
- 22) Dom mieszkalny, drewniany, z 1914 r. Grodzieńska 8, Sokółka, nr rej. 798,
- 23) Dom mieszkalny, Grodzieńska 10, Sokółka, nr rej. 798,
- 24) Społeczne Muzeum Ziemi Sokólskiej.
- 25) Bóżnica, ob. Szkoła Podstawowa nr 2, ul. Szkolna 2, mur., k. XIX w
- 26) Dróżniczówka, ul. Białostocka 144, mur., pocz. XX.
- 27) Szkoła Podstawowa nr. 1, ul. Grodzieńska 42, mur. ok. 1930 r.,
- 28) Szkoła, obecnie LO, ul. Mickiewicza 11a, mur., ok. 1930,
- 29) Szlak Tatarski z meczetem muzułmańskim w Bohonikach.
- 30) Stanowiska archeologiczne wpisane do Rejestru Zabytków Archeologicznych.

Obiekty nie wpisane do Rejestru

- 1) Zespół kościoła parafialnego w Kundzinie Kościelnym nr karty 0378,
- 2) Park dworski – pozostałość Lebedzin nr karty 3822,
- 3) Cmentarz grzebalny wraz z ogrodzeniem w Sokolanach. Nr karty 0248,
- 4) Kaplica cmentarna prawosławna , Sokółka nr karty 0536,
- 5) Cmentarz prawosławny, Sokółka nr karty 0276,
- 6) Cmentarz katolicki Sokółka nr karty 0275,
- 7) Cmentarz ewangelicki w Sokółce nr karty 0277,
- 8) Cmentarz przykościelny kość. Wniebowzięcia N.M.P. Sokółka nr karty 0394,
- 9) Budynek usługowo-mieszkalny, Białostocka 28, Sokółka, nr karty 3029,
- 10) Dom mieszkalny, Grodzieńska 8, Sokółka, nr karty 2731,
- 11) Dom mieszkalny, Grodzieńska 23, Sokółka, nr karty 2798,
- 12) Dom mieszkalny, Plac Kościuszki 17, Sokółka, nr karty 3052,
- 13) Dom mieszkalny, Plac Kościuszki 26, Sokółka, nr karty 00223,
- 14) Dom mieszkalny, Plac Kościuszki 28, Sokółka, nr karty 00224,
- 15) Dom mieszkalny, Ściegiennego 9/11, Sokółka, nr karty 2729,
- 16) Dom mieszkalny, Ściegiennego 15, Sokółka, nie ujęty w ewidencji

- 17) Park, ul. Kryńska, Sokółka, nr karty 2678,
- 18) Park, Straż, nie ujęty w ewidencji,
- 19) Dom Białostocka nr 6, mur., pocz. XX.
- 20) Dom Białostocka nr 14, mur., k. XIX.
- 21) Dom, Białostocka nr 27, drewn., 1. 20 XX.
- 22) Dom, Białostocka nr 31, mur., pocz. XX.
- 23) Dom, Białostocka nr 35, mur., pocz. XX. .
- 24) Dom, Białostocka nr 38, drewn., ok. 1910.
- 25) Dom, Białostocka nr 46, drewn., ok. 1910.
- 26) Dom, Białostocka nr 50, drewn., ok. 1910.
- 27) Dom, Białostocka nr 63, drewn.-mur., I. 20 XX.
- 28) Dom, Białostocka nr 69, drewn., I. 20 XX
- 29) Dom, Głowackiego nr 6, drewn., I. 20 XX.
- 30) Dom , Grodzieńska nr 23, drewn., I. 20 XX.
- 31) Dom, Grodzieńska nr 31, mur., pocz. XX.
- 32) Dom, Grodzieńska nr 51, drewn., pocz. XX.
- 33) Dom, Grodzieńska nr 54, drewn., I. 20 XX.
- 34) Dom, Grodzieńska nr 86, drewn., I. 20 XX
- 35) Dom, Grodzieńska nr 90, drewn., pocz. XX.
- 36) Dom, Kilińskiego nr 1, drewn., pocz. XX.
- 37) Dom, Kilińskiego nr 2, drewn., pocz. XX.
- 38) Dom, Kilińskiego nr 3, drewn., 2 poł. XIX.
- 39) Dom, Kilińskiego nr 4/4a, drewn., 2 poł. XIX.
- 40) Dom, Kołłątaja nr 13, mur., XIX/XX
- 41) Dom, Kołłątaja nr 37, mur., pocz. XX.
- 42) Dom, Kołłątaja nr 51, drewn., przed 1910.
- 43) Dom, pl. Kościuszki nr 9, mur., 2 poł. XIX.
- 44) Dom, pl. Kościuszki nr 16, mur., 2 poł. XIX.
- 45) Dom, pl. Kościuszki nr 20, mur., XIX/XX.
- 46) Dom, pl. Kościuszki nr 25, mur., XVIII.
- 47) Dom, pl. Kościuszki nr 26, mur., 1 poł. XIX.
- 48) Dom, pl. Kościuszki nr 29, mur., k. XVIII,
- 49) Dom, 1 Maja nr 10, mur., 4 ćw. XIX.
- 50) Dom, 1 Maja nr 43, drewn., 1. 20 XX.
- 51) Dom, Ściegiennego nr 14, drewn., XIX/XX.

- 52) Dom, Ściegiennego nr 19, drewn., I. 20 XX.
- 53) Dom, Ściegiennego nr 21, drewn., I. 20 XX.
- 54) Dom, Ściegiennego nr 23, drewn., poł. XIX.
- 55) Dom, ul 11 Listopada nr 20, drewn. k. XIX w.
- 56) Dom, ul 11 Listopada nr 30, drewn.- mur. I. 20 XX.
- 57) Dom, ul 11 Listopada nr 36, drewn. I. 20 XX.

Pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków wymagają:

- 1) Wszelkie prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach oraz w ich bezpośrednim otoczeniu.
- 2) Podział lub scalanie nieruchomości przy zabytkach oraz w ich bezpośrednim otoczeniu.
- 3) Usunięcie drzew lub krzewów z terenu zabytkowych nieruchomości.
- 4) Przemieszczanie zabytku nieruchomego wpisanego do rejestru.
- 5) Zmiana przeznaczenia lub sposobu wykorzystania zabytku.
- 6) Umieszczanie na zabytku, wpisanym do rejestru, urządzeń technicznych, tablic, reklam, napisów, anten i masztów.
- 7) Sprzedaż, zamiana, darowizna lub oddanie w wieczyste użytkowanie, ustanowienie trwałego zarządu, wnoszenie zabytków, jako wkładu niepieniężnego do spółek.

Zaleca się szczegółowe określenie zasad ochrony zabytków i ich otoczenia w planach zagospodarowania przestrzennego, we współpracy z PWKZ.

3.26. Zasady ochrony konserwatorskiej obszarów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków

Ochrona historycznego układu przestrzennego miasta Sokółka powinna być uwzględniana w planach miejscowych zagospodarowania przestrzennego i polegać na:

- 1) Zachowaniu historycznego rozplanowania układu osadniczego i jego historycznych elementów (np. kościołów, cmentarzy, zespołu dworskiego wraz z towarzyszącą im zielenią, historycznego układu komunikacyjnego i parcelacyjnego, a w szczególności przebiegu dróg w obecnych liniach rozgraniczających i zabudowy.
- 2) Kształtowaniu nowych elementów układu przestrzennego w dostosowaniu do historycznej kompozycji i dyspozycji funkcjonalno-przestrzennej układu.
- 3) Zachowaniu zbliżonej do historycznej skali układu.
- 4) Zachowaniu historycznych dominant wysokościowych, przestrzennych i architektonicznych.
- 5) Zachowaniu, restauracji i modernizacji technicznej zabudowy historycznej.
- 6) Dostosowaniu nowej zabudowy do historycznej kompozycji przestrzennej chronionego obszaru w zakresie sytuacji, skali i bryły oraz w nawiązaniu do lokalnej tradycji budowlanej, z wykluczeniem zabudowy wielkopłytowej.
- 7) Zachowaniu tradycyjnej dyspozycji funkcjonalno- przestrzennej zabudowy pierzei rynku.

- 8) Nawiązaniu w nowej zabudowie do typowych cech budownictwa tradycyjnego (wysokość zabudowy, kształty dachów, ganki, typy szczytów itp.).
- 9) Zachowaniu lub przywracaniu historycznych nazw ulic oraz nazw geograficznych.
- 10) Zachowaniu osi widokowych na istniejące zabytki: kościoły, cerkwie, i cmentarze.

3.27. Zasady ochrony konserwatorskiej zabytków niewpisanych do rejestru zabytków

Pozostałe zabytki, nie wpisane do rejestru zabytków stanowiące przedmiot zainteresowania konserwatorskiego, podlegają zachowaniu i ochronie. Zaleca się szczegółowe określenie zasad ochrony zabytków i ich otoczenia w planach zagospodarowania przestrzennego, we współpracy z PWKZ. Prace przy tych zabytkach winny być uzgadniane z PWKZ. Rozbiórka budynku o wartościach zabytkowych może być dokonana tylko w uzasadnionych przypadkach (bardzo zły stan zachowania) za zgodą PWKZ.

3.28. Zasady ochrony stanowisk archeologicznych

Zabytki archeologiczne objęte są ścisłą ochroną konserwatorską, która polega na zakazie prowadzenia na terenie zabytku wszelkiej działalności inwestycyjnej niezwiązanej z jego rewaloryzacją.

Stanowiska archeologiczne objęte są obserwacją archeologiczną. Ujawnionym dotychczas stanowiskom należy zapewnić pełną ochronę przez zaznaczenie ich lokalizacji w planach zagospodarowania przestrzennego. Wszelka działalność inwestycyjna na ich terenie oraz w ich sąsiedztwie może być prowadzona pod nadzorem archeologiczno-konserwatorskim. W przypadku stwierdzenia reliktyw archeologicznych prace powinny być przerwane, a teren udostępniony do badań archeologicznych, których wyniki zadecydują o możliwości ich kontynuowania. Zaleca się wznowienie badań archeologicznych na terenie miasta, (np. w ramach tzw. Archeologicznego Zdjęcia Polski).

W tym celu należy:

- 1) Wprowadzać odpowiednie ustalenia w planach miejscowych zagospodarowania przestrzennego chroniące zabytki archeologiczne.
- 2) W przypadku konieczności przeznaczania terenów ze stanowiskami archeologicznymi na ważne cele publiczne należy w planie miejscowym ustalić sposób postępowania uzgodniony z Podlaskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.
- 3) Należy zapisywać w planach miejscowych zagospodarowania przestrzennego konieczność zawiadamiania służbę archeologiczną w przypadku natrafienia na obiekty nieznanego pochodzenia podczas prowadzonych prac ziemnych.
- 4) Stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków nie powinny być rozkopywane, a na ich terenie nie należy lokalizować żadnych inwestycji.
- 5) Inwestycje planowane na obszarach stanowisk archeologicznych nie wpisanych do rejestru zabytków należy każdorazowo prowadzić pod nadzorem archeologicznym po uzyskaniu zgody Podlaskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków; w przypadku natrafienia w trakcie prowadzonych nadzorów archeologicznych na nawarstwienia lub obiekty archeologiczne, nadzory mogą być przekształcone w wyprzedzające badania archeologiczne.

Wykaz stanowisk archeologicznych w gminie Sokółka

L.p.	Miejscowość	Nr stan.	Funkcja stanowiska	Chronologia
1.	Bachmatówka	9	śląd osadniczy	pradzieje
			osada?	wczesne średniowiecze
2.	Bachmatówka	10	śląd osadniczy	Epoka Kamienna
			śląd osadniczy	pradzieje
			śląd osadniczy	wczesne średniowiecze
			śląd osadniczy	średniowiecze
3.	Bachmatówka	11	osada?	wczesne średniowiecze
			śląd osadniczy	średniowiecze
			śląd osadniczy	późne średniowiecze
4.	Bachmatówka	12	śląd osadniczy	wczesne średniowiecze
5.	Bachmatówka	13	śląd osadniczy	Epoka Kamienna
			śląd osadniczy	Neolit?
			śląd osadniczy	Epoka Brązu
			śląd osadniczy	wczesne średniowiecze
6.	Bachmatówka	14	punkt osadniczy	nowożytność
7.	Bilwinki	25	śląd osadniczy	Epoka Kamienna
8.	Bogusze	4	punkt osadniczy	Epoka Kamienna
			osada	nowożytność
9.	Bogusze	5	osada	nowożytność
10.	Bogusze	6	punkt osadniczy	późne średniowiecze/ nowożytność
11.	Bogusze	7	osada	nowożytność
12.	Bogusze	8	osada	późne średniowiecze/ nowożytność
13.	Bogusze	9	śląd osadniczy	Epoka Kamienna
			osada	późne średniowiecze/ nowożytność
14.	Bogusze	10	śląd osadniczy	Epoka Kamienna
			osada	nowożytność
15.	Bogusze	11	osada	nowożytność
16.	Bogusze	12	śląd osadniczy	Epoka Kamienna lub Wczesny Brąz
			śląd osadniczy	nowożytność
17.	Bogusze	13	osada	późne średniowiecze/ nowożytność

18.	Bogusze	14	punkt osadniczy	późne średniowiecze (nowożytność)
19.	Bogusze	15	punkt osadniczy	późne średniowiecze (nowożytność)
20.	Bogusze	16	punkt osadniczy	późne średniowiecze (nowożytność)
21.	Bogusze	17	śląd osadniczy	starożytność
			punkt osadniczy	nowożytność
22.	Bogusze	18	śląd osadniczy	pradzieje
			punkt osadniczy	nowożytność
23.	Bogusze	19	punkt osadniczy	późne średniowiecze (nowożytność)
24.	Bogusze	20	śląd osadniczy	późne średniowiecze
			punkt osadniczy	nowożytność
25.	Bogusze	21	punkt osadniczy	późne średniowiecze (nowożytność)
26.	Bogusze	22	śląd osadniczy	średniowiecze?
			punkt osadniczy	nowożytność
27.	Bogusze	26	punkt osadniczy	późne średniowiecze (nowożytność)
28.	Bohoniki	40	punkt osadniczy	XV-XVI wiek
29.	Bohoniki	51	punkt osadniczy	nowożytność
30.	Bohoniki	52	osada	nowożytność
31.	Bohoniki	53	punkt osadniczy	nowożytność
32.	Bohoniki	54	śląd osadniczy	późne średniowiecze?
33.	Bohoniki	55	osada	nowożytność
34.	Bohoniki	56	cmentarzysko	?
35.	Bohoniki	57	punkt osadniczy	nowożytność
36.	Drahle	45	punkt osadniczy	XV-XVI wiek
37.	Drahle	46	punkt osadniczy	nowożytność
38.	Drahle	48	śląd osadniczy	średniowiecze
39.	Drahle	49	punkt osadniczy	nowożytność
40.	Drahle	50	osada	nowożytność
41.	Gieniusze	15	osada?	nowożytność
42.	Gieniusze	16	osada?	Epoka Brązu
			osada?	nowożytność
43.	Gieniusze	17	osada?	późne średniowiecze
44.	Gieniusze	18	osada	Epoka Brązu
			osada	późne średniowiecze
45.	Gieniusze	19	osada?	późne średniowiecze

46.	Gieniusze	20	osada?	Epoka Brązu
			osada?	późne średniowiecze
47.	Gieniusze	21	osada	późne średniowiecze
48.	Gieniusze	23	osada?	późne średniowiecze
			osada?	nowożytność
49.	Gieniusze	24	osada?	późne średniowiecze
			osada?	nowożytność
50.	Gieniusze	25	osada	późne średniowiecze
51.	Gieniusze	26	osada	późne średniowiecze
52.	Gieniusze	27	osada	nowożytność
53.	Gieniusze	28	osada?	późne średniowiecze
54.	Gieniusze	29	osada	późne średniowiecze
55.	Gieniusze	32	osada	nowożytność
56.	Gieniusze	3	osada	późne średniowiecze/ nowożytność
57.	Gliniszcz Wielkie	18	śląd osadniczy	późne średniowiecze
58.	Gliniszcz Wielkie	19	punkt osadniczy	XVI-XVII wiek
59.	Gliniszcz Wielkie	20	śląd osadniczy	późne średniowiecze
60.	Gliniszcz Wielkie	21	śląd osadniczy	wczesne średniowiecze
			śląd osadniczy	późne średniowiecze
61.	Gliniszcz Wielkie	22	punkt osadniczy	późne średniowiecze
62.	Gliniszcz Wielkie	23	punkt osadniczy	XVI-XVII wiek
63.	Gliniszcz Wielkie	24	punkt osadniczy	późne średniowiecze
64.	Gliniszcz Wielkie	25	punkt osadniczy	późne średniowiecze
65.	Gliniszcz Wielkie	26	punkt osadniczy	XV-XVII wiek
66.	Gliniszcz Wielkie	27	śląd osadniczy	średniowiecze (XIII-XIV wiek)
67.	Gliniszcz Wielkie	28	punkt osadniczy	XVI-XVII wiek
68.	Gliniszcz Wielkie	29	punkt osadniczy	XVI-XVII wiek
69.	Gliniszcz Wielkie	30	punkt osadniczy	XIV-XVI wiek
70.	Gliniszcz Wielkie	31	punkt osadniczy	XVI-XVII wiek
71.	Gliniszcz Wielkie	19	śląd osadniczy	średniowiecze
			śląd osadniczy	nowożytność
72.	Gliniszcz Wielkie	20	śląd osadniczy	Epoka Kamienna / Wczesny Brąz
			śląd osadniczy	nowożytność
73.	Gliniszcz Wielkie	21	śląd osadniczy	późne średniowiecze

			punkt osadniczy	nowożytność
74.	Gliniszczce Wielkie	22	osada	późne średniowiecze/ nowożytność
75.	Gliniszczce Wielkie	23	punkt osadniczy	nowożytność
76.	Gliniszczce Wielkie	24	śląd osadniczy	późne średniowiecze
			śląd osadniczy	nowożytność
77.	Gliniszczce Wielkie	25	śląd osadniczy	średniowiecze
			punkt osadniczy	nowożytność
78.	Gliniszczce Wielkie	26	punkt osadniczy	nowożytność
79.	Gliniszczce Wielkie	27	śląd osadniczy	Epoka Kamienna
			śląd osadniczy	nowożytność
80.	Gliniszczce Wielkie	28	śląd osadniczy	Epoka Kamienna / Wczesny Brąz
			osada	nowożytność
81.	Gliniszczce Wielkie	29	punkt osadniczy	nowożytność
82.	Gliniszczce Wielkie	30	śląd osadniczy	Epoka Kamienna
			śląd osadniczy	średniowiecze
			punkt osadniczy	nowożytność
83.	Hało	18	śląd osadniczy	wczesne średniowiecze
			śląd osadniczy	nowożytność
84.	Hało	19	śląd osadniczy	wczesne średniowiecze
			śląd osadniczy	nowożytność
85.	Hało	20	śląd osadniczy	średniowiecze
86.	Hało	21	śląd osadniczy	średniowiecze
			śląd osadniczy	nowożytność
87.	Hało	22	śląd osadniczy	pradzieje
			śląd osadniczy	średniowiecze
			śląd osadniczy	nowożytność
88.	Igryły	48	osada?	późne średniowiecze
89.	Igryły	49	osada	nowożytność
90.	Igryły	50	osada	późne średniowiecze
91.	Jałówka	32	śląd osadniczy	późne średniowiecze
92.	Jałówka	33	śląd osadniczy	wczesne średniowiecze
93.	Janowszczyzna	43	osada?	późne średniowiecze
94.	Janowszczyzna	44	osada?	późne średniowiecze
95.	Janowszczyzna	45	osada	późne średniowiecze

96.	Janowszczyzna	15	osada	nowożytność
97.	Janowszczyzna	16	punkt osadniczy	późne średniowiecze
			punkt osadniczy	nowożytność
98.	Janowszczyzna	20	punkt osadniczy	późne średniowiecze?
			punkt osadniczy	nowożytność
99.	Janowszczyzna	21	osada?	nowożytność
100.	Jelenia Góra	46	osada?	późne średniowiecze
101.	Jelenia Góra	47	osada	późne średniowiecze
102.	Jelenia Góra	17	osada?	nowożytność
103.	Jelenia Góra	23	punkt osadniczy	Epoka Kamienna
			punkt osadniczy	nowożytność
104.	Kantorówka	14	punkt osadniczy	nowożytność
105.	Kantorówka	15	punkt osadniczy	późne średniowiecze
106.	Kantorówka	16	punkt osadniczy	średniowiecze
107.	Kantorówka	17	punkt osadniczy	nowożytność
108.	Kantorówka	23	punkt osadniczy	średniowiecze
109.	Karcze	14	śląd osadniczy	nowożytność
110.	Karcze	15	punkt osadniczy	Rzym
111.	Kraśniany	32	punkt osadniczy	średniowiecze
			punkt osadniczy	nowożytność
112.	Kraśniany	33	śląd osadniczy	pradzieje
			punkt osadniczy	nowożytność
113.	Kraśniany	34	punkt osadniczy	późne średniowiecze/ nowożytność
114.	Kraśniany	35	śląd osadniczy	średniowiecze
			punkt osadniczy	nowożytność
115.	Kraśniany	36	śląd osadniczy	neolit
116.	Kraśniany	37	osada	nowożytność
117.	Kraśniany	38	śląd osadniczy	średniowiecze
			śląd osadniczy	nowożytność
118.	Kraśniany	39	punkt osadniczy	średniowiecze
			punkt osadniczy	nowożytność
119.	Kraśniany	40	śląd osadniczy	późne średniowiecze
120.	Kraśniany	41	śląd osadniczy	późne średniowiecze
			śląd osadniczy	nowożytność

121.	Kraśniany	42	punkt osadniczy	późne średniowiecze/ nowożytność
122.	Kraśniany	43	punkt osadniczy	średniowiecze
			punkt osadniczy	nowożytność
123.	Kraśniany	44	śląd osadniczy	późne średniowiecze
			punkt osadniczy	nowożytność
124.	Kraśniany	53	śląd osadniczy	średniowiecze
			śląd osadniczy	nowożytność
125.	Kraśniany	54	śląd osadniczy	średniowiecze?
			punkt osadniczy	nowożytność
126.	Kraśniany	55	osada	nowożytność
127.	Kraśniany	56	śląd osadniczy	średniowiecze
			punkt osadniczy	nowożytność
128.	Kraśniany	57	punkt osadniczy	późne średniowiecze/ nowożytność
129.	Kraśniany	58	śląd osadniczy	średniowiecze?
			punkt osadniczy	nowożytność
130.	Kraśniany	59	śląd osadniczy	wczesne średniowiecze
			punkt osadniczy	nowożytność
131.	Kraśniany	60	osada	nowożytność
132.	Kraśniany	61	punkt osadniczy	późne średniowiecze/ nowożytność
133.	Kraśniany	62	śląd osadniczy	pradzieje
			śląd osadniczy	nowożytność
134.	Kraśniany	63	punkt osadniczy	późne średniowiecze/ nowożytność
135.	Kundzicze	10	osada?	późne średniowiecze
136.	Kundzicze	11	osada	późne średniowiecze/ nowożytność
137.	Kundzicze	12	punkt osadniczy	późne średniowiecze/ nowożytność
138.	Kundzicze	13	śląd osadniczy	Epoka Kamienna / Wczesny Brąz
			punkt osadniczy	nowożytność
139.	Kundzicze	14	śląd osadniczy	Epoka Kamienna
140.	Kundzin	4	skarb	okres rzymski
141.	Kundzin	16	punkt osadniczy	nowożytność
142.	Kundzin	17	śląd osadniczy	pradzieje
			śląd osadniczy	okres rzymski?
143.	Kundzin	18	punkt osadniczy	późne średniowiecze-XVI wiek
144.	Kundzin	19	punkt osadniczy	późne średniowiecze

145.	Kundzin	20	śląd osadniczy	późne średniowiecze
			punkt osadniczy	XVI-XVII wiek
146.	Kundzin	21	punkt osadniczy	średniowiecze
			punkt osadniczy	nowożytność
147.	Kundzin	22	punkt osadniczy	nowożytność
148.	Kurowszczyzna	18	punkt osadniczy	nowożytność
149.	Kurowszczyzna	10	punkt osadniczy	nowożytność
150.	Kurowszczyzna	19	punkt osadniczy	nowożytność
151.	Kurowszczyzna	20	punkt osadniczy	późne średniowiecze
152.	Kurowszczyzna	21	punkt osadniczy	nowożytność
153.	Kurowszczyzna	23	punkt osadniczy	nowożytność
154.	Kurowszczyzna	8	śląd osadniczy	XVII wiek
155.	Lebiedzin	4	śląd osadniczy	Epoka Kamienna
156.	Lipina	27	osada?	XVI wiek?
157.	Lipina	28	osada	XVI wiek
158.	Lipina	29	punkt osadniczy	późne średniowiecze
			punkt osadniczy	nowożytność
159.	Lipina	30	osada?	nowożytność
160.	Lipina	31	osada?	późne średniowiecze/ nowożytność
161.	Lipina	32	osada	nowożytność
162.	Lipina	33	punkt osadniczy	późne średniowiecze
			punkt osadniczy	nowożytność
163.	Lipina	34	osada?	XVI wiek?
164.	Malawicze Dolne	70	punkt osadniczy	późne średniowiecze?
			punkt osadniczy	nowożytność
165.	Malawicze Dolne	71	punkt osadniczy	XVI - XVII wiek
166.	Malawicze Dolne	72	osada	XV - połowa XVII wieku
167.	Malawicze Dolne	29	śląd osadniczy	nowożytność
168.	Malawicze Dolne	30	punkt osadniczy	nowożytność
169.	Malawicze Dolne	73	punkt osadniczy	XV - XVI wiek
170.	Mičkowa Hać	36	osada	nowożytność
171.	Mičkowa Hać	1	osada?	wczesne średniowiecze
172.	Mičkowa Hać	3	śląd osadniczy	wczesne średniowiecze
			śląd osadniczy	średniowiecze

173.	Mićkowa Hać	4	śląd osadniczy	wczesne średniowiecze
			śląd osadniczy	późne średniowiecze
			śląd osadniczy	nieokreślony
174.	Miejskie Nowiny	1	grodzisko	wczesne średniowiecze
175.	Miejskie Nowiny	2	osada	pradzieje (okres rzymski?)
			osada	wczesne średniowiecze
176.	Miejskie Nowiny	3	śląd osadniczy	Epoka Kamienna
			punkt osadniczy	późne średniowiecze/ nowożytność
177.	Miejskie Nowiny	4	śląd osadniczy	Epoka Kamienna
			śląd osadniczy	nowożytność
178.	Miejskie Nowiny	5	śląd osadniczy	Epoka Kamienna
			punkt osadniczy	średniowiecze
			punkt osadniczy	nowożytność
179.	Miejskie Nowiny	6	śląd osadniczy	Epoka Kamienna (wczesny brąz)
			śląd osadniczy	nowożytność
180.	Miejskie Nowiny	7	śląd osadniczy	Epoka Kamienna (wczesny brąz)
			punkt osadniczy	nowożytność
181.	Miejskie Nowiny	8	śląd osadniczy	Epoka Kamienna (wczesny brąz)
			śląd osadniczy	nowożytność
182.	Miejskie Nowiny	9	śląd osadniczy	Epoka Kamienna (wczesny brąz)
			punkt osadniczy	późne średniowiecze/ nowożytność
183.	Miejskie Nowiny	30	punkt osadniczy	późne średniowiecze/ nowożytność
184.	Miejskie Nowiny	35	osada?	pradzieje
			śląd osadniczy	wczesne średniowiecze
185.	Nomiki	33	śląd osadniczy	pradzieje (okres rzymski)
			śląd osadniczy	średniowiecze
186.	Nomiki	34	punkt osadniczy	późne średniowiecze
187.	Nomiki	35	punkt osadniczy	późne średniowiecze
188.	Nomiki	36	śląd osadniczy	Epoka Kamienna
189.	Nomiki	37	śląd osadniczy	późne średniowiecze
190.	Nomiki	38	punkt osadniczy	późne średniowiecze
			śląd osadniczy	nowożytność
191.	Nowa Kamionka	4	punkt osadniczy	nowożytność
192.	Nowa Kamionka	5	śląd osadniczy	nowożytność

193.	Nowa Kamionka	6	śląd osadniczy	wczesne średniowiecze
194.	Nowa Kamionka	7	osada	nowożytność
195.	Nowa Kamionka	8	osada	nowożytność
196.	Nowa Kamionka	9	punkt osadniczy	nowożytność
197.	Nowa Kamionka	11	śląd osadniczy	nowożytność
198.	Nowa Kamionka	24	śląd osadniczy	XVI wiek
199.	Nowa Kamionka	25	osada	późne średniowiecze – XVII wiek
200.	Nowa Kamionka	43	śląd osadniczy	nowożytność
201.	Nowa Kamionka	44	punkt osadniczy	XV - XVI wiek
202.	Nowa Kamionka	47	osada	XV - XVI wiek
203.	Nowa Moczalnia	18	śląd osadniczy	Epoka Kamienna
204.	Nowa Moczalnia	19	śląd osadniczy	nowożytność
205.	Nowa Rozedranka	5	śląd osadniczy	pradzieje
			śląd osadniczy	wczesne średniowiecze
			śląd osadniczy	nowożytność
206.	Nowa Rozedranka	6	śląd osadniczy	wczesne średniowiecze
			śląd osadniczy	XVII wiek
207.	Nowa Rozedranka	7	osada?	średniowiecze
			śląd osadniczy	nowożytność
208.	Nowa Rozedranka	8	śląd osadniczy	paleolit schyłkowy
			śląd osadniczy	mezolit
			śląd osadniczy	średniowiecze
			śląd osadniczy	późne średniowiecze
			osada	XVII - XVIII wiek
209.	Orłowicze	23	punkt osadniczy	późne średniowiecze - XVI wiek
210.	Orłowicze	24	punkt osadniczy	nowożytność
211.	Orłowicze	25	osada	XV - XVII wiek
212.	Orłowicze	26	osada	XIII wiek - późne średniowiecze
213.	Orłowicze	27	punkt osadniczy	późne średniowiecze
214.	Orłowicze	28	punkt osadniczy	wczesne średniowiecze
			punkt osadniczy	późne średniowiecze - nowożytność
215.	Orłowicze	29	osada	późne średniowiecze - nowożytność
216.	Orłowicze	39	śląd osadniczy	późne średniowiecze
217.	Orłowicze	44	punkt osadniczy	średniowiecze

218.	Orłowicze	45	punkt osadniczy	późne średniowiecze
219.	Orłowicze	46	śląd osadniczy	późne średniowiecze
220.	Orłowicze	47	punkt osadniczy	późne średniowiecze
221.	Orłowicze	48	osada	XV-XVII wiek
222.	Orłowicze	49	punkt osadniczy	XV-XVII wiek
223.	Orłowicze	50	osada	późne średniowiecze
224.	Orłowicze	51	osada	nowożytność
225.	Ostrówek	1	punkt osadniczy	Epoka Kamienna, mezolit?
			osada	nowożytność
226.	Pawełki	29	punkt osadniczy	nowożytność
227.	Pawełki	2	punkt osadniczy	XVI-XVII wiek
			punkt osadniczy	nowożytność
228.	Pawełki	3	osada?	XVI wiek?
			punkt osadniczy	nowożytność
229.	Pawełki	4	śląd osadniczy	nowożytność
230.	Pawełki	5	osada	XVI-XVII wiek?
231.	Pawełki	11	osada?	późne średniowiecze/ nowożytność
232.	Pawełki	12	punkt osadniczy	późne średniowiecze
			punkt osadniczy	nowożytność
233.	Pawełki	1	osada	XVI?-XVIII wiek
234.	Pawłowszczyzna	33	punkt osadniczy	późne średniowiecze/ nowożytność
235.	Planteczka	22	śląd osadniczy	Epoka Kamienna, mezolit?
236.	Planteczka	24	punkt osadniczy	Epoka Kamienna
			osada	nowożytność
237.	Plebanowce	1	cmentarzysko?	
238.	Plebanowce	66	punkt osadniczy	nowożytność
239.	Plebanowce	67	punkt osadniczy	późne średniowiecze/ nowożytność
240.	Plebanowce	68	śląd osadniczy	średniowiecze
			śląd osadniczy	nowożytność
241.	Plebanowce	69	osada	późne średniowiecze/ nowożytność
242.	Plebanowce	70	śląd osadniczy	Epoka Kamienna
			śląd osadniczy	nowożytność
243.	Plebanowce	71	punkt osadniczy	późne średniowiecze/ nowożytność
244.	Plebanowce	72	osada	późne średniowiecze/ nowożytność

245.	Plebanowce	73	punkt osadniczy	nowożytność
246.	Plebanowce	74	osada	nowożytność
247.	Plebanowce	43	śląd osadniczy	Mezolit - Epoka Żelaza
248.	Plebanowce	44	śląd osadniczy	Epoka Kamienna
249.	Podjałówka	34	śląd osadniczy	pradzieje
			śląd osadniczy	średniowiecze
250.	Podjanowszczyzna	14	osada	nowożytność
251.	Podkamionka	37	punkt osadniczy	późne średniowiecze/ nowożytność
252.	Podkamionka	38	śląd osadniczy	późne średniowiecze/ nowożytność
253.	Podkamionka	39	punkt osadniczy	późne średniowiecze/ nowożytność
254.	Podkamionka	40	osada	nowożytność
255.	Podkamionka	41	punkt osadniczy	późne średniowiecze/ nowożytność
256.	Podkamionka	42	punkt osadniczy	późne średniowiecze/ nowożytność
257.	Podkamionka	13	osada	nowożytność
258.	Poniatowicze	1	cmentarzysko, grób pojedynczy	nowożytność
259.	Poniatowicze	2	cmentarzysko	średniowiecze/ początek okresu nowożytnego
260.	Poniatowicze	3	cmentarzysko	średniowiecze - początek
261.	Poniatowicze	33	śląd osadniczy	późne średniowiecze
			punkt osadniczy	nowożytność
262.	Poniatowicze	34	śląd osadniczy	wczesne średniowiecze
			punkt osadniczy	późne średniowiecze
263.	Poniatowicze	35	punkt osadniczy	nowożytność
264.	Poniatowicze	4	śląd osadniczy	późne średniowiecze
			punkt osadniczy	nowożytność
265.	Poniatowicze	5	punkt osadniczy	późne średniowiecze (XIII-XIV wiek)
266.	Poniatowicze	6	punkt osadniczy	późne średniowiecze
			punkt osadniczy	nowożytność
267.	Poniatowicze	7	punkt osadniczy	późne średniowiecze
268.	Poniatowicze	8	punkt osadniczy	średniowiecze
269.	Poniatowicze	9	punkt osadniczy	późne średniowiecze
270.	Poniatowicze	10	punkt osadniczy	wczesne średniowiecze
			punkt osadniczy	średniowiecze

271.	Poniatowicze	11	punkt osadniczy	późne średniowiecze
272.	Poniatowicze	12	punkt osadniczy	XV-XVI wiek
273.	Poniatowicze	13	punkt osadniczy	późne średniowiecze
274.	Poniatowicze	61	punkt osadniczy	XVI-XVII wiek
275.	Poniatowicze	62	śląd osadniczy	średniowiecze
276.	Poniatowicze	63	punkt osadniczy	późne średniowiecze
277.	Poniatowicze	64	śląd osadniczy	pradzieje
			śląd osadniczy	średniowiecze
278.	Poniatowicze	65	punkt osadniczy	późne średniowiecze
279.	Poniatowicze	66	osada	późne średniowiecze - XVI wiek
280.	Poniatowicze	67	punkt osadniczy	późne średniowiecze
281.	Poniatowicze	68	śląd osadniczy	średniowiecze
282.	Puciłki	36	śląd osadniczy	późne średniowiecze
283.	Puciłki	37	osada	późne średniowiecze - połowa XVII wieku
284.	Puciłki	38	śląd osadniczy	późne średniowiecze
285.	Puciłki	69	punkt osadniczy	późne średniowiecze - XVI wiek
286.	Sierbowce	24	śląd osadniczy	pradzieje
			punkt osadniczy	nowożytność
287.	Sierbowce	25	punkt osadniczy	pradzieje - Halszat?
			punkt osadniczy	nowożytność
288.	Sierbowce	27	punkt osadniczy	późne średniowiecze/ nowożytność
289.	Sierbowce	28	śląd osadniczy	średniowiecze
			punkt osadniczy	nowożytność
290.	Sierbowce	29	śląd osadniczy	XIV-XV wiek?
			śląd osadniczy	nowożytność
291.	Sierbowce	30	osada	nowożytność
292.	Sierbowce	31	osada	nowożytność
293.	Słojniki	65	osada	nowożytność
294.	Słojniki	66	punkt osadniczy	późne średniowiecze/ nowożytność
295.	Słojniki	67	śląd osadniczy	Epoka Kamienia
			punkt osadniczy	nowożytność
296.	Słojniki	26	osada	nowożytność
297.	Smolanka	24	śląd osadniczy	mezolit?

			śląd osadniczy	wczesne średniowiecze
			śląd osadniczy	późne średniowiecze
298.	Smolanka	25	śląd osadniczy	wczesne średniowiecze
			śląd osadniczy	późne średniowiecze
299.	Smolanka	26	osada?	wczesne średniowiecze
			śląd osadniczy	późne średniowiecze
300.	Smolanka	27	śląd osadniczy	średniowiecze
			śląd osadniczy	późne średniowiecze
301.	Smolanka	28	śląd osadniczy	wczesne średniowiecze
			śląd osadniczy	XVI wiek
302.	Sokolany	17	śląd osadniczy	schyłek Epoki Kamienia/ Wczesny Brąz?
303.	Sokolany	33	śląd osadniczy	Epoka Kamienia/ Wczesny Brąz
			punkt osadniczy	nowożytność
304.	Sokolany	34	śląd osadniczy	schyłek Epoki Kamienia lub Wczesny Brąz
305.	Sokolany	35	śląd osadniczy	Epoka Kamienia
			punkt osadniczy	średniowiecze
			punkt osadniczy	nowożytność
306.	Sokolany	36	punkt osadniczy	nowożytność
307.	Sokolany	37	śląd osadniczy	Epoka Kamienia
			punkt osadniczy	nowożytność
308.	Sokolany	38	śląd osadniczy	Epoka Kamienia
			śląd osadniczy	późne średniowiecze/ nowożytność
309.	Sokolany	39	osada	nowożytność
310.	Sokolany	42	śląd osadniczy	średniowiecze
311.	Sokolany	43	śląd osadniczy	Epoka Kamienia/ Wczesny Brąz
			śląd osadniczy	nowożytność
312.	Sokolany	44	punkt osadniczy	nowożytność
313.	Sokolany	45	osada	późne średniowiecze/ nowożytność
314.	Sokolany	46	punkt osadniczy	późne średniowiecze/ nowożytność
315.	Sokolany	47	punkt osadniczy	nowożytność
316.	Sokolany	48	śląd osadniczy	Epoka Kamienia
317.	Sokolany	50	punkt osadniczy	nowożytność

318.	Sokolany	51	osada	nowożytność
319.	Sokolany	52	śląd osadniczy	Epoka Kamienia
			punkt osadniczy	późne średniowiecze/ nowożytność
320.	Sokolany	53	śląd osadniczy	Epoka Kamienia (Wczesny Brąz)
321.	Sokolany	54	śląd osadniczy	Epoka Kamienia (Wczesny Brąz)
			śląd osadniczy	średniowiecze
322.	Sokolany	55	śląd osadniczy	schyłek Epoki Kamienia - Wczesny Brąz
323.	Sokolany	60	śląd osadniczy	średniowiecze
			punkt osadniczy	nowożytność
324.	Sokolany	61	śląd osadniczy	wczesne średniowiecze
325.	Sokolany	62	śląd osadniczy	Epoka Kamienia
326.	Sokolany	63	punkt osadniczy	nowożytność
327.	Sokołka	5	punkt osadniczy	późne średniowiecze - XVI wiek
328.	Sokołka	6	punkt osadniczy	późne średniowiecze - XVI wiek
329.	Sokołka	7	śląd osadniczy	neolit
			osada	późne średniowiecze - XVI wiek
330.	Sokołka	8	punkt osadniczy	późne średniowiecze - XVI wiek
331.	Sokołka	9	punkt osadniczy	XV-XVI wiek
332.	Sokołka	10	osada	XVI-XVII wiek
333.	Sokołka	11	osada	XV-XVII wiek
334.	Sokołka	12	punkt osadniczy	XV? - połowa XVII wieku
335.	Sokołka	13	punkt osadniczy	nowożytność
336.	Sokołka	52	punkt osadniczy	średniowiecze
337.	Sokołka	53	punkt osadniczy	XV-XVI wiek
338.	Sokołka	54	osada	nowożytność
339.	Sokołka	1	osada	XV-XVII wiek
340.	Sokołka	22	śląd osadniczy	Epoka Kamienia
			osada	nowożytność
341.	Sokołka	31	punkt osadniczy	późne średniowiecze/ nowożytność
342.	Sokołka	52	śląd osadniczy	Epoka Kamienia/ Wczesny Brąz
			śląd osadniczy	nowożytność
343.	Sokołka	54	osada	późne średniowiecze/ nowożytność
344.	Sokołka	55	osada	nowożytność

345.	Sokolka	56	śląd osadniczy	Epoka Kamienia
			śląd osadniczy	nowożytność
346.	Sokolka	57	osada	późne średniowiecze/ nowożytność
347.	Sokolka	58	śląd osadniczy	Epoka Kamienia
			punkt osadniczy	nowożytność
348.	Sokolka	59	osada	nowożytność
349.	Sokolka	60	śląd osadniczy	Epoka Kamienia
			punkt osadniczy	nowożytność
350.	Sokolka	61	śląd osadniczy	Epoka Kamienia
			osada	nowożytność
351.	Sokolka	62	śląd osadniczy	Epoka Kamienia
			osada	nowożytność
352.	Sokolka	64	śląd osadniczy	Epoka Kamienia
			punkt osadniczy	późne średniowiecze/ nowożytność
353.	Sokolka	1	śląd osadniczy	Epoka Kamienia
354.	Sokolka	2	osada	późne średniowiecze/ nowożytność
355.	Sokolka	45	punkt osadniczy	późne średniowiecze/ nowożytność
356.	Sokolka	46	śląd osadniczy	średniowiecze
			punkt osadniczy	nowożytność
357.	Sokolka	47	osada	XV/XVI-XVII wiek?
358.	Sokolka	48	śląd osadniczy	Epoka Kamienia (Wczesny Brąz)
			osada	nowożytność
359.	Sokolka	49	osada	XV/XVI-XVII wiek
360.	Sokolka	50	osada	późne średniowiecze/ nowożytność
361.	Sokolka	51	śląd osadniczy	Epoka Kamienia
			śląd osadniczy	nowożytność
362.	Sokolka	52	punkt osadniczy	późne średniowiecze/ nowożytność
363.	Stara Kamionka	27	punkt osadniczy	nowożytność
364.	Stara Kamionka	28	śląd osadniczy	późne średniowiecze
365.	Stara Kamionka	30	punkt osadniczy	nowożytność
366.	Stara Kamionka	31	punkt osadniczy	nowożytność
367.	Stara Kamionka	32	punkt osadniczy	nowożytność
368.	Stara Kamionka	33	punkt osadniczy	nowożytność
369.	Stara Kamionka	34	punkt osadniczy	nowożytność

370.	Stara Kamionka	35	punkt osadniczy	nowożytność
371.	Stara Kamionka	36	punkt osadniczy	nowożytność
372.	Stara Kamionka	37	punkt osadniczy	późne średniowiecze (XVI wiek)
373.	Stara Kamionka	38	punkt osadniczy	nowożytność
374.	Stara Kamionka	39	punkt osadniczy	XV-XVII wiek
375.	Stara Kamionka	40	śląd osadniczy	średniowiecze
			osada	XV-XVI wiek
376.	Stara Kamionka	41	osada	nowożytność
377.	Stara Kamionka	42	śląd osadniczy	wczesne średniowiecze
			osada	XV-XVI wiek
378.	Stara Kamionka	6	osada?	XVII wiek?
379.	Stara Kamionka	7	punkt osadniczy	późne średniowiecze
			śląd osadniczy	nowożytność
380.	Stara Kamionka	9	osada?	nowożytność
381.	Stara Kamionka	41	punkt osadniczy	Epoka Kamienia
			punkt osadniczy	nowożytność
382.	Stara Kamionka	42	punkt osadniczy	Epoka Kamienia
			punkt osadniczy	nowożytność
383.	Stara Moczalnia	5	punkt osadniczy	średniowiecze?
			punkt osadniczy	nowożytność
384.	Stara Moczalnia	6	punkt osadniczy	Epoka Brązu
			punkt osadniczy	XVI wiek?
385.	Stara Moczalnia	7	osada	nowożytność
386.	Stara Moczalnia	8	punkt osadniczy	Epoka Kamienia - Wczesna Epoka Brązu
			osada?	nowożytność
387.	Stara Moczalnia	9	punkt osadniczy	późne średniowiecze
			osada?	nowożytność
388.	Stara Moczalnia	10	punkt osadniczy	późne średniowiecze
			punkt osadniczy	nowożytność
389.	Stara Moczalnia	11	osada	nowożytność
390.	Stara Moczalnia	12	punkt osadniczy	Epoka Kamienia
			osada?	nowożytność
391.	Stara Rozedranka	29	śląd osadniczy	średniowiecze?

392.	Stara Rozedranka	30	osada?	późne średniowiecze
			osada?	nowożytność
393.	Stary Szor	31	śląd osadniczy	wczesne średniowiecze/ średniowiecze
394.	Straż	2	punkt osadniczy	Epoka Kamienia - neolit
			punkt osadniczy	późne średniowiecze
			punkt osadniczy	nowożytność
395.	Straż	3	punkt osadniczy	późne średniowiecze
			osada?	nowożytność
396.	Straż	4	osada	XVI wiek
397.	Szyndziel	23	osada	nowożytność
398.	Szyndziel	5	punkt osadniczy	nowożytność
399.	Szyszki	41	śląd osadniczy	późne średniowiecze
400.	Szyszki	42	punkt osadniczy	XV? - XVII wiek
401.	Szyszki	43	punkt osadniczy	średniowiecze
402.	Szyszki	2	punkt osadniczy	późne średniowiecze - XVI wiek
403.	Szyszki	3	punkt osadniczy	XVI-XVII wiek
404.	Walentykowo	30	punkt osadniczy	średniowiecze
			osada	XV-XVII wiek
405.	Walentykowo	31	punkt osadniczy	nowożytność
406.	Walentykowo	32	śląd osadniczy	Epoka Kamienia
			punkt osadniczy	późne średniowiecze
407.	Wierzchjedlina	35	osada	nowożytność
408.	Wierzchjedlina	2	śląd osadniczy	Epoka Kamienia
			śląd osadniczy	wczesne średniowiecze
			śląd osadniczy	nowożytność
409.	Wojnachy	12	punkt osadniczy	XVI-XVII wiek
410.	Wojnachy	13	punkt osadniczy	nowożytność
411.	Wojnachy	14	śląd osadniczy	nowożytność
412.	Wojnachy	15	śląd osadniczy	neolit
413.	Wojnachy	16	osada	nowożytność
414.	Wojnachy	17	punkt osadniczy	nowożytność
415.	Woroniany	64	osada	XVI-XVII wiek
416.	Woroniany	41	śląd osadniczy	Epoka Kamienia
417.	Woroniany	40	śląd osadniczy	Epoka Kamienia (Wczesny Brąz)

418.	Wysokie Laski	63	śląd osadniczy	Epoka Kamienia
419.	Zadworzany	8	punkt osadniczy	XVI-XVII wiek
420.	Zamczysk	34	punkt osadniczy	późne średniowiecze/ nowożytność
421.	Zaśpicze	39	śląd osadniczy	Epoka Kamienia
			punkt osadniczy	nowożytność (XVI-XVII wiek)
422.	Zaśpicze	40	śląd osadniczy	późne średniowiecze
423.	Zaśpicze	41	punkt osadniczy	XIII-XIV wiek
424.	Zaśpicze	43	punkt osadniczy	XVI-XVII wiek
425.	Zaśpicze	47	punkt osadniczy	XIII-XIV wiek
426.	Zaścianki	22	osada	nowożytność
427.	Zaścianki	26	punkt osadniczy	nowożytność
428.	Zawistowszczyzna	51	punkt osadniczy	późne średniowiecze/ nowożytność
429.	Zawistowszczyzna	53	osada	nowożytność
430.	Żuki	56	punkt osadniczy	Epoka Kamienia
			punkt osadniczy	nowożytność
431.	Żuki	57	śląd osadniczy	Epoka Kamienia
			punkt osadniczy	nowożytność
432.	Żuki	58	osada	nowożytność
433.	Żuki	59	punkt osadniczy	nowożytność

3.29. Zasady ochrony zabytkowych założeń dworsko-ogrodowych

Ochrona zabytkowych założeń dworsko-ogrodowych polega na:

- 1) Zachowaniu i konserwacji dworu i zabudowy podworskiej.
- 2) Restauracji i rekonstrukcji elementów zabytkowych układu terenu: układ komunikacyjny, podział funkcjonalno-przestrzenny, osie kompozycyjne i widokowe, ciek i zbiorniki wodne.
- 3) Zachowaniu i konserwacji starodrzewu.
- 4) Usunięciu elementów zniekształcających kompozycje zieleni (np. samosiewy) i odtworzeniu elementów zniszczonych (uzupełnianie nasadzeń).
- 5) Zakazie lokalizacji na terenie założenia w jego otoczeniu inwestycji o charakterze uciążliwym-mogącym przyczynić się do zniszczenia zabytku, a także obiektów zasłaniających widok na zabytek, czy też dysharmonizujących z jego elementami.

Wszelkie prace przy zabytku oraz działalność inwestycyjna na jego terenie winny być uzgadniane z PWKZ.

3.30. Zasady ochrony cmentarzy i mogił historycznych

Ochrona cmentarzy i mogił historycznych polega na:

- 1) Wyłączeniu ich spod wszelkiej działalności inwestycyjnej niezwiązanej z ich rewaloryzacją.
- 2) Zachowaniu i konserwacji historycznych elementów ukształtowania terenu cmentarzy (nasypy, wały, układ alejowy, układ kwater i mogił).
- 3) Zachowaniu i konserwacji starodrzewu.
- 4) Zachowaniu i konserwacji zabytkowych nagrobków, krzyży oraz innych elementów małej architektury (ogrodzenia i bramy).
- 5) Usuwaniu elementów zniekształcających (np. samosiewy, wysypiska śmieci, wyrobiska).
- 6) Zakazie lokalizowania w ich bezpośrednim sąsiedztwie działalności o uciążliwym charakterze oraz obiektów zasłaniających widok na cmentarz, czy też dysharmonizujących przestrzennie i kompozycyjnie z jego elementami.

3.31. Zasady ochrony konserwatorskiej zabytków ruchomych

- 1) Zachowanie i ochrona wszystkich kapliczek i krzyży przydrożnych zarówno zabytkowych jak i współczesnych.
- 2) Opracowanie dokumentacji Miejsc Pamięci Narodowej.
- 3) Opracowanie kart ewidencyjnych oraz wykonanie inwentaryzacji pomiarowej dla wszystkich obiektów tradycyjnych.

3.32. Problematyka kulturowa miasta w jego rozwoju przestrzennym

W ramach przyjętego głównego celu rozwoju miasta Sokółki jakim jest zrównoważony, harmonijny rozwój jego struktury funkcjonalno-przestrzennej, zapewniający poprawę życia mieszkańców, jednym z celów strategicznych, uwzględniających aspekty kulturowe tego rozwoju, jest dążenie do zachowania wszelkich wartościowych zasobów dziedzictwa kulturowego miasta.

Cel ten powinien być realizowany poprzez poszerzenie prawnej ochrony obiektów o rozpoznanych wartościach kulturowych a także utrzymanie wartościowych zasobów środowiska oraz krajobrazu kulturowego.

Szczególne znaczenie tego obszaru aktywności mieszkańców ujawnia się w konfrontacji z dominującym obecnie, europejskim, uniwersalnym modelem życia, stanowiącym zagrożenie stopniowym wytracaniem tożsamości kulturowej i narodowej społeczeństwa polskiego i społeczności lokalnych. Zagrożenie to, będące bezpośrednią konsekwencją procesu integracji europejskiej, wymaga szczególnej ochrony dziedzictwa kulturowego, zarówno materialnego jak i duchowego oraz kultywowania lokalnych specyfik kulturowych i religijnych.

Dla osiągnięcia powyższych celów kulturowych niezbędna jest realizacja polityki przyjmującej za podstawę działania następujące kierunki i zasady:

- 1) Ochrona oraz poprawa stanu technicznego i standardu cywilizacyjnego istniejących obiektów zabytkowych, prawnie chronionych i postulowanych do objęcia ochroną prawną, uporządkowanie ich otoczenia oraz wyeksponowanie w przestrzeni miasta, udostępnienie dla turystyki krajoznawczej.
- 2) Utrzymanie historycznej, najbardziej zabytkowej struktury miasta i jej elementów krystalizujących (m.in. rynku i przylegającej do niego prostokątnej sieci ulic) poprzez odtwo-

rzenie zasadniczych elementów tej struktury, poprawianie dostępności komunikacyjnej, zachowanie obiektów współczesnych harmonizujących przyjętymi rozwiązaniami architektonicznymi, skalą i zastosowanymi materiałami z obiektami zabytkowymi, dopuszczenie możliwości modernizacji zabytków i podniesienia standardu funkcjonalnego oraz technicznego.

- 3) Zwiększanie atrakcyjności przestrzeni publicznych zabytkowej części Sokółki poprzez:
- lokalizowanie funkcji użytkowych niekolizyjnych z historycznymi funkcjami obszaru, zapewniających podstawy ekonomiczne utrzymania dobrego stanu technicznego zabudowy i zagospodarowania oraz atrakcyjność turystyczną i racjonalne wykorzystanie dla potrzeb społecznych,
  - porządkowanie przestrzeni publicznych (ulic, placów, terenów zieleni położonych wewnątrz istniejącej zabudowy), uzupełnianie pierzei ulic oraz elementów infrastruktury technicznej,
  - tworzenie interesujących programowo i architektonicznie aranżacji otoczenia przestrzeni publicznych i ich zagospodarowania,
  - eliminowanie funkcji użytkowych i obiektów kolizyjnych pod względem sanitarnym i estetycznym z walorami kulturowymi obszaru zabytkowego.
- 4) Tworzenie wartości kulturowych w nowych i rewaloryzowanych zespołach zabudowy, w oparciu o:
- wykorzystanie w kompozycjach urbanistycznych szczególnych cech środowiska przyrodniczego dla potrzeb terenów sportowo – rekreacyjnych i turystycznych, a konfiguracji terenów dla kształtowania sposobu zabudowy,
  - rozmieszczenie akcentów i dominant przestrzennych, twórczo kontynuujących istniejące założenie urbanistyczne,
  - stosowanie zindywidualizowanych form architektonicznych poszczególnych obiektów lub ich grup, z zachowaniem harmonijnych gabarytów całościowych zespołów zabudowy i z dbałością o sylwetę przestrzenną całości miasta,
  - harmonizowanie gabarytów zabudowy plombowej z gabarytami otaczającej zabudowy (z wyjątkiem dominant przestrzennych i akcentów urbanistycznych wynikających z całościowych koncepcji urbanistycznych),
  - porządkowanie zagospodarowania terenów istniejącej zabudowy mieszkaniowej, terenów usługowych, produkcyjnych i składowych oraz budynków i działek położonych w bezpośrednim sąsiedztwie przestrzeni publicznych,
  - modernizację istniejącego zagospodarowania, uporządkowaną lokalizację obiektów handlowych, usługowych i użyteczności publicznej,
  - utrzymanie w dobrym stanie budynków i terenów przyległych.

Ustalenie ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego są jedną z form prawnych ochrony zabytków, nie ujętych w rejestrze zabytków - art.7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. Nr 162 poz.1568 ze zm.).

Jedną z ważnych zasad służących rozważaniom merytorycznym nad kierunkami dalszego rozwoju miasta powinno być uznanie jako podstawy tych rozważań ciągłości procesów planistycznych zachodzących dotychczas w przestrzeni miasta, będących następstwem obowiązywania prawa miejscowego.

3.33. Zasady tworzenia nowych wartości kulturowych

- 1) Należy kultywować regionalne formy architektoniczne oraz tradycje materiałowe i konstrukcyjne.
- 2) Należy dążyć do indywidualizowania przestrzennych form zabudowy i zagospodarowania przestrzeni publicznych w dostosowaniu do otaczającej zabudowy i krajobrazu historyczno-kulturowo-przyrodniczego.
- 3) Wyżej wymienione działania należy wpisywać do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
- 4) Należy stosować materiały, wystrój i kolorystykę obiektów budowlanych oraz zagospodarowanie i otoczenie terenów w nawiązaniu do tradycji lokalnych.
- 5) Należy wykorzystywać istniejące warunki przestrzenne do tworzenia akcentów i dominant w przestrzeni.
- 6) Należy dążyć do harmonizowania gabarytów zabudowy plombowej z gabarytami otaczającej zabudowy.

4. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

4.1. Rolnicza przestrzeń produkcyjna

Rolnicza przestrzeń produkcyjna gminy jest użytkowana przez stosunkowo dużą liczbę gospodarstw chłopskich, powyżej 1 ha – 2972 gospodarstw, przy czym oznacza to nie tylko rozdrobnienie własności (średnia wielkość gospodarstwa w gminie wynosi 7,5 ha), ale również powstawanie tzw. „szachownicy gruntów”, obniżający efektywność gospodarowania na rozsianych działkach.

Przekształcenie w strukturze obszarowej gospodarstw jest procesem długotrwałym, którego tempo ukształtują w znacznej mierze czynniki zewnętrzne, oddziałujące na przepływ ludności do działalności pozarolniczej oraz opłacalność produkcji rolnej.

Długookresowe trendy w zakresie poprawy struktury obszarowej gospodarstw w Polsce do roku 2020 określają następujące wyznaczniki¹:

- zmniejszenie się ogólnej liczby gospodarstw o 20-25% i wzrost obszaru przeciętnego gospodarstwa chłopskiego,
- ponad dwukrotny wzrost liczby gospodarstw większych (powyżej 15 ha), które są sprawniejsze i bardziej efektywne niż jednostki małe,
- stabilizacja udziału jednostek najmniejszych (1-2 ha), które utracą charakter gospodarstw rolnych i staną się działkami przydomowymi dla rodzin o nierolniczych źródłach

¹ Strategia rozwoju Polski do roku 2020: Komitet prognoz „Polska 2000 Plus” przy Prezydium PAN, 2000 r.

utrzymania,

- zmniejszenie się liczby i odsetka gospodarstw małych i średnich (2-10 ha).

Przyjmując powyższe tendencje oraz specyfikę lokalnych uwarunkowań zakłada się, że liczba gospodarstw w poszczególnych grupach obszarowych może ukształtować się w 2020r. następująco:

- ogólna liczba gospodarstw rolnych - około 2400
- w tym: o pow. 1-10 ha - około 960
- 10-15 ha - około 800
- 15 ha i więcej - około 640.

Średnia wielkość gospodarstwa chłopskiego zwiększy się w ten sposób z 10 ha użytków rolnych w 2006 r. do 12 – 12,5 ha w 2020 r. Poprawa struktury agrarnej i wyposażenia w maszyny i urządzenia gospodarstw rolnych umożliwi zmniejszenie zatrudnienia rolniczego oraz spadek liczby i odsetka ludności utrzymującej się z prowadzenia gospodarstw rolnych.

Tworzenie warunków do intensywnego wykorzystania rolniczej przestrzeni produkcyjnej i majątku produkcyjnego rolnictwa powinno polegać na:

- 1) Wspieraniu procesu wzrostu powierzchni gospodarstw rolnych poprzez:
  - zbywanie gruntów rolnych skarbu państwa,
  - prowadzeniu scaleń i wymianę gruntów,
  - popieranie rozwoju usług w zakresie obsługi rolnictwa,
  - wspieranie procesu rozwoju dużych gospodarstw rolnych.
- 2) Poprawie jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej przez:
  - dalszą regulację stosunków wodnych (melioracje, drenaż),
  - zwiększenie udziału nawożenia naturalnego.
- 3) Ochrony kompleksów wartościowych gruntów przed przeznaczeniem na cele nierolnicze.
- 4) Zalesianie gruntów marginalnych dla produkcji rolniczej.
- 5) Popieranie rozwoju otoczenia rolnictwa w zakresie mechanizacji prac rolnych, zaopatrzenia w środki produkcji, zbytu surowców, przetwórstwa rolniczego i obsługi weterynaryjnej oraz agroturystyki.
- 6) Podnoszenie poziomu technologii produkcji rolniczej i warunków zamieszkiwania ludności rolniczej poprzez:
  - rozwój we wsiach wyposażenia w urządzenia infrastruktury technicznej.
  - utrzymanie istniejących urządzeń obsługi ludności i podnoszenie ich standardu technicznego i cywilizacyjnego.
  - tworzenie warunków do powstania nowych obiektów i urządzeń usługowych.
  - poprawę stanu dróg, zarówno o znaczeniu ponadgminnym jak też dróg gminnych i polnych.

W okresie perspektywicznym rolnictwo gminy w coraz większym stopniu oparte będzie o zintegrowane i ekologiczne formy gospodarowania.

Gospodarowanie gruntami rolnymi, zgodnie z potrzebami ochrony środowiska odbywać się będzie poprzez:

- 1) Preferowanie rolnictwa ekologicznego na terenach posiadających najkorzystniejsze warunki do produkcji tzw. „zdrowej” żywności.
- 2) Zmianę sposobu użytkowania terenów niekorzystnych dla rolnictwa, w tym zalesianie gruntów na podstawie przepisów szczególnych.
- 3) Systematyczne eliminowanie chemicznych środków ochrony roślin, zwłaszcza na terenach narażonych na skażenie wód.
- 4) Stopniowe ograniczenie stosowania nawozów mineralnych na rzecz nawożenia organicznego.
- 5) Unikanie koncentracji nadmiernej hodowli oraz upowszechnienia jej w wielofunkcyjnych gospodarstwach rolnych.
- 6) Upowszechnienie samowystarczalności paszowej gospodarstw rolnych.
- 7) Upowszechnienie korzystania z energii produkowanej ze źródeł odnawialnych, przede wszystkim dotyczące produkcji energii cieplnej z biomasy.
- 8) Wspieranie rozwoju działów specjalnych rolnictwa.
- 9) Utrzymanie istniejących ogrodów działkowych i ewentualny dalszy ich rozwój.

4.2. Tereny leśne

Leśnictwo, podobnie jak dotychczas, nie będzie miało w przyszłości większego znaczenia w gospodarce gminy. Niemniej lasy, głównie prywatne, będą wykorzystywane zgodnie z dotychczasowymi tendencjami tj. poprzez pozyskanie i przeróbkę drewna, zwłaszcza na własne potrzeby rolników.

Do głównych kierunków rozwoju gospodarki leśnej zaliczyć należy:

- 1) Produkcję surowca drzewnego o zróżnicowanej jakości z przeznaczeniem na wewnętrzne potrzeby gminy i najbliższej okolicy. Ważnym użytkownikiem wewnętrznym może być rozwijane budownictwo rekreacyjne, w tym letniskowe. Może to spowodować rozwój lokalnego przemysłu tartaczno-rolniczego oraz wzrost zatrudnienia w sektorze pozyskiwania i przerobu drewna.
- 2) Prowadzenie akcji zalesień gruntów marginalnych oraz poeksploatacyjnych, stwarzając w ten sposób większy popyt na siłę roboczą, a równocześnie źródło dochodów dla gospodarstw chłopskich, po opracowaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, lub na podstawie przepisów szczególnych.
- 3) Rozwój zbieractwa runa leśnego na cele konsumpcyjne i rynkowe, stanowiąc przy tym dodatkowe źródło dochodów dla części mieszkańców.
- 4) Proekologiczny kierunek gospodarki na terenach leśnych, polegający na:
  - ochronie bioróżnorodności, naturalnych kierunkach hodowli lasów z zachowaniem zgodności siedliskowej,
  - przeciwdziałanie monokulturze upraw leśnych,

- zwiększanie odporności biologicznej poprzez wprowadzanie wielogatunkowości drzew oraz zapobieganie masowemu pojawianiu się szkodników.

Dopuszcza się również przeznaczanie lasów na inne cele, w tym rolne, na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

5. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI

I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

5.1. Kierunki i zasady rozwoju systemu komunikacji

5.1.1. Sieć drogowa

Sokółka jest znaczącym węzłem komunikacji drogowej. Walorem jest położenie Sokółki w bliskiej odległości od innych ważnych ośrodków miejskich, zarówno w obrębie województwa białostockiego, jak i poza jego granicami. Sokółka leży przy międzynarodowej trasie drogowej i kolejowej Warszawa - Grodno i dalej w kierunkach na Wilno, Rygę, Sankt - Petersburg, Mińsk, Moskwę i cały Wschód.

Przez teren gminy Sokółka przechodzi droga krajowa Nr 19:

granica państwa – Kuźnica - Sokółka - Białystok - Lublin - Rzeszów - południowa granica państwa – (20,337 km w gm. Sokółka) - zaliczona do układu dróg szybkiego ruchu w Polsce (klasa GP docelowo S).

Ponadto przechodzą 3 drogi wojewódzkie:

Nr 671 - Korycin - Janów - Sokolany - 4,630 km (klasa Z docelowo G),

Nr 673 - Sokółka - Dąbrowa Białostocka - Lipsk - 7,530 km (klasa Z docelowo G),

Nr 674 - Sokółka - Krynki – 9,760 km (klasa Z docelowo G).

oraz następujące drogi powiatowe

03120 - Sokolany - Gliniszcz Wielkie - Gliniszcz Małe - Zwierzany - droga 03119

03123 - Kuźnica Białostocka - Nowodziel - Klimówka - Malawicze Dolne

03124 - Czuprynowo - Klimówka - Norniki - Zaścipcze - droga 03123

03125 - Zadworzany - Kundzin - Poniatowicze - droga 03123

03126 - Sokółka - Malawicze Duże - Wojnowce - Babiki - Słójka

03127 - droga 674 - Drahle - Suchynicze - Babiki

03129 - Drahle - Bohoniki - Malawicze Dolne

03149 - Stara Kamionka - Wierzchlesie - droga 676

03151 - Sokółka - Pawełki - Słojniki - Planteczka - Lipina - droga NR19

03152 - Pawełki - Stara Kamionka

03153 - Sokółka - Słojniki

03154 - Podjanowszczyzna - Janowszczyzna - Jelenia Góra - Wysokie Laski - Planteczka

03155 - droga nr 19 - Zawistowszczyzna - Igryły - droga nr 19

03156 - Sokółka - Kuryły (Kolonja) - Bachmatówka - Stara Rozedranka - Nowa Rozedranka
Podkamionka - Podjanowszczyzna

03157 - Geniusze - Pawłowszczyzna - droga 03156
03158 - Nowa Rozedranka - Stara Rozedranka
03159 - droga 03 158 - Stary Szor
03160 - Stara Rozedranka - Lebiedzin
03161 - Suchodolina - Majewo - Trzcianka - Bogusze - Sokółka
03162 - droga S 18 - Tartak (kolonia) - droga 03156
03164 - droga 672 - Żuki - Plebanowce - Gilbowszczyzna
03165 - Studzieńczyna - droga 03161
03168 - Białousy - Podlubianka - Stara Rozedranka
03225 - droga 03126 - Puciłki - Poniatowicze

Ulice powiatowe:

1. Zabrodzie
2. Górna
3. Targowa
4. Jana Pawła II
5. Kresowa
6. Konopnickiej

Z analizy układu komunikacyjnego miasta i gminy wynika, że istniejąca sieć dróg jest już nie wystarczająca do obsługi transportu, a ich stan techniczny jest niezadowalający.

Parametry techniczne drogi krajowej Nr 19 na terenie gminy Sokółka nie zapewniają już przepustowości tych dróg dla zwiększającego się natężenia ruchu pojazdów samochodowych. W roku 2011 przewiduje się podjęcie procedury prawnej na przygotowanie realizacji trasy drogi S19 Kuźnica – Sokółka – Korycin i trasy Sokółka – Wasilków, wraz z obwodnicą Sokółki. Realizacja tego zadania jest przewidziana po roku 2013.

Na podstawie analizy obciążenia ruchem drogi nr 19 w „Koncepcji programowej obwodnicy m. Sokółki” opracowanej przez „Transprojekt” Biuro Projektowo-Badawcze Dróg i Mostów w Warszawie określono następujące wnioski:

- 1) Ruch tranzytowy na obwodnicy stanowić będzie około 35% łącznego ruchu na wylocie z miasta.
- 2) Poziom swobody ruchu, uznany, jako minimalny dla tej klasy drogi, został przekroczony na odcinku przejścia przez miasto, około roku 2000, co uzasadnia budowę obwodnicy miasta.
- 3) Pomiary ruchu w roku 2005, uzasadniały przyjęcie na obwodnicy przekroju jednojezdniowego o szerokości 7,0 m.
- 4) W opracowanej wstępnej dokumentacji przewiduje się dwupoziomowe skrzyżowania z torami kolejowymi i dwupoziomowy węzeł z drogą nr 673. Docelowo przewiduje się węzły drogowe oraz przecięcia dwupoziomowe z pozostałymi drogami.

Podstawowy układ wewnętrzny miasta stanowią następujące ciągi uliczne: Białostocka-Grodzieńska, 1 Maja, Kolejowa-Przemysłowa z przedłużeniem do Białostockiej i Lotników Lewoniewskich oraz Lotników Lewoniewskich, Kresowa, Torowa, Witosza, Generała Sikorskiego, Targowa, Dąbrowskiego, Warszawska, Piłsudskiego, Plac Kościuszki, Mickiewicza, Kardynała Wyszyńskiego, Mariańska, Broniewskiego i jej przedłużenie do Mariańskiej, dojazd do ciepłowni Konopnickiej, Górna z przedłużeniem do Białostockiej, Zabrodzie, M.C. Skłodowskiej, Nowa, Kryńska, Jana Pawła II.

Pozostałe ulice: Ogrodowa, 3-go Maja, Kilińskiego, Wróblewskiego, Ściegiennego, Kołłątaja, 11-go Listopada oraz ulice klasy D należą do układu uzupełniającego.

5.1.2. Parkingi

W centrum miasta parkowanie odbywa się w miejscach ogólnie dostępnych, wydzielonych przy ważniejszych urzędach, dużych sklepach, hotelach i innych instytucjach użyteczności publicznej itp. Są to na ogół parkingi wyodrębnione z jezdni (co nie stwarza utrudnienia dla pieszych), niestrzeżone i niepłatne. Również na terenie osiedli mieszkaniowych wyróżniają się korzystnie rozmieszczone parkingi osiedlowe w liczbie wystarczającej dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców. Dodatkowymi strefami parkingowymi są te, które zaspokajają potrzeby mieszkańców korzystających z wypoczynku świątecznego w samym mieście i na terenach do niego przylegających.

Z przeprowadzonej analizy potrzeb parkingowych w mieście wynika, że w przyszłości należy zapewnić 2 600 miejsc parkingowych.

5.1.3. Komunikacja zbiorowa

Komunikacja zbiorowa w gminie Sokółka opiera się głównie na liniach PKS i linii prywatnych. Należy dążyć do standardu dostępności 2 km do przystanku komunikacji autobusowej. Wielkość potrzeb przewozowych zależy od szeregu czynników. Wpływają one w różny sposób na funkcjonowanie komunikacji zbiorowej. Zarówno liczba ludności i wielkość zatrudnienia, struktura przestrzenna miasta, jego powiązanie ze strefą podmiejską oraz istniejący układ sieci ulicznej tworzą określony model komunikacji zbiorowej. Zależy on również od poziomu motoryzacji i innych czynników związanych z obsługą komunikacji zbiorowej (standard obsługi, opłaty za przejazdy itd.) Komunikacja zbiorowa w mieście Sokółka zapewnia realizację przewozów pasażerskich w obrębie miasta i sąsiadujących z nim gmin.

Zapewnienie właściwego standardu obsługi podróżnych wymagać będzie:

- utrzymania we właściwym stanie technicznym dróg, po których kursują autobusy,
- sukcesywnej wymiany starych autobusów na nowoczesne, bardziej funkcjonalne z dostosowaniem dla ludzi niepełnosprawnych i mniej uciążliwych dla środowiska.

5.1.4. Trasy i ścieżki rowerowe

Trasy rowerowe zostały wytyczone przez miejscowości:

Trasa rowerowa czerwona o długości 39 km:

Sokółka – Bachmatówka – Kantorówka – Nowa Rozedranka – Podkamionka – Janowszczyzna – Planteczka - (odgałęzienie do Lipiny – Dworzyńska oraz Lipina – Straż) – Słojniki – Pawełki – Kurowszczyzna – Nowa Kamionka – Sokółka.

Trasa rowerowa niebieska o długości 45 km:

Sokółka – Kuryły – Kundzicze – Bachmatówka – Kantorówka – Smolanka – Stara Rozedran-ka – Starzynka – Lebedzin – Bogusze – Żuki – Sokolany – Gliniszczce Wielkie – Sokółka.

Trasa rowerowa „Wzgórza Sokólskie”:

Sokółka – Drahle – Bohoniki – Malawicze – Poniatowice – Walonkowo – Puciłki – Sokółka.

Ścieżki i trasy rowerowe przewiduje się na trasach:

- 1) Sokółka – Bogusze.
- 2) Sokółka – Kraśniany – Sokolany.
- 3) Geniusze – Podkamionka – Stara Moczalnia – Straż – Ostrówek – Lipina – Planteczka – Podjanowsczyzna – Stara Moczalnia – Sokółka.
- 3) Planteczka – Słojniki.
- 4) Sokółka – Słojniki – Bilwinki – Pawełki – Stara Kamionka – Bobrowniki – Drahle - So-
kółka.

5.1.5. Komunikacja kolejowa

Sokółka jest ważnym węzłem komunikacji kolejowej. Leży przy międzynarodowej trasie kolejowej Warszawa - Grodno i dalej Wilno, Ryga, Petersburg, Mińsk i Moskwa.

Sokółka jest również ważnym kolejowym węzłem przeładunkowym. Do dwóch, biegnących na terenie gminy stacji kolejowych (Sokółka, Geniusze) doprowadzone są szerokie rosyjskie tory sięgające z Grodna. Dzięki rozbudowanej sieci rozgałęzień bocznie i ramp możliwe są przeładunki towarów z wagonów szerokotorowych na wagony krajowe i odwrotnie oraz z samochodów na wagony i odwrotnie.

Linia kolejowa dwutorowa, zelektryfikowana Warszawa – Białystok – Sokółka - Kuźnica Białostocka - granica państwa - Grodno - Wilno - S. Petersburg, jest linią kolejową magistralną E 26 o znaczeniu międzynarodowym. W perspektywie ma być dostosowana do przewo-
zów o prędkości 140-160 km/h.

Linia kolejowa jednotorowa Sokółka-Dąbrowa Białostocka-Augustów – Suwałki – granica państwa, jest obecnie linią o znaczeniu miejscowym. W perspektywie ma być zmodernizo-
waną i zelektryfikowaną linią magistralną E 75 - „Rail Baltica” - Warszawa –Białystok -
Kowno - Ryga - Tallin – Helsinki, przystosowaną do kursowania pociągów z prędko-
ścią w ruchu pasażerskim 160 km/h i towarowym 120 km/h przy nacisku 225 KN/oś, po-
przez:

- budowę drugiego toru na odcinku Sokółka - Suwałki - Trakiszki -granica państwa,
- elektryfikację na odcinku Sokółka - Suwałki - Trakiszki - granica państwa,
- budowę dwupoziomowych przecięć z trasami drogowymi.

Linia szerokotorowa granica państwa - Kuźnica Białostocka - Sokółka - Geniusze, przewi-
dziana do modernizacji.

Minimalna odległość zabudowy mieszkaniowej i użyteczności publicznej, z wyjątkiem bu-
dynków służących celom komunikacji, od terenów kolejowych wynosi 30 m oraz od osi
skrajnego toru 60 m. Układ przestrzenny miasta podzielonego torami kolejowymi na dwie

części stwarza utrudnienia dla mieszkańców w ich codziennych przemieszczeniach z miejsc zamieszkania do miejsc pracy oraz w realizacji innych potrzeb. Jest to widoczne zwłaszcza na obszarze osiedla Zielonego, całkowicie odsuniętego od reszty miasta.

5.2. Kierunki i zasady rozwoju systemu zaopatrzenia w wodę

- 1) Dostosowanie systemów zaopatrzenia w wodę do potrzeb wynikających z rozwoju gminy i zapewnienie wody odbiorcom w sposób ciągły, o jakości zgodnej z obowiązującymi normami sanitarnymi i w ilości pokrywającej pełne ich potrzeby oraz zabezpieczenie przeciwpożarowe poprzez:
  - utrzymanie w należyтым stanie technicznym z ewentualną modernizacją i rozbudową istniejących komunalnych ujęć wody wraz ze stacjami wodociagowymi,
  - zwiększenie pewności i sprawności dystrybucji wody oraz zmniejszenie ilości sytuacji awaryjnych w wyniku diagnozowania stanu technicznego sieci wodociagowej i wymiany niesprawnej armatury oraz odcinków sieci o dużej awaryjności, które są przyczyną przerw w dostawie wody, jej ubytków, okresowego pogorszenia jakości i strat ekonomicznych,
  - rozbudowę sieci wodociagowej w mieście w zakresie umożliwiającym podłączenie do niej całej zwartej zabudowy mieszkaniowej, usługowej i produkcyjnej istniejącej i projektowanej oraz, w miarę zgłaszanych potrzeb, zabudowy rozproszonej,
  - rozwój sieci wodociagowej w gminie z wykorzystaniem istniejących wodociagów we wsiach zwodociagowanych, w zakresie umożliwiającym podłączenie całej zabudowy mieszkaniowej oraz podłączenie wsi dotychczas niezwodociagowanych a w miarę możliwości i zgłaszanych potrzeb do gospodarstw kolonijnych,
  - w okresie kierunkowym (alternatywnie) budowa nowego ujęcia i stacji uzdatniania wody.
- 2) Utrzymanie w należyтым stanie technicznym, z możliwością sprawnego uruchomienia eksploatacyjnego dla potrzeb obrony cywilnej, istniejących studni wierconych.
- 3) Budowę studni publicznych dla potrzeb obrony cywilnej we wszystkich miejscowościach.
- 4) Zmniejszenie wodochłonności produkcji o 50 %.

5.3. Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków sanitarnych i wód opadowych

Dla Aglomeracji Sokólskiej w skład której wchodzi: miasto Sokółka i wsie Bogusze, Kraśniane, Kurowszczyzna, Nowa Kamionka i Wojnache, oraz dla pozostałego terenu gminy Sokółka przewiduje się:

- 1) Rozdzielczy system kanalizacji w gminie, składający się z niezależnego systemu kanalizacji sanitarnej z odprowadzeniem ścieków bytowych i przemysłowych do oczyszczalni ścieków oraz oddzielny system dla kanalizacji deszczowej, z urządzeniami podczyszczającymi, do odprowadzenia wód opadowych z utwardzonych nawierzchni w terenach zabudowanych.

- 2) Rozbudowę kanalizacji sanitarnej w mieście w zakresie umożliwiającym podłączenie do niej całej zwartej zabudowy mieszkaniowej, usługowej i produkcyjnej, istniejącej i projektowanej.
- 3) Wszystkie ścieki sanitarne i produkcyjne zebrane z terenu miasta winny być skierowane na miejską oczyszczalnię ścieków, utrzymywaną w należytym stanie technicznym i właściwie eksploatowaną. Z chwilą zbliżenia się ilość ścieków dopływających do oczyszczalni do jej przepustowości, należy dokonać rozbudowy urządzeń oczyszczających.
- 4) Scentralizowane systemy kanalizacji sanitarnej w gminie Sokółka powinny być realizowane z uwzględnieniem priorytetów wynikających z następujących kryteriów:
  - pełna (100%) likwidacja zrzutu ścieków nieczyszczonych z miasta i zakładów przemysłowych,
  - w miejscowościach o największym w skali gminy procencie ludności w ogóle, a produkcyjnej w szczególności, a także o najprężniejszej gospodarce, co stworzy, większe niż w innych wsiach, szanse na uzyskanie od mieszkańców partycypacji finansowych w kosztach inwestycji, a także najefektywniejsze jej wykorzystanie,
  - w miejscowościach zwodociągowanych,
  - w miejscowościach, w których zlokalizowane są lub będą zakłady obsługi ludności, generujące znaczne w skali lokalnej ilości ścieków takie jak: szkoła, ośrodek zdrowia, zlewnia mleka itp.,
  - w miejscowościach, w których przewiduje się rozwój mieszkalnictwa, sektora gospodarczego, turystyki.
- 5) Kolejność rozwoju scentralizowanych systemów kanalizacji sanitarnej, według kryteriów podanych w pkt 4, to:
  - budowa kanalizacji sanitarnej we wsiach: Bogusze, Kraśniany, Kurowszczyzna, Nowa Kamionka i Wojnachy, w układzie grawitacyjno-pompowym i odprowadzanie ścieków do kanalizacji i oczyszczalni ścieków miasta Sokółki,
  - sukcesywny rozwój scentralizowanych systemów kanalizacji sanitarnej może być realizowany na zasadzie przedłużenia kanalizacji sanitarnej do sąsiednich miejscowości, z zachowaniem sensowności techniczno-ekonomicznej,
- 6) Że budowa zbiorczego systemu kanalizacji sanitarnej w danej wsi wymagać będzie:
  - sondażu wśród mieszkańców, co do chęci i możliwości partycypacji w kosztach budowy,
  - stosownych szczegółowych analiz techniczno-ekonomicznych,
  - rozeznania możliwości uzyskania zewnętrznego wsparcia finansowego, łącznie ze środkami z Unii Europejskiej,
  - wyznaczenia lokalizacji projektowanych oczyszczalni ścieków i kanałów sanitarnych w trybie planowania miejscowego.
- 7) Na obszarach zabudowy rozproszonej, gdzie nieracjonalna jest budowa systemów scentralizowanych, przewiduje się lokalne rozwiązania z preferowaniem przydomowych oczyszczalni ścieków w budownictwie mieszkaniowym, a dla ewentualnych zakładów

produkcyjnych kontenerowe oczyszczalnie ścieków. Należy dążyć do eliminowania odprowadzania ścieków do szczelnych zbiorników bezodpływowych, gdyż jest to rozwiązanie uciążliwe dla użytkowników i nie zapewnia ochrony środowiska, zwłaszcza wód gruntowych. Zbiorniki szczelne należy traktować jako rozwiązanie przejściowe, na terenach jeszcze nieuzbrojonych, ale przewidzianych do objęcia kanalizacją zbiorczą.

- 8) Wody opadowe i roztopowe z utwardzonych szczelnych nawierzchni terenów przemysłowych, usługowych, dróg, ulic i parkingów o znacznym stopniu zanieczyszczenia zawiesiną i substancjami ropopochodnymi, ujęte w szczelne, otwarte lub zamknięte, systemy kanalizacji deszczowej powinny być oczyszczone przed wprowadzeniem do wód lub do ziemi w taki sposób, aby spełniały wymogi ochrony środowiska, obecnie określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 8 lipca 2004 r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. Nr 168, poz. 1763).
- 9) Zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych do wód powierzchniowych w stosunku do stanu z 1990 r., z przemysłu o 50 %, z gospodarki komunalnej (na terenie miast i osiedli wiejskich) o 30 % i ze spływu powierzchniowego – również o 30 %.

5.4. Gospodarka odpadami

Stworzenie systemu gromadzenia, usuwania i unieszkodliwiania odpadów stałych gwarantującego ochronę środowiska i maksymalne wykorzystanie składników użytkowych, odpowiadającego nowym przepisom prawnym (ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach – Dz. U. z 2007 r. Nr 39, poz. 251, z późn. zm. ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska – Dz. U. z 2006 r. Nr 129, poz. 902 z późn. zm.), i wymogom Unii Europejskiej, wymagać będzie:

- 1) Aktualizacji gminnego planu gospodarki odpadami uwzględniającego zapisy Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami dla województwa podlaskiego na lata 2007 – 2010 oraz wytyczne zawarte w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 kwietnia 2003 r. w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami (Dz. U. Nr 66, poz. 620). Do najważniejszych problemów, które należy uwzględnić w aktualizowanym planie są:
  - budowę gminnego Zakładu Gospodarowania Odpadami w Karczach k/Sokółki, w którym znajdują się:
    - teren zaplecza technicznego składowiska odpadów,
    - teren selektywnej zbiórki odpadów,
    - teren na tymczasowe składowanie odpadów niebezpiecznych,
    - tereny kwater składowania odpadów,
  - wprowadzenie zorganizowanego wywozu odpadów stałych ze wszystkich terenów wiejskich o zwartej zabudowie poprzez wyposażenie gospodarstw w pojemniki ewentualnie worki plastikowe lub ustawienia we wsiach kontenerów na surowce wtórne i odpady do unieszkodliwiania,
  - prowadzenie selektywnego zbierania odpadów niebezpiecznych przez przedsiębiorców i instytucje, a także rozwój istniejących systemów zbierania odpadów niebez-

- piecznych ze źródeł rozproszonych, z uwzględnieniem odbioru odpadów niebezpiecznych i wielkogabarytowych z gospodarstw domowych,
- monitoring prawidłowego postępowania z odpadami i urządzeniami zawierającymi PCB,
  - rozwój systemu zbierania olejów odpadowych, w tym ze źródeł rozproszonych,
  - rozwój systemu zbierania zużytych baterii i akumulatorów,
  - kontrola działalności stacji demontażu i punktów zbierania pojazdów wycofanych z eksploatacji w zakresie przestrzegania przepisów ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji.
  - rozbudowa infrastruktury technicznej w zakresie zbierania i przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.
  - zorganizowanie i wdrożenie planu usuwania azbestu,
  - propagowanie systemu selektywnej zbiórki odpadów,
  - wypracowanie i monitorowanie rzeczywistych wskaźników wytwarzania i morfologii odpadów powstających na obszarach wiejskich i miejskich, które w przyszłości pozwolą na projektowanie rozwiązań w zakresie gospodarki odpadami dostosowanych do lokalnych warunków i potrzeb.
- 2) Sukcesywna realizacja opracowanego planu gospodarki odpadami.
  - 3) Edukacja ekologiczna mieszkańców oraz organizowanie kampanii informacyjnych promujących właściwe postępowanie z odpadami, w tym zwrócenie szczególnej uwagi na przydomowe kompostownie.
  - 4) Wzmocnienie kontroli podmiotów prowadzących działalność w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów.
  - 5) Wdrażanie nowoczesnych technologii odzysku i unieszkodliwiania odpadów z uwzględnieniem technologii polegających na termicznych i biologicznych metodach odzysku i unieszkodliwiania odpadów z jednoczesnym zmniejszeniem ilości odpadów unieszkodliwianych za pomocą składowania oraz odzysku energii zawartej w odpadach w instalacjach służących do termicznego przekształcania odpadów.
  - 6) Określenie warunków techniczno-ekonomicznych ewentualnego przetwarzania surowców wtórnych oraz zachęt do rozwoju tego typu działalności.
  - 7) Dwukrotne zwiększenie udziału odzyskiwanych i ponownie wykorzystywanych w procesach produkcyjnych odpadów przemysłowych do 2020 r. w porównaniu ze stanem z 2005 r.
  - 8) Odzyskanie i powtórne wykorzystanie co najmniej 50 % papieru i szkła z odpadów komunalnych.
  - 9) tworzenie systemu selektywnego zbierania przeterminowanych leków przez organizację nowych punktów zbierania w aptekach i przychodniach
  - 10) Likwidację i rekultywację dzikich wysypisk śmieci oraz składowisk dotychczas zamkniętych, a niezrekultywowanych.

- 11) Promowanie opakowań ulegających biodegradacji.
- 12) Rozwój przydomowych oczyszczalni ścieków, głównie oczyszczalni biologicznych, zwłaszcza na terenach wiejskich z zabudową rozproszoną, co skutkować będzie zmniejszeniem ilości wytwarzanych osadów ściekowych,
- 13) budowa instalacji przetwarzających odpady komunalne w celu pozyskania paliw,
- 14) budowa instalacji do recyklingu odpadów z tworzyw sztucznych.
- 15) kontrola działalności w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości.
- 16) kontrola systemu zbierania zużytych opon, w szczególności podmiotów zajmujących się naprawą i wymianą opon,
- 17) zwiększenie przetwarzania oraz odzysku odpadów z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej.
- 18) selektywne zbieranie odpadów opakowaniowych, ich odzysku i recyklingu.

5.5. Elektroenergetyka

- 1) Kierunki rozwoju systemu elektroenergetycznego na obszarze miasta i gminy to:
  - Dostosowanie systemu poprzez modernizacje i rozbudowę do potrzeb wynikających z długofalowego rozwoju zagospodarowania województwa i gminy oraz dostarczenie energii elektrycznej w normatywnym standardzie jakościowym i ilościowym w sposób ciągły.
  - Zmniejszenie uciążliwości urządzeń systemu dla otoczenia.
- 2) Realizacja wyznaczonych kierunków wymagać będzie:
  - modernizacji sieci SN 15 kV i NN (według planu Rozwoju ZE) oraz innych urządzeń elektroenergetycznych na obszarze całej gminy w miarę bieżących potrzeb.
  - rozbudowy systemu poprzez:
    - budowę linii WN 110 kV – Czarna Białostocka – Sidra,
    - remont linii WN 110 kV – Czarna Białostocka – Sokółka – Sidra.
  - budowy linii elektroenergetycznych w sposób niekolizyjny z długofalowym rozwojem osadnictwa oraz chronionymi elementami środowiska przyrodniczego,
  - preferowanie rozwiązań technicznych powodujących zmniejszenie zajętości terenu przez urządzenia elektroenergetyczne.
- 3) Przy opracowywaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego należy:
  - zwrócić się do Zakładu Energetycznego o wytyczne w zakresie zasilania w energię elektryczną oraz uwzględnić w planie zgłaszane urządzenia, rezerwując pod nie niezbędne tereny (linie napowietrzne i kablowe 15 kV, stacje transformatorowe 15/04 kV, linie napowietrzne i kablowe NN),
  - opracowywać plany na mapach umożliwiających szczegółową lokalizację urządzeń elektroenergetycznych,

- uwzględniać przebieg istniejących urządzeń elektroenergetycznych, ograniczając do minimum konieczność ich przebudowy,
  - w przypadku kolizji projektowanych obiektów z urządzeniami elektroenergetycznymi należy je dostosować do projektowanego zagospodarowania terenu, zgodnie z obowiązującymi normami i przepisami – przebudowa powinna być realizowana kosztem inwestora inwestycji podstawowej, dotyczy to również wykonania odpowiednich obostrzeń i uziemień; prace te powinny być realizowane w drodze umowy między zainteresowanymi i Zakładem Energetycznym.
- 4) Podjęcie następujących przedsięwzięć wykorzystujących odnawialne źródła energii:
- elektrownia wiatrowa o mocy do 60 MW na terenach położonych na południe od m. Sokółki;
  - elektrownia wiatrowa na terenach położonych na północny-zachód od m. Sokółki;
  - elektrownia słoneczna (ogniwa fotowoltaiczne) o mocy do 50 MW w strefie ograniczonego użytkowania wokół Zakładu Gospodarowania Odpadami w Karczach.

5.6. Ciepłownictwo

- 1) Podstawowe kierunki rozwoju ciepłownictwa w gminie to:
- sukcesywne zwiększanie udziału proekologicznych nośników energetycznych dla zmniejszenia zanieczyszczeń środowiska, takich jak: gaz, energia elektryczna, olej opałowy oraz energia słoneczna czy biomasa,
  - zmniejszenie strat cieplnych w konstrukcji nowych budynków i poprzez modernizację starych o złych warunkach termoizolacyjnych,
  - wprowadzenie nowych rozwiązań technicznych i technologicznych dla nośników energetycznych, zwiększających efektywność ich wykorzystania i ułatwiających obsługę i zmniejszających w efekcie koszty eksploatacji – dotyczy to instalacji wewnętrznych grzewczych, a w szczególności sprawności kotłów energetycznych i różnych rodzajów instalacji grzewczych, a także stopnia automatyzacji obsługi oraz sprawności dostaw nośników energetycznych.
  - ekologizacji nośników energetycznych powinna być prowadzona w pierwszej kolejności (o ile to możliwe ze względów technicznych) w większych źródłach, tj. lokalnych obiektach użyteczności publicznej (np. szkoły) i większych zakładach produkcyjnych, w których występują lokalne systemy ogrzewania scentralizowanego.
- 2) Główne zadania w zakresie rozwoju ciepłownictwa to:
- kontrola i restrykcje w stosunku do emiterów największych ponadnormatywnych zanieczyszczeń energetycznych,
  - rozwój systemu gazowniczego i elektroenergetycznego z uwzględnieniem potrzeb ciepłownictwa,
  - propagowanie stosownych dociepleń budynków istniejących i projektowanych,
  - propagowanie najnowszych osiągnięć techniki ciepłowniczej w zakresie instalacji wewnętrznych dla gazu, oleju opałowego, itp.

- propagowanie i ewentualna realizacja proekologicznych rozwiązań niekonwencjonalnych źródeł energii (ciepłownie na biomasę, baterie słoneczne, elektrownie wiatrowe, itp.).

5.7. Gazownictwo

Kierunki rozwoju systemu to:

Budowa na obszarze gminy sieci gazowej przewidziana jest w perspektywie. Przewiduje się budowę gazociągu wysokiego ciśnienia Sokółka – Sidra lub wariantowo Czarna Białostocka – Sokółka.

5.8. Telekomunikacja

Kierunki rozwoju telekomunikacji to dostosowanie systemu do potrzeb wynikających z rozwoju zagospodarowania przestrzennego gminy, przy zachowaniu odpowiedniego standardu pod względem jakości i ilości świadczonych usług wymagać będzie:

- pełnego wykorzystania możliwości przesyłu istniejących linii telekomunikacyjnych,
- rozbudowy według potrzeb sieci abonenckich na obszarze całej gminy,
- uruchomienia stacji bazowych telefonii komórkowej zgodnie z zamierzeniami operatorów.

6. OBRONA CYWILNA I OCHRONA PRZECIWPOŻAROWA

W gospodarce przestrzennej gminy należy stosować następujące zasady służące zabezpieczeniu potrzeb obrony cywilnej i ochrony przeciwpożarowej.

6.1. Obrona cywilna

- 1) W rejonach budownictwa wielorodzinnego należy przewidywać rezerwę terenów pod budowę ochronne (schrony, ukrycia, szczeliny).
- 2) W budynkach przemysłowych, usługowych, użyteczności publicznej, mieszkalno-usługowych i mieszkalnych – należy na etapie sporządzania planów realizacyjnych przewidzieć ukrycia.
- 3) W rejonach budownictwa jednorodzinnego należy przewidywać ukrycia typu II wykonane w budynkach przez mieszkańców we własnym zakresie w okresie podwyższonej gotowości obronnej państwa.
- 4) Ukrycia wykonywane będą w budynkach w okresie podwyższonej gotowości obronnej R.P. W przypadkach zaprojektowania obiektu na większą liczbę niż 15 osób obowiązuje wymóg opracowania „Aneksu OC”.
- 5) Bez względu na typ zabudowy zarezerwować należy tereny pod budowę awaryjnych studni wody pitnej (7,5 l na osobę / dobę); odległość studni od budynków mieszkalnych lub zgrupowań ludności powinna wynosić najwyżej 800 m.
- 6) Istniejące studnie powinny być zabezpieczone przed likwidacją i przystosowane do sprawnego uruchomienia i eksploatacji w sytuacjach kryzysowych.
- 7) Oświetlenie zewnętrzne (ulice, zakłady pracy) należy przystosować do wygaszenia.

- 8) Należy uwzględnić system alarmowania i powiadamiania mieszkańców w wypadku zagrożeń poprzez syreny alarmowe przyjmując promień słyszalności syreny do 300 m.
- 9) Układ projektowanych i modernizowanych dróg i ulic powinien spełniać następujące warunki:
- 10) Szerokość ulicy powinna umożliwić ewentualne zagruzowanie.
- 11) Tereny mieszkaniowe powinny być połączone z traktatami przelotowymi – zapewniające sprawną ewakuację ludności w okresie zagrożenia.
- 12) Należy wyznaczyć trasy przejazdu dla pojazdów z toksycznymi środkami przemysłowymi,
- 13) Przy opracowaniu miejscowych planów wsi, osiedli w skali 1:1000 należy na przedsięwzięcia obrony cywilnej wykonać aneks do planu.
- 14) Należy zachować istniejące lub projektowane obiekty obrony cywilnej nie dopuszczając do ich likwidacji.
- 15) Wszelkie plany zagospodarowania przestrzennego należy przed ich uchwaleniem przez Radę Miejską uzgadniać z Wydziałem Zarządzania Kryzysowego Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku.

6.2. Ochrona przeciwpożarowa

- 1) Należy zachować istniejące obiekty Ochotniczej Straży Pożarnej.
- 2) Na terenach zabudowanych należy przewidywać odpowiednią ilość hydrantów dla celów przeciwpożarowych w odległości ok. 150 m od siebie.
- 3) Przy projektowaniu i modernizacji obiektów przemysłowych i usługowych należy przewidywać drogi dojazdowe i pożarowe zgodnie z obowiązującymi przepisami.
- 4) Dla nowoprojektowanych i modernizowanych budynków mieszkalnych i innych należy przewidywać niepalne pokrycia dachów.
- 5) Należy dążyć do eliminacji palnych pokryć dachów na istniejących budynkach.
- 6) Obiekty budowlane należy wyposażać w instalacje odgromowe, zgodnie z wymaganiami Polskich Norm.
- 7) Nowoprojektowane, odbudowywane, rozbudowywane, nadbudowywane, przebudowywane obiekty budowlane, a także przy zmianie użytkowania obiektów, należy je wyposażać w systemy i instalacje bezpieczeństwa, zgodnie z obowiązującymi przepisami.
- 8) Należy uwzględnić ogólne warunki ochrony przeciwpożarowej, tj.:
  - projektować zabudowę zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 75, poz. 690);
  - zapewnić zaopatrzenie wodne na cele przeciwpożarowe oraz drogi pożarowe, umożliwiające dojazd i dostęp dla jednostek ratowniczo-gaśniczych straży pożarnej, zgodnie z przepisami szczególnymi, obecnie z rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 czerwca 2003 r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych (Dz. U. Nr 121, poz. 1139);

- zapewnić właściwą ochronę przeciwpożarową i zabezpieczenie przeciwpożarowe budynków zgodnie z przepisami szczególnymi, obecnie z rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 czerwca 2003 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. Nr 121, poz. 1138);
- dokonywać uzgodnień na podstawie przepisów szczególnych, obecnie rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 czerwca 2003 r. w sprawie uzgodnienia projektu budowlanego pod względem ochrony przeciwpożarowej (Dz. U. Nr 121, poz. 1137).

7. POLITYKA W ZAKRESIE SPORZĄDZANIA PLANÓW MIEJSCOWYCH

7.1. Ogólne zasady

Harmonijny rozwój miasta i gminy Sokółka, zgodny z kierunkami zagospodarowania określonymi w niniejszym studium wymagać będzie sukcesywnego sporządzania szeregu planów miejscowych. Będą one niezbędne do przygotowania i tworzenia warunków realizacji inwestycji zwłaszcza mieszkaniowo-usługowych i przemysłowych. Podejmowanie decyzji o potrzebie lub konieczności sporządzenia planu przez Zarząd Miasta i Gminy, a następnie Radę powinno być poprzedzone analizą i oceną skutków tej decyzji dla interesu społeczności miejsko - gminnej. Wnioski i życzenia właścicieli terenów rolnych o zmianę ich przeznaczenia na cele budowlane mogą być uwzględniane tylko wtedy, gdy są zbieżne z interesem gminy i ładu przestrzennego. Ilość wyznaczonych terenów budowlanych i ich struktura rodzajowa muszą być powiązane z faktycznymi potrzebami, oraz polityką samorządu gminnego w sferze gospodarki gruntami. Decyzja samorządu o potrzebie sporządzenia planów miejscowych dotyczyć mogą w szczególności następujących sytuacji:

- 1) przygotowania infrastrukturalnego terenów budowlanych dla komunalnego budownictwa mieszkaniowego, usługowego, przemysłowego i turystyczno – wypoczynkowego.
- 2) sporządzenie planu dla obszaru strefy ochrony konserwatorskiej oraz rewaloryzacji terenów śródmiejskich w Sokółce.
- 3) gdy realizacja inwestycji wymaga uzyskania zgody odpowiedniego organu na przeznaczenie terenów rolnych lub leśnych na cele nierolnicze lub nieleśne, co wynika z art. 7 ustawy z dnia 3 lutego 1995r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2004 r. Nr 121, poz. 1266 z późn. zm.).
- 4) dla terenów górniczych, w tym udokumentowanych oraz występujących w perspektywicznych obszarach górniczych wyznaczonych na rysunku Studium, a także dla innych terenów eksploatacji surowców mineralnych, w sytuacji gdy przedsiębiorca jest uprawniony do wydobywania kopaliny objętej koncesją – na podstawie art. 53 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2005 r. Nr 228 poz.1947 z późn. zm).
- 5) dla obszarów udokumentowanych złóż kopalin na podstawie art.48 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2005 r. Nr 228 poz.1947 z późn. zm).

7.2. Obszary dla których należy obowiązkowo sporządzić miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Obowiązek opracowania planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego wynika z art.10 ust. 2 pkt. 8 i art. 14 ust. 7, ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717, z późn. zm.)

Plany miejscowe zagospodarowania przestrzennego powinny zatem być opracowywane w następujących przypadkach:

- 1) dla obszarów, na których stosownie do art. 10 ust. 2 pkt. 7 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym przewiduje się lokalizację zadań celu publicznego i rozmieszczenie programu programów zawierających centralne i wojewódzkie zadania służące realizacji celów publicznych,, o którym mowa w art. 48 ust. 1 ustawy.
- 2) dla obszarów, na których stosownie do art. 10 ust. 2 pkt. 8 ustawy sporządzenie dla obszarów, na których przewiduje się przeprowadzenie scaleń i podziału nieruchomości , lokalizację obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² oraz obszary przestrzeni publicznej.
- 3) dla obszarów, na których przewiduje się realizację lokalnych celów publicznych oraz przestrzeni publicznej,
- 4) dla obszarów obejmowanych opracowaniem na podstawie art.53 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. z 2005 r. Nr 228 poz.1947 z późn. zm.),

Celem publicznym jest każda działalność Państwa lub gminy wynikająca z ustawy, o ile wymaga ustalenia warunków zabudowy i zagospodarowania terenu oraz jest finansowana w całości lub częściowo z budżetu Państwa lub gminy.

Koszty sporządzenia planów i ich zmian normuje art. 21 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

7.3. Obszary dla których przewiduje się sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego

Władze gminy sporządzają plany miejscowe zagospodarowania przestrzennego terenów znajdujących się poza terenami zwartej zabudowy lub bezpośrednio do nich przylegających, zgodnie z przyjętą przez siebie polityką i określonymi w niniejszym Studium zasadami. Mając na uwadze zachodzące na terenie gminy procesy społeczno-gospodarcze, zostały określone tereny, dla których przewiduje się sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. W przypadku niezgodności projektu planu miejscowego ze „Studium” należy dokonać zmiany ustaleń „Studium”.

W planach tych niezbędne będzie, przeznaczenie gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne, w odpowiednim zakresie, w zależności od potrzeb.

W gminie Sokółka przewiduje się objęcie następujących obszarów sporządzeniem miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:

- 1) Część wsi Walenkowo – tereny rekreacyjno – letniskowe.

- 2) Część wsi Karcze – tereny rekreacyjno – sportowe.
- 3) Częściowe zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego m. Sokółki.
- 4) Tereny rekreacyjno-letniskowe „Straż”.
- 5) Części wsi: Bobrowniki, Bohoniki, Drahle, Nowa Kamionka, Stara Kamionka– tereny górnicze.
- 6) Część wsi Zadworzany – teren górniczy.
- 7) Części wsi: Bobrowniki, Drahle,– tereny górnicze.
- 8) Części wsi: Bobrowniki, Drahle,– tereny górnicze.
- 9) Części wsi Gliniszcz Małe, Gliniszcz Wielkie - tereny górnicze.
- 10) Część wsi Pawłowszczyzna - tereny górnicze.
- 11) Część wsi Stara Kamionka - tereny górnicze.
- 12) Części wsi: Igrzyły, Kurowszczyzna, Stodolne, Zawistowszczyzna – lokalizacja elektrowni wiatrowych.
- 13) Części wsi: Bogusze, Kraśniany, Sierbowce, Sokolany, Woroczyńszczyzna – lokalizacja elektrowni wiatrowych.
- 14) Sokółka-Północ – tereny usług i przemysłu.
- 15) Sokółka-Południe – tereny usług i przemysłu.
- 16) Geniusze – zespół obsługi podróźnych - sporządzenie planu warunkowane okresem realizacji drogi ekspresowej S19.
- 17) Kraśniany-Południe – tereny usług i przemysłu.
- 18) Kundzin – Orłowicze - tereny usług i przemysłu.
- 19) Orłowicze-Przemysł - tereny usług i przemysłu.

Wnioski w sprawie zmian dotychczasowego sposobu użytkowania, dotyczą osób fizycznych, przedsięwzięć różnych podmiotów gospodarczych, głównych elementów struktury przestrzennej (zwłaszcza układu komunikacyjnego, przedsięwzięć publicznych i samorządowych). Rozwiązania zagospodarowania przestrzennego będą miały charakter indywidualny, związany ze specyfiką terenu i jego indywidualnymi uwarunkowaniami.

Zaleca się rozważenie potrzeby opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla wsi w przypadku wniosków ludności. Dotyczy to głównie miejscowości wskazanych pod lokalizacje budownictwa letniskowego. Terminy sporządzenia owych planów powinny wynikać z faktycznych potrzeb społeczno-gospodarczych, lub będą wynikały z postanowień przepisów szczególnych.

Granice tych opracowań określają, biorąc pod uwagę ustalenia niniejszego Studium, władze gminy.

W szczególności powinno dążyć się do podniesienia jakości życia mieszkańców m.in. poprzez ochronę środowiska przyrodniczego oraz ochronę rodzimej przestrzeni kulturowej.

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ
mgr Jerzy Kazimierowicz

RADA MIEJSKA w SOKÓLCE
16-130 SOKÓLKA
Plac Kosciuszki 1

mgr inż. architekt Jerzy W. Talaga
upr. bud. nr 194/69 z 6.5 ust. 1 pkt 1 i 2
15-665 Białystok, ul. Rumiankowa 14 m.1
Podlaska Izba Architektów nr P 180
Okręgowa Izba Urbanistów nr WA-258